

3. Uluslararası Antalya Coğrafi İşaretler Semineri

Türkiye ve Diğer Akdeniz Ülkelerinde Coğrafi
İşaretler ve Yerel Gıda Değer Zincirlerinin Yönetişi

Yavuz Tekelioğlu

Editörler
Selma Tozanlı

Selim Çağatay

3. Uluslararası Antalya Coğrafi İşaretler Semineri

Türkiye ve Diğer Akdeniz Ülkelerinde Coğrafi İşaretler ve Yerel Gıda Değer Zincirlerinin Yönetişi

10-14 Ekim 2012, Antalya

Düzenleyen Kuruluşlar:

Akdeniz Üniversitesi, Akdeniz Ülkeleri Ekonomik Araştırmalar Merkezi, Antalya

CIHEAM-IAMM, Montpellier Akdeniz Tarım Enstitüsü - Fransa

Türk Patent Enstitüsü

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği

ve

Antalya Ticaret Borsası

Destekleyen Kuruluşlar:

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı

Antalya Ticaret ve Sanayi Odası

UNESCO Dünya Gıda Sistemleri Kürsüsü ve Unitwin Ağı, Montpellier SupAgro, Ipemed, Paris - Fransa

GRAFİK&TASARIM

GRAPHX Ajans

Meydan kavağı mah.Perge bulvarı Eriş 3 sitesi C blok K.1 D.3 ANTALYA

BASIM YERİ

ELMA BASIM YAYIN VE İLETİŞİM HİZMETLERİ SAN.TİC.LTD.ŐTİ.

Halkalı cad. no 164 B4 Blok

Sefaköy-Küçükçekmece / İSTANBUL

Mart 2013

ISBN: 978-605-63717-1-4

İLETİŞİM

Akdeniz Üniversitesi Akdeniz Ülkeleri Ekonomik

Araştırmalar Merkezi

T. 0242 310 21 98 • F. 0242 227 85 47

email: medit@akdeniz.edu.tr

www.akdenizarastirma.com

Türkiye ve Diğer Akdeniz Ülkelerinde Coğrafi İşaretler ve Yerel Gıda Değer Zincirlerinin Yönetişimi

Editörler:

Yavuz TEKELİOĞLU, Selma TOZANLI, Selim ÇAĞATAY

"Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı 2012 yılı Doğrudan Faaliyet Destek Programı kapsamında hazırlanan bu yayının içeriği Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı ve/veya Kalkınma Bakanlığı'nın görüşlerini yansıtmamakta olup, içerik ile ilgili tek sorumluluk Akdeniz Üniversitesi Akdeniz Ülkeleri Ekonomik Araştırmalar Merkezi'ne aittir."

15. KURULUŞ YILI

Akdeniz Üniversitesi

Akdeniz Ülkeleri
Ekonomik Araştırmalar Merkezi

15ÈME ANNIVERSAIRE

Université Akdeniz

Centre de Recherche Economique des
Pays Méditerranéens.

ROMANYA
ROMANIA

BULGARISTAN
BULGARIA

YUNANISTAN
GREECE

T Ü R K İ Y E
TURKEY

SURİYE
SYRIA

KEMANİLİKESİ
JORDAN

M İ S İ R
EGYPT

A

Akdeniz aynı anda binlerce (.....) şeydir. Bir peyzaj değil, sayısız peyzaj. Bir deniz değil, bir denizler silsilesi. Bir uygarlık değil, üst üste uygarlıklar, Akdeniz antik bir kavşaktır. Binlerce senedir tarihini zenginleştiren ve alt üst eden her şey bu denizde toplanmıştır.

Fernand BRAUDEL

ÖNSÖZ

Yavuz Tekelioğlu - Selim Çağatay

Bu çalışma ile sizlere 10-14 Ekim 2012 tarihleri arasında Antalya'da düzenlenen 3. Uluslararası Coğrafi İşaretler seminerinde yapılan sunumları ulaştırmaktan büyük mutluluk duymaktayız.

1995 Barcelona Zirvesi'nden hemen sonra, Türkiye ve Antalya'nın güçlü Akdeniz kimliği göz önünde bulundurularak 23 Ekim 1997 tarihinde kurulan "Akdeniz Ülkeleri Ekonomik Araştırmalar Merkezi"nin 15. Kuruluş yıldönümünü üçüncü defa düzenlediğimiz bu semineri gerçekleştirerek kutlamaktan büyük onur duymaktayız. Türkiye'de Coğrafi İşaretler alanında bilimsel faaliyet gösteren tek araştırma kuruluşu olan Merkezimizin 10 yıldır Coğrafi İşaretlerin Türkiye'de ve Akdeniz ülkelerinde gelişmesi için gerçekleştirmiş bulunduğu uluslararası etkinliklerin bir özetine de bu vesileyle eserin eklerinde yer vermekteyiz. Bu kutlama çerçevesinde, geride kalan 15 yılın çalışma temposunu okuyucuya yansıtabilmek, gerçekleştirilen faaliyetleri kısaca anlatabilmek ve bu faaliyetlerin kalıcı bilimsel çıktılarını tanıtabilmek amacıyla, Merkezimizin Coğrafi İşaretler konusu dışındaki ulusal ve uluslararası çalışmaları da yine ekler bölümünde okuyucuyla paylaşılmaktadır. Geldiğimiz noktada Merkezimizin yoğun çalışma arzu ve inancını gösteren bu bilimsel faaliyetler şüphesiz hem bizler hem de Akdeniz Üniversitesi için bir gurur kaynağıdır.

Akdeniz Üniversitesi Rektörlüğü'ne, Fransa-Montpellier Akdeniz Tarım Enstitüsü'ne (CIHEAM/IAMM), Montpellier Ziraat Fakültesi UNESCO Kürsüsü'ne, Fransa-Akdeniz Dünyası Ekonomik Öngörüler Enstitüsü'ne (IPEMED), Türk Patent Enstitüsü'ne, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'ne, Antalya Valiliği'ne, Antalya Ticaret Borsası'na, Antalya Ticaret ve Sanayi Odası ile Antalya Büyükşehir Belediyesi'ne seminerimizin başarısı için vermiş oldukları değerli katkıları nedeniyle candan teşekkür eder, bu yayının gerçekleşmesini sağlayan Batı Akdeniz Kalkınma Ajansına (BAKA) özel teşekkürlerimizi sunarız. Ajansın desteği olmasaydı bu kitap okuyucusu ile buluşamayacaktı.

Tercümelemin büyük kesimini gerçekleştiren değerli meslektaşlarımız Selma Tozanlı ve Fulya Sarvan'a bu özverili çabaları için sonsuz şükranlarımızı sunarken, seminere katılan özel ve kamu kesiminden tüm değişik paydaşlara, özellikle üretici ve ticari aktörlere, öğretim üyesi ve araştırmacılara, öğrencilerimize çok teşekkür ederiz.

Son anda çıkan değişik mazeretleri nedeniyle Antalya'ya gelemeyen Laurence Berard, Dimitris Goussios ve Kaushik Basu dışındaki tüm katılımcılar seminerde hazır bulundu ve başarısına önemli katkılar sağladı.

3. Uluslararası Antalya Coğrafi İşaretler seminerinin oturum ve çalıştaylarında tartışılan 31 sunumun tamamını ve oturum raporlarını içine alan bu çalışmada yenilikçi bir yöntem uygulandı. Sunuculardan tebliğlerini edinmenin genellikle çok zaman alması hatta bazılarında hiç ulaşılamaması göz önüne alınarak yayının çabukluğu, etkinliği ve konunun Türkiye için çok önemli olması açısından seminer süresince kullanılan diaporamaların sunulması tercih edildi. Özgün ve kaliteli bu diaporamalar pedagojik bir yöntemle sunulmuştur ve içlerinde okuyucu tarafından kolaylıkla kullanılacak analizler yer almaktadır. Çalışmanın bir diğer özelliği ise çok sayıda fotoğraf ile okuyucuların hafızalarında kalma çabasını yansımasıdır. Bu fotoğraflarla, bir yandan yöresel ürünler açısından çok zengin bir potansiyele sahip olan Türkiye tanıtılmaya çalışılmakta, diğer yandan böyle uluslararası seminerlerin ve ilgili ürün sergilerinin ne derece yoğun bir çalışma gerektirdiği anlatılmaya çalışılmaktadır. Hiç şüphesiz bu fotoğraflar yılların birikimi olan derin, uluslararası akademik bir dostluğu da ortaya koymaktadır.

Elinizde bulunan bu çalışmanın, Akdeniz yörelerinin sürekliliğini güvence altına almak ve gelişmelerini sağlamak konusunda harcadığımız çabaları arttırmaya katkı sağlamasını diliyoruz.

İÇİNDEKİLER

Açılış Konuşmaları 5

Prof. Dr. Yavuz Tekelioğlu, (Coğrafi İşaretler Proje Koordinatörü, Seminer Organizasyon Komitesi Başkanı)
Prof. Dr. Selim Çağatay, (Akdeniz Üniversitesi, Akdeniz Ülkeleri Ekonomik Araştırmalar Merkezi Müdürü)
Prof. Dr. Habip Asan, (Türk Patent Enstitüsü Başkanı)
Prof. Dr. Vincent Dollé, (Monpellier-Fransa , Akdeniz Tarım Enstitüsü Müdürü)
Çetin Osman Budak, (Antalya Ticaret ve Sanayi Odası, Yönetim Kurulu Başkanı)
Laurent Bili, (Fransa'nın Ankara Büyükelçisi)
Hakkı Loloğlu, (Antalya Vali Yardımcısı)

Davetli Konuşmacılar

Yakınlık Kuramı Üzerine Kurulmuş Tarım - Gıda Değer Zincirleri: Kozlar Ve Stratejik Perspektifler,
Jean-Louis Rastoin 29
Bio Kentler Ağı: Yörelere Kalitesi, Ürünlerin Kalitesi, Yaşamın Kalitesi, Ignazio Garau 33

Seminer oturumu 1

Uluslararası Organizasyonların Coğrafi İşaretlere Yaklaşımı: Günümüzde ve Yakın Gelecekte

Coğrafi İşaretler'in Kurumsal Mimarisi: Kamu Müdahalesinin Rolü, Egizio Valceschini 41
WTO: Dünya Ticaret Örgütü'nün Coğrafi İşaretlere Yaklaşımı, Thu-Lang Tranwasescha 48
WIPO: Dünya Fikri Mülkiyet Hakları Teşkilatı'nın Coğrafi İşaretler Alanındaki Çalışmaları,
Marie Paola Rizo 60
FAO: Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) Rolü Ve Projeleri: Menşe Bağlantılı Ürünler
Ve Coğrafi İşaretler, Ayşegül Akın 66
OriGIn: "Uluslararası Coğrafi İşaretler Ağları Örgütü" Birlikten Kuvvet Doğar: Coğrafi İşaretler
Küresel İttifakı, Massimo Vittori 72
Birinci Oturum Raporu
Bernard Roux 78

Seminer Oturumu 2

Ulusal Kurumların Coğrafi İşaretlere Yaklaşımı

Brezilya: Kurumlar Ci'Lere Nasıl Yaklaşıyorlar Ci Yönetişimi, Brezilya Deneyimi,
Rodrigo Moerbeck de Almeida Rego 84
Fransa: Fransa'da Kalite Politikası Yönetim Yaklaşımı, Veronique Fouks 92
İtalya: Coğrafi İşaretli Ürün Üreticilerinin Temsilcileri Ve Dernekleri: Menşe İşaretli Parmigiano
Reggiano Peyniri Örneği, Filippo Arfini 96
Türkiye: Türkiye'de Coğrafi İşaret Koruma Sistemi, Elif Betül Akın 106
ABD: ABD'de Coğrafi İşaretler Ve Alternatif Gelecekler, Jim Bingen 110
İkinci Oturum Raporu
Vincent Dollé 113
Akdeniz Ülkeleri Yöresel Ürünler Sergisi 117

Çalıştayların Açılış Konuşması

Coğrafi İşaret Almış Ürünlerin Değer Zincirlerinin İyi Yönetişiminde Kurumların Rolü,
Bernard Bridier 123

Süt ürünleri çalıştayı

Fransa: Avrupa Birliği Yeni Düzenlemeleri Ortamında Comté Peyniri, Anne Richard 129
Yunanistan: Yunanistan'da Feta Peyniri Değer Zinciri, Dimitris Gousios, Dimitris Kissas 136

İtalya: Parmigiano Reggino Menşe İşaretli Peynir Değer Zincirinin Yönetişimi Açısından "Yönetim Ve Koruma Kurumu"nın Rolü, Leo Bertozzi	142
Portekiz: Menşe İşaretli Évora ve Serpa Peynirleri, Luis Torres Vas Freire	154
Türkiye: Ezine Peyniri, Yavuz Tekelioğlu, Aytaç Yıldız	158
Süt Ürünleri Çalıştay Raporu Selma Tozanlı	165
Zeytin ve Zeytinyağı Çalıştayı	
İspanya: Endülüs Menşe İşaretli Zeytinyağlarının Yerel Yönetişimi: Sevilla Ve Kordoba'nın 'Estapa' Menşe İşaretli Zeytinyağında Kalite, Yenilik ve Pazarlama, J. Moisés Caballero, Javier Sanz Cañada	171
Yunanistan: Kalkınmanın Kaldırıcı: Kalamata Zeytinyağı ve Sofralık Zeytini, Konstantin Liris	178
İtalya: Menşe İşaretli Riviera Ligure Zeytinyağı: Eşgüdümlü Bir Yönetişim Deneyi, Giorgio Lazzaretti	182
Portekiz: Azeite de Moura Zeytinyağı, Luís Santa Maria	186
Tunus: Tunus Zeytinyağlarında Tunus markası, Zakaria H'had	190
Türkiye: Güney Ege ve Edremit Körfez Bölgesi Zeytinyağları, Veli Ercan	206
Zeytin ve Zeytinyağı Çalıştay Raporu Marc Dedeire	
	212
Saha Çalışmaları	215
Meyve Çalıştayı	
Cezayir: Tolga Deglet Nour Hurması, Bir Yörenin Üstünlüğü ve Bir Becerinin Tanınması, Fayçal Khebizat	235
İspanya: Coğrafi İşaretli (PGI) Valensiya Turunçgilleri, Juan Bta. Juan Gimeno	240
Fransa: Périgord-Limousin Kestanesi, Bertrand Guérin	248
Yunanistan: Korent Üzümü: Yöresel kültür, Kooperatif Yapılanma ve Köken Adlandırmanın Dinamizmi, Théodosia Antapoulou, Georgios Panagou	250
Fas: Mahreç İşaretli (PGI) Berkan Mandalinası, Fatima El Hadad Gauthier	254
Portekiz: Kuzey Alentejo Bölgesinin Menşe İşaretli (Pdo) Meyvelerinin Özellikleri Ve Fırsatları S.Julião Kirazı, Victor Dordio	260
Türkiye: Giresun Tombul Fındığı, Özer Akbaşı	266
Meyve Çalıştayı Raporu Fatima El Hadad Gauthier	
	276
Sürdürülebilir Kalkınma ve Yerel Bilgi ve Becerilerin Güçlendirilmesi için Akdeniz Yöresel Ürünler Ağı	
	280
Yöresel Ürünler ve Coğrafi İşaretler Türkiye Araştırma Ağı (YÜCİTA)	
	283
Sonuç	
Jean-Louis Rastoin - Yavuz Tekelioğlu	287
Ekler	
	305

3. Uluslararası Antalya Semineri 3ème Séminaire International d'Antalya

Türkiye ve Diğer Akdeniz Ülkelerinde Coğrafi İşaretler ve Yerel Gıda Değer Zincirlerinin Yönetişimi

10-14 Ekim 2012 / Antalya - Türkiye

*Gouvernance des chaînes de valeur, produits de terroir agroalimentaires
et indications géographiques en Turquie et dans les autres pays
Méditerranéens*

10-14 Octobre 2012 / Antalya - Turquie

Düzenleyen Kuruluşlar

Akdeniz Üniversitesi, Akdeniz Ülkeleri Ekonomik Araştırmalar Merkezi, Antalya
CIHEAM-IAMM, Montpellier Akdeniz Tarım Enstitüsü-Fransa

Türk Patent Enstitüsü

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği

ve

Antalya Ticaret Borsası

Organisé conjointement par:

*Le Centre de Recherches Economiques des Pays Méditerranéens,
Université Akdeniz, Antalya, Turquie*

*Le Centre International de Hautes Etudes Agronomiques Méditerranéennes
L'Institut Agronomique Méditerranéen de Montpellier, (CIHEAM-IAMM), France
L'Institut des Patentes de Turquie (TPE)*

L'Union des Chambres et des Bourses de Turquie (TOBB)

et par

la Bourse de Commerce d'Antalya

AÇILIŞ KONUŞMALARI

- **Prof. Dr. Yavuz Tekelioğlu**, (Coğrafi İşaretler Proje Koordinatörü, Seminer Organizasyon Komitesi Başkanı)
- **Prof. Dr. Selim Çağatay**, (Akdeniz Üniversitesi, Akdeniz Ülkeleri Ekonomik Araştırmalar Merkezi Müdürü)
- **Prof. Dr. Habip Asan**, (Türk Patent Enstitüsü Başkanı)
- **Prof. Dr. Vincent Dollé**, (Monpellier-Fransa/CIHEAM-IAMM, Akdeniz Tarım Enstitüsü Müdürü)
- **Çetin Osman Budak**, (Antalya Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı)
- **Laurent Bili**, (Fransa'nın Ankara Büyükelçisi)
- **Hakkı Loloğlu**, (Antalya Vali Yardımcısı)

Prof. Dr. Yavuz Tekelioğlu

(Coğrafi İşaretler Proje Koordinatörü,
Seminer Organizasyon Komitesi Başkanı)

Sayın Vali Yardımcısı, Sayın Fransa Büyükelçisi, Sayın Patent Enstitüsü Başkanı, Sayın Fransa Montpellier Akdeniz Tarım Enstitüsü Direktörü ve değerli meslektaşım, Antalya Ticaret Borsası ve Antalya Ticaret ve Sanayi Odası Sayın Başkanları, Akdeniz Dünyasının değişik köşeleri ile Amerika Birleşik Devletleri, Brezilya gibi Akdeniz'e çok uzak ülkelerden toplantımıza katılan değerli misafirler, sevgili meslektaşlarım, çok kıymetli konuklar, basınımızın güzide çalışanları...

Kuruluşunun 15. yılını kutlayan Akdeniz Üniversitesi, Akdeniz Ülkeleri Ekonomik Araştırmalar Merkezi'nin, Fransa Montpellier Akdeniz Tarım Enstitüsü, Türk Patent Enstitüsü, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ve Antalya Ticaret Borsası ile birlikte düzenlediği "Türkiye ve Diğer Akdeniz Ülkelerinde Coğrafi İşaretler ve Yerel Gıda Değer Zincirlerinin Yönetimi" konulu "3. Uluslararası Antalya Coğrafi İşaretler Semineri"ne hepiniz hoş geldiniz.

Sevgili konuklar, bugün bizi burada, Akdeniz'in bu güzel kentinde bir tek düşünce birleştiriyor: Yörelerimiz ve onların özgün ürünleri, yöresel ürünler... Yöresel ürünler İspanya'da "Productos de la Tierra", toprağın ürünleri, İtalya'da "Prudutti tipici", tipik ürünler ya da "Nostrri" bizim ürünler, Fransa'da ise "Produits de terroir" yöresel ürünler olarak adlandırılıyor. Fransızcasının Türkçemizle bire bir örtüştüğü "yöresel ürünlerin" tam karşılığı ne yazık ki Anglofon literatürde yer almıyor. Ancak "terroir" sözcüğünün giderek bu literatüre de yerleştiğini gözlemliyoruz. Belirli bir yöreyle özdeşleşmiş bu ürünleri belirleyen temel nitelikler, tipik ve kaliteli ürünler olmaları ve belli bir bilinirliğe ve üne sahip bulunmalarıdır. Bunlar eşsiz ürünler olup taklitlerine karşı korunabilmeleri ve haksız rekabete maruz kalmamaları için yasal düzenlemelerle koruma altına alınmışlardır. Koruma araçları ise Coğrafi İşaretlerdir.

Evrensel tanımlamaya göre Coğrafi İşaret(ler) (Cİ) "Belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri yönünden kökeninin bulunduğu yöre, alan, bölge ya da ülke ile özdeşleşmiş bir ürünü gösteren İşaretlerdir" (WTO,1994). Bir Coğrafi İşaret genellikle ürünün elde edildiği yerin isminden oluşmaktadır. Bu isim ya tüm özelliklerini bulunduğu yerin elverişli doğal koşullarından alan eşsiz bir tarımsal ürünü ya da tamamen üretim yöresindeki beşeri faktörün üretim gelenek ve teknikleri ile bilgi ve becerisinden kaynaklanan özgün bir ürünü belirler. Şampanya, Florida portakalı, Antigua kahvesi ve Yeni Zelanda kuzusu tarımsal ürünler grubuna giren ve dünyada en çok bilinen Coğrafi İşaretlerden olup, Çek kristali ve Hereke halısı da ikinci grubun önemli örneklerindedir.

Bir fikri mülkiyet hakkı ve resmi bir kalite işareti olan Cİ üreticiyi ve tüketiciyi koruyan, pazarlarda bilgi asimetrisinin giderilmesinde önemli rol oynayan ve niş piyasalara ulaşmayı sağlayarak ticareti geliştiren bir araçtır. Katma değer ve istihdam yaratan, üretici gelirlerini yükselten, kırsal nüfusu yerinde tutan, tarımsal üretimin çeşitliliğini teşvik eden ve özgün ürünlerin gelişmesini sağlayan Cİ aynı zamanda gerçek bir kırsal kalkınma aracıdır.

Cİ'nin tarihi geçmişi eski Mısır ve Yunan'a kadar uzanmaktadır. Parmigiano Reggiano ve Comté gibi Cİ'nin kullanımı 13. yüzyıla kadar inmektedir. Fransız yasalarınca köken adı korunan ve üretimi titizlikle denetlenen Roquefort peyniri, Fransa'da 1070 yılından beri korunmaktadır. Günümüzde "Köken Adı Koruması" ve Coğrafi İşaret sisteminin çok iyi uygulandığı bu ülkede yöresel ürünleri koruma altına alabilmek için verilen mücadele çok eskilere dayanmaktadır. Fransa'da dramatik krizler ortamında süren, içinde yer yer üretici isyanlarının da bulunduğu çok sancılı ve uzun soluklu örgütlü mücadele Joseph Capus ve Édouard-Jean Barthe gibi ufku geniş devlet adamlarının önderliğinde eksiksiz bir yasal düzenleme ile sonuçlanmıştır. Fransız mucizesinin temel aktörü şüphesiz bu süreç içinde kurulan Fransa Köken Adlandırma ve Kalite Ulusal Enstitüsü'dür (INAO). Capus yasası ile 1935 yılında temeli atılan ve 1947 yılında kurulan INAO, Fransa Tarım ve Su Ürünleri Bakanlığı'nın himayesinde bir kamu kuruluşu olup resmi kalite ve köken işaretleri ile ilgili Fransız politikalarını uygulamakla görevlidir. Merkezi Paris'te olan enstitünün günümüzde tüm Fransa'ya yayılmış 24 şubesi ve tam 260 çalışanı bulunmaktadır.

Avrupa Birliği'nin kalite politikaları içinde özel bir yeri olan 'Köken Adlandırmaları ve Coğrafi İşaretlerin Korunması' ile ilgili 2081/1992 ve onun yerini alan 510/2006 sayılı tüzükler çerçevesinde gerçekleştirilen uygulamalar sonucu halen Birlik'te şaraplarda köken adı korunan (PDO) 1334 ve Mahreç İşaretli (PGI) 587 ürün bulunmaktadır. Tarım ve gıda ürünlerinde ise menşe işaretli ürün sayısı 550, mahreç işaretli ürün sayısı ise 528' dir. Toplam 244 tescilli ürün ile İtalya birinci sırada yer alırken, onu 191 ürünle Fransa, 154 ürünle İspanya, 116 ürünle Portekiz ve 96 ürünle komşumuz Yunanistan izlemektedir. Bu 5 Akdeniz ülkesi, sahip olduğu toplam 801 tescilli ürünle, Avrupa Birliği toplamının yaklaşık %80'ini oluşturmaktadır. Bu anlamlı tablo bir taraftan Akdeniz ülkelerinin zengin yöresel ürün potansiyelini göstermekte, diğer taraftan bu ülkelerin kendi öz varlıklarına sahip çıkma konusundaki duyarlılık ve çabasını yansıtmaktadır.

Türkiye 1995 yılında yürürlüğe giren ve AB 2081/1992 sayılı Tüzüğüne dayanarak hazırlanan 555 sayılı "Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" ile tescil uygulamasını başlatmış ve görevli kuruluş olan Türk Patent Enstitüsü günümüze dek 99'u tarım ve gıda ürünü, 58'i halı, kilim, canlı hayvan,

doğal kaynaklar ve el sanatları ürünlerinden oluşan toplam 157 ürünün tescilini gerçekleştirmiştir. Başvuruları değerlendirme aşamasında olan 204 ürün daha bulunmaktadır. Tarımsal ürünler 34 tescile sahipken, bir peynir ülkesi olmasına rağmen peynirler ve bir Akdeniz ülkesi olmasına rağmen zeytin ve zeytin yağları sadece 4'er tescile sahiptir.

Zengin biyolojik çeşitliliği, geniş tarımsal toprakları ve farklı mikro iklimleri ile çok sayıda ve kaliteli bir tarımsal ürün yelpazesine sahip olan Türkiye, aynı zamanda derin tarihi kökenlerinden gelen, gelişmiş bir mutfak kültürü ve otantik üretim biçimleri ile de zengin bir yöresel üretim becerisine (know-how) sahiptir. Anadolu'muzun öz varlığını oluşturan bütün bu özellikler Türkiye'nin çok değişik sayıda ve üstün kalitede yöresel ürün elde etmesine olanak vermektedir. Nitekim, Türk Patent Enstitüsü envanterlerine göre Türkiye'de Coğrafi İşaret alabilecek ürün sayısı 2500'e ulaşmaktadır. Ancak, bu hızlı gelişmeye rağmen konu ile ilgili temel yasa 1995 yılından bu yana çıkarılmamış, Coğrafi İşaret uygulaması tescil alma-tescil verme düzeyinde kalmıştır. Nitekim sistemin temel unsurlarını oluşturan köken adının korunması ve yönetimi konusunda ne ulusal ne de ürünler düzeyinde etkin bir kurumsal yapılanma gerçekleştirilememiş, Cİ'li ürünlerin tescil belgelerinde öngörülen kurallara göre üretildiğini denetleyecek AB standartlarına göre akredite olmuş bağımsız ve tarafsız denetim kuruluşları da yaşama geçirilememiştir.

Tüketicilere gerçek bir köken garantisi vermek, üreticilere ürünlerini daha iyi tanıtmaya olanağını sağlamak, kısacası tescilli ürünlerin inandırıcılığını vurgulamak amacıyla satılan ürünler üzerinde Coğrafi İşaret logolarının konulması uygulaması da Yasa'nın çıkmayışi nedeniyle gerçekleştirilememiştir. Bu durum piyasalarda yoğun haksız rekabetin yaşanmasına neden olmaktadır. Nitekim gıda piyasalarımız Coğrafi İşaret tescilli almiş, kaliteli yöresel ürünlerimizin sahte ve taklitleriyle doludur. Bu da, gerek bu ürünlerin üreticilerine gerekse tüketicilere büyük zarar vermektedir.

Özvarlığımızı oluşturan yöresel ürünlerimizin uluslararası düzeyde korunabilmeleri sorunu da özellikle son yıllarda komşu ülkelerin ürünlerimize sahip çıkma girişimleri sonunda önem kazanmış bulunmaktadır. Ne yazık ki basınımızda ve Türk kamu oyunda Cİ konusu sadece bu tecavüzler vesilesi ile yer almaktadır. Ülkemizde tescil almiş ürünler sadece Türkiye sınırları içinde korunmakta, Avrupa Birliğinde korunabilmeleri içinse Komisyona tescil talebinde bulunulması gerekmektedir. Tescil edilmiş onca ürünümüze rağmen şu ana kadar AB'ne tescil talebinde bulunulmuş, ilk ikisi uzun süredir bekleyen sadece dört ürünümüz (Antep baklavası 10 Temmuz 2009, Aydın inciri 24 Ağustos 2010, Afyon Sucuğu ve Pastırması 13.08.2012) bulunmaktadır.

Çok değerli konuklar beslenme sistemi ve alışkanlıklarında standardizasyonu empoze eden günümüz küresel ticareti karşısında varlıklarını sürdürmeye çalışan yöresel ürünler, gıda piyasalarındaki paylarını 1990'lı yılların ortalarından itibaren hızlı bir şekilde arttırmıştır. Nitekim 1996 yılında yaşanan deli dana krizi ile başlayıp, dioxin'li tavuklar ve transgenik ürünlerle devam eden gıda krizleri, tüketicilerin sürdürülen agro-endüstriyel beslenme modeline olan güvenlerini sarsarken yöresel ürünler talebini de önemli ölçüde tetiklemiştir. Bu gelişmelerin olağanüstü bir yöresel ürün potansiyeline sahip olan Türkiye'de de etkili olduğu ve yöresel pazarların son yıllarda boyutlarını giderek genişlettiği söylenebilir. Elektronik ticaretin de önemli rol oynadığı bu gelişmelerin Coğrafi İşaretler konusundaki çalışmalara da yansımaları diliyoruz.

Değerli misafirler "Türkiye'de ve Diğer Akdeniz Ülkelerinde Coğrafi İşaretler ve Yerel Gıda Değer Zincirlerinin Yönetişimi" konulu seminerimiz 4 gün sürecek yoğun bir çalışma programını içermektedir. Seminerin ilk iki oturumunda Cİ'le ilgili uluslararası gelişmeler ve değişik uluslararası kuruluşların bu konudaki yaklaşımları tartışılacak, Cİ'le ilgili kurumsal yapılanma ve yönetişimin ulusal düzeyde nasıl gerçekleştirildiği en başarılı ve hızlı gelişen ülke uygulamaları ile incelenecektir. Seminer küçük ölçekli üreticilerin, küçük esnaf ve işletmecilerin, ulusal ve uluslararası pazarlara erişmekte karşılaştıkları kısıtlar ve darboğazları belirlemek ve analiz etmek amacıyla daha çok yerel gıda değer zincirlerinin yönetişimi üzerinde odaklanacaktır. Bu bağlamda, Akdeniz'in simgesel ürünleri, zeytin ve zeytinyağları, süt ürünleri (peynir) ve meyveler ile ilgili üç çalıştay gerçekleştirilecektir.

Seminerimiz nedeniyle Akdeniz yöreleri ve ürünlerini birbiriyle buluşturmaya amaçlayan bir "Akdeniz Ülkeleri Yöresel Ürünler Sergisi" kurulacak ve seminer süresince açık kalacaktır.

Seminerin bir günü saha çalışmasına ayrılmış olup Coğrafi İşaretli ve OriGIn üyesi Finike portakalı çalıştay ile bir şarap- kentinin doğuşuna tanıklık eden Likya Şarapları çalıştayını kapsamaktadır. Bütün günümüzü alacak bu saha çalışması muhteşem Phasilis Antik Kenti ziyaretini ve Elmalı yöresel gastronomisi tanıtımını da içermekte olup başta yabancı konuklarımız olmak üzere hepimiz için bir şölen oluşturacaktır.

Yöresel ürünler ve Cİ ile ilgili bu üçüncü uluslararası seminerimizin de ülkemizde hak ettiği öneme henüz kavuşamayan Cİ konusunda bilim dünyamıza, kamu kurumları ve özel sektör temsilcilerine ve üreticilerimize çok

faydalı olacağı kanısını taşımaktayız. Seminer 8 yıldır sürdürülen çalışmalarımızın sonucu olarak Montpellier Akdeniz Tarım Enstitüsü Müdürü değerli meslektaşım Vincent Dollé tarafından lanse edilecek “Köken ve kaliteye dayalı Akdeniz Ülkeleri tarım-gıda ürünleri uluslararası araştırma ağının” kurulması ile sonuçlanacaktır. Bu seminerin Türkiye açısından en büyük yararı ise uluslararası araştırma ağına paralel olarak “Yöresel ürünler ve Cİ’ler Türkiye Araştırma Ağı”nın (YÜCİTA) kuruluşunun gerçekleştirilmesi olacaktır. İlgili konuda ülkemiz için çok faydalı hizmetler vereceğine inandığımız araştırma ağına şimdiden başarılar diliyorum.

Değerli misafirlerimiz, kurucusu olduğum ve bu yıl 15. Kuruluş Yıldönümünü kutlayan Akdeniz Üniversitesi, Akdeniz Ülkeleri Ekonomik Araştırmalar Merkezi'nin düzenli olarak organize ettiği çok sayıda karşılaşma, bilimsel toplantı, seminer ve kollokyum aracılığı ile günümüzde bizi birbirimize bağlayan bilimsel ortaklıklar doğdu. 2008 yılı Coğrafi İşaretler semineri sonucu yayınlanan Antalya Deklarasyonu'nda yer alan fikirler de burada vücut buldu. Konu ile ilgili çevrelerde büyük yankı uyandıran ve takip eden yıl Akdeniz Ülkeleri Tarım Bakanları toplantısının temelini oluşturan bu deklarasyon, yerel halkları kapsayan ve değerlendiren yeni bir tip sürdürülebilir kalkınma biçimi ile farklılıklarımıza saygılı bir küreselleşmeyi getiren modern bir Akdeniz konusunda bizi her zaman ateşleyen bir güç oldu.

Sözlerime son vermeden önce, üçüncüsünü düzenlemeyi başardığımız bu büyük seminerin gerçekleşmesindeki katkıları nedeniyle başta Akdeniz Üniversitesi Rektörlüğü olmak üzere, Prof. Dr. Habip Asan'ın şahsında Türk Patent Enstitüsü'ne, Sayın Rifat Hisarcıklıoğlu'nun şahsında Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'ne, Fransa Montpellier Akdeniz Tarım Enstitüsü Müdürü değerli meslektaşım Vincent Dollé'ye, aynı Enstitü'den arkadaşım ve meslektaşım Selma Tozanlı'ya, Sayın Ali Çandır'ın şahsında Antalya Ticaret Borsası'na, seminere vermiş oldukları destekler nedeniyle Sayın Valimiz Dr. Ahmet ALTIPARMAK'a ve Batı Akdeniz Kalkınma Ajansına, Prof. Dr. Jean Louis Raştain'ın şahsında Fransa UNESCO-IPEMED ve Montpellier Sup-Agro'ya, Sayın Massimo Vittori'nin şahsında İsviçre OriGIn'e, sayın Çetin Osman Budak'ın şahsında Antalya Ticaret ve Sanayi Odası'na, Büyükşehir Belediye Başkanımız Prof. Dr. Mustafa Akaydın'a, özel sektörümüzün güzide kuruluşları: Altınkılıç, Metro, Likya ve Rito'ya, seminerimize katılan tüm kamu ve özel sektör temsilcilerine, üretici ve ticari aktörler ile öğretim üyesi, araştırmacı ve öğrencilerimize çok teşekkür ediyorum.

Son olarak seminerimiz nedeniyle kurulan Akdeniz Ülkeleri Yöresel Ürünler Sergisi'nde yörelerini temsil etmek için coşkuyla yurdumuzun dört köşesinden katılan tüm oda ve borsalarımızla özel firmalarımıza ve sergimiz için beraberlerinde kendi yörelerinin özgün ürünlerini de getiren Akdeniz'li konuklarımıza en içten teşekkürlerimizi sunuyorum. Sizleri Antalya'da, Mare Nostrum'un bu muhteşem kentinde ağırlamaktan duyduğumuz mutluluğu belirtiyor, seminerimizin başarılı geçmesi dileği ile yörelerimize sahip çıkalım diyor ve saygılarımı sunuyorum.

Prof. Dr. Selim Çağatay

(Akdeniz Üniversitesi, Akdeniz Ülkeleri
Ekonomik Araştırmalar Merkezi Müdürü)

Sayın Vali Yardımcım, Sayın Büyükelçi, Sayın Montpellier Akdeniz Tarım Enstitüsü Müdürü, Sayın Türk Patent Enstitüsü Başkanı, değerli bilim insanları ve değerli konuklar, hepiniz "3. Uluslararası Antalya Coğrafi İşaretler Semineri"ne hoşgeldiniz.

Seminerimizin ana teması "Türkiye'de ve Diğer Akdeniz Ülkelerinde Coğrafi İşaretler ve Yerel Gıda Değer Zincirlerinin Yönetişimi"dir.

Bu seminer daha önce de dile getirildiği gibi ve bazılarınızın hatırlayacağı gibi 2008 ve 2010 yıllarında gerçekleştirilen sırasıyla "Akdeniz Ülkelerinde Yöresel Ürünler, Coğrafi İşaretler ve Sürdürülebilir Bölgesel Kalkınma" ve "Türkiye ve Diğer Akdeniz Ülkelerinde Coğrafi İşaretler, Sosyo-Ekonomik Hareketlilik ve Biyo-Kültürel Özarlık" ana temalı birinci ve ikinci Uluslararası Antalya Coğrafi İşaretler Seminerlerinin devamı niteliğindedir. Umuyoruz bu konudaki çabalarımız hep birlikte yeni faaliyetlerimizle devam edecektir.

Bildiğiniz üzere Coğrafi İşaretler çok boyutları olan bir konudur. Hukuk bilimi, ekonomi bilimi konuyla direkt ilgilenmektedir, ayrıca kültürel varlıkların korunmasında Coğrafi İşaretler birer araçtır. Hukuk bilimi açısından teknik bir araç olan Coğrafi İşaretler, iktisat bilimi açısından bir yerel kalkınma aracıdır. Fakat, ülkemizde gelinen noktada Coğrafi İşaretler henüz hak ettiği öneme kavuşmamıştır. Akademik çalışmalara baktığımızda genelde ülkemizde konuyla hukuk bilimi insanları uğraşmakta fakat iktisat bilimi camiası konuya hala daha çok uzaktır. Buna dayanarak biz konunun yeterince tanınmadığını, bilinmediğini düşünmekteyiz.

Kurumsal açıdan bakıldığında Coğrafi İşaretler konusunda Türkiye'de tek resmi ve yetkili kuruluş Türk Patent Enstitüsü'dür. Bilimsel açıdan bakıldığında ise Türkiye'de kurum olarak konuyla ilgilenen tek kuruluş Akdeniz Üniversitesi, Akdeniz Ülkeleri Ekonomik Araştırmalar Merkezi'dir. Merkez bu konudaki çalışmalarını yaklaşık on yıldır sürdürmektedir.

Akdeniz Ülkeleri Ekonomik Araştırmalar Merkezi'nin Müdürü olarak diyebilirim ki, Merkez'in en önemli araştırma ve çalışma alanlarından bir tanesi yöresel ürünler ve Coğrafi İşaretlerdir. Amacımız, özellikle Coğrafi İşaretleri, tüm paydaşlara tanıtmak, bunun kısa, orta ve uzun dönem olası faydalarını tanıtabilmektir. Bu sebeple, bu konudaki çalışmalarımızı hep uluslararası düzeyde yapmaya çalışıyoruz ve ulusal paydaşları çalışmaların içine katmaya çalışıyoruz.

Şu anda görebildiğim ve haftalardır organizasyon sürecinde şahit olduğum kadarıyla bu seminerimizde, 2008 ve 2010 ile mukayese edildiğinde, yurt içinde gerçekten artan bir ilgiye tanık oluyoruz, hem akademik hem de diğer paydaşlardan geçmişe göre daha fazla katılım olduğunu görüyoruz, bu da bizi çok sevindiriyor ve bunu umut verici bir gelişme olarak alıyoruz.

2008 yılında bir Antalya Deklerasyonu ile sona eren seminerimiz, bu sene umuyorum ki çok başarılı çalışmalara imza atacak bir "Türkiye Yöresel Ürünler ve Coğrafi İşaretler Araştırma Ağı"nın kurulması ile sonuçlanacaktır. Biz bu ağ içinde, konunun çok boyutlu olması itibarı ile, farklı akademik tabanlardan bilim insanlarına ve diğer paydaşlara yer vermek istiyoruz.

Bildiğiniz gibi Akdeniz Ülkeleri Ekonomik Araştırmalar Merkezi bu yıl 15. kuruluş yıl dönümünü kutluyor. Prof. Tekelioğlu bu Merkezi hem kurmuş hem de 11 yıl Müdürlüğünü sürdürmüştür. Ben bu görevi son 4 yıldır sürdürüyorum. Bu Merkez, spesifik olarak Akdeniz ekonomileri üzerine odaklanmıştır. Araştırmalarını Akdeniz havsazında yer alan ülkelerin ekonomilerine yönlendirmiştir. Türkiye'de Akdeniz ekonomileri üzerinde bu kadar spesifik olarak çalışan kurum çok azdır hatta kişi sayısı kurumdaki daha çoktur. Bizim bir hedefimiz, Türkiye'de Akdeniz ekonomileri üzerinde çalışan az sayıda kurum ve bilim insanlarını 2013 yılında bir araştırma ağı altında birleştirmektir. Bunun için gerekli girişimleri yeni yılla birlikte yapmayı planlıyoruz.

Merkez'in amacı, Akdeniz ülkelerinin kalkınma sorunlarına, Barselona sürecinden sonra ortaya çıkan ve hızlanan Akdeniz-Avrupa yakınlaşmasına odaklanmak, bütünleşme çabalarına destek vermek üzere her türlü bilimsel çalışmayı yerine getirmek ve desteklemektir.

Şu anda Merkez önemli uluslararası projeler yürütmektedir. Merkez'in araştırma ekibinde yurtdışından bilim insanları yer almaktadır. Ayrıca Merkez, uluslararası projelerde Avrupa Birliği'nden, Akdeniz ülkelerinden partnerler ile birlikte yer almaktadır.

Araştırma alanları, bir ana alanın yöresel ürünler ve Coğrafi İşaretler olduğunu söylemişim, Akdeniz'i çok ilgilendiren dış göç, göçmenlerin parasal birikimlerinin değerlendirilmesi, dış ticaret-göç-doğrudan yatırım ilişkileri, sürdürülebilir Akdeniz, Akdeniz'de sürdürülebilir turizm, liberalizasyonun ve Barselona sürecinin etki analizi gibi

bir yelpazede yayılmaktadır. Bu projelerimizde biraz önce söylediğim gibi farklı partnerle ile birlikte çalışmaktayız ve bu çalışmaları arttırmak önemli bir amacımızdır. Ben buradaki tüm bilim insanlarına ve paydaşlarımıza bu konularda birlikte çalışma yapmak üzere davet gönderiyorum. Umarım iletişim içinde oluruz.

Konuşmamı iki özel teşekkürle bitirmek istiyorum. Öncelikle, ikinci seminerimizde olduğu gibi bu sefer de büyük destek sağlayan Türk Patent Enstitüsü'ne, Başkanlarının nezdinde, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'ne, Montpellier Akdeniz Tarım Enstitüsü'ne, Antalya Ticaret ve Sanayi Odası'na, Antalya Ticaret Borsası'na ve Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı'na teşekkürlerimi sunuyorum. Umarım yine birlikte çalışma fırsatı buluruz zira böyle uluslararası organizasyonları hazırlamak gerçekten tahmin edildiğinden çok zor oluyor, fakat gördüğümüz gibi altından da kalkıyoruz.

Son olarak bu organizasyonun başından beri tek başına bir kurum gibi çalışan Prof. Tekelioğlu'na teşekkürlerimi sunuyorum. Sanırım onun çabaları olmasaydı burada bugün toplanamazdık.

Sizlere tekrar hoşgeldiniz diyorum ve bu bilimsel ziyafetin tadını çıkarmanızı diliyorum.

Prof. Dr. Habip Asan
(Türk Patent Enstitüsü Başkanı)

“Türkiye ve Diğer Akdeniz Ülkelerinde Coğrafi İşaretler ve Yerel Gıda Değer Zincirlerinin Yönetişi” konulu uluslararası Coğrafi İşaretler semineri vesilesiyle burada bulunmaktan büyük memnuniyet duyduğumu ifade ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Bu uluslararası seminer, bildiğiniz üzere, Akdeniz Ülkeleri Ekonomik Araştırmalar Merkezi, Montpellier Akdeniz Tarım Enstitüsü, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Antalya Ticaret Borsası ve Enstitümüz işbirliğiyle gerçekleştiriliyor. Bu işbirliğinin, ülkemiz kurumlarının Coğrafi İşaret konusuna yaklaşımını göstermesi açısından son derece önemli olduğunu düşünüyorum.

Diğer taraftan, Antalya'nın Coğrafi İşaretler konusunda, ülkemizde öncü şehir olma yolunda hızla ve büyük bir kararlılıkla ilerlediğini açıkça belirtmemiz gerekiyor.

Nitekim geçtiğimiz aylarda yine Antalya'da Yöresel ve Geleneksel Ürünler Fuarını gerçekleştirmiştik. Her iki etkinlik de ülkemizde bu konuyla ilgili çok önemli birer boşluğu dolduruyor.

Akdeniz ve Akdeniz uygarlıkları üzerine çokça kafa yormuş olan, ünlü Fransız tarihçi Fernand Braudel, coğrafyayı “insanlığın sonu gelmeyen dramlarının sahnelendiği bir tiyatro” olarak tarif ediyor. Coğrafya, özellikle Akdeniz'de ve Akdeniz ülkelerinde insanlık tarihinin temel öznelerinden biri olagelmıştır. Çünkü Akdeniz tarih boyunca “İmparatorların” ve “İmparatorlukların Denizi” olarak görülmüştür, bir başka deyişle dünyanın gidişatına yöne verilen bir mekan olmuştur.

Kuşkusuz, dünyanın her coğrafi alanı, her yerel bölgesi, kendine özgü farklılıklarıyla ve zenginlikleriyle karşımıza çıkıyor. Bu farklılıklarla karşılaştığımızda hayranlık duyuyoruz, şaşırıyoruz, etkileniyoruz, kimi zaman da kültür şokuna maruz kalıyoruz. Hiç beklemediğimiz bir yerden, hiç beklemediğimiz anda karşımıza, mekanın yani coğrafi bölgenin ve iklimin nimetleriyle yoğrulmuş bir tecrübe, bir birikim, bir tat, bir çeşni çıkıyor.

Bu karşılaşma bize; bu birikime, bu tecrübeye saygı duymaktan, ona hak ettiği değeri atfetmekten başka bir seçenek bırakmıyor.

Dünyanın farklı yerel bölgelerinin bu birikimine, bu potansiyeline saygı duymanın, hak ettiği değeri vermenin yolu da Coğrafi İşaretlerden ve Coğrafi İşaret farkındalığından geçmektedir.

Tarih boyunca farklı kültürleri bünyesinde barındıran bu bölge, tarihsel öneminin yanı sıra bereketli topraklarından ve farklı iklim olanaklarından kaynaklanan ürün çeşitliliğiyle ön plana çıkmıştır.

Ülkemiz gerçekten de Coğrafi İşaretler açısından son derece zengindir. Ancak bu zenginlik, değeri bilindiği zaman ve değerini bilecek kişilere ve yerlere ulaştığında bir anlam ifade eder.

Bizim “Marifet iltifata tâbidir; Müşterisiz meta zâyidir” şeklinde güzel bir sözümüz var. Yerel üreticilerimizin marifetlerinin ödüllendirilmesi için, ürünlerinin zayı edilmemesi için yine Coğrafi İşaret korumasını ve bilincini gündeme getirmemiz gerekiyor.

Birer tüketici olarak, tükettiğimiz ürünlerin kalitesi ve güvenilirliği konusunda son dönemde çok daha titiz davrandığımız hepimizin malumudur. Tüketiciler nezdinde artan bu bilinç düzeyine paralel olarak, ürünlerin kaynağı ciddi biçimde sorgulanmaya başlamıştır.

Bu gelişme, yöresel ürünlerin temel niteliklerinin korunması olgusunu ve bu kapsamda Coğrafi İşaretlerin rolünü daha çok ön plana çıkarıyor.

Zira Coğrafi İşaretler, yöresel özellikli ürünlerin belirli bir bölgeden kaynaklandığını ve sadece o bölgede bulunabilecek karakteristik özellikler taşıdığını ortaya koyan bir en önemli göstergedir. Bu özelliği itibariyle Coğrafi İşaretler, tüketicilerin ürünlerden beklediği kalitenin ve güvenilirliğin sağlanması ve sürdürülmesinin garanti edilmesi konusunda önemli bir işlev yüklenmektedir.

Biz Türk Patent Enstitüsü olarak ülkemizde Coğrafi İşaretler de dahil olmak üzere sınai mülkiyet haklarıyla ilgili başvuru ve tescil işlemlerini yürütüyoruz. Ancak Coğrafi İşaretler, kendine has özellikleri nedeniyle, diğer sınai mülkiyet bileşenlerinden farklı bir konumda yer alıyor.

Diğer sınai mülkiyet hakları, patent olsun, marka olsun, tasarım olsun, tescil sahibine bir tekel hakkı sağlarken, Coğrafi İşaretler daha çok bir bölgeye, bir yöreye hitap ediyor. Esasında olaya bu açıdan baktığımızda sosyal

boyutu olan son derece bir önemli bir durumla karşı karşıya olduğumuzu görebiliriz.

Coğrafi İşaret tesciliyle, bir bölgenin kültürü, iklimi ve coğrafyasından kaynaklanan ve özel nitelikleriyle öne çıkan ürünlerin ve bu ürünlere değer katan temel niteliklerin korunması amaçlanıyor.

Aynı şekilde, Coğrafi İşaret sistemi, Coğrafi ürünlerin sadece "gerçek üreticiler" tarafından üretilmesini hedeflemekte ve bu şekilde tüketicinin ve genel olarak toplumun genel değerlerinin korunması sağlanmaktadır. Coğrafi İşaretler etkin bir şekilde kullanıldığında ve sistem iyi işlediğinde, kalkınma ve ekonomik gelişme açısından bize çok önemli fırsatlar sunmaktadır. Dünyanın farklı ülkelerindeki başarılı uygulama örnekleri bu gerçeği doğrular niteliktedir. Bugün açılışını yaptığımız bu uluslararası seminer, Coğrafi İşaretler konusunda başarılı uygulama örneklerine paylaşım zemini oluşturması açısından da çok büyük önem arz ediyor.

Ülkemizde mevcut durumda 157 adet tescilli Coğrafi İşaret bulunuyor, 220 civarında Coğrafi İşaret başvurusuyla ilgili işlemler devam ediyor. Diğer yandan ülkemizden Avrupa Komisyonuna 4 Coğrafi İşaret için başvuru yapılmış durumda. Ülkemizdeki Coğrafi İşaretlerin uluslararası platformlara taşınması için, özellikle AB nezdinde yapılan başvuru sayısının artırılmasının gerekli olduğunu, bu sayılar açıkça ortaya koyuyor.

Türk Patent Enstitüsü olarak işlemleri devam eden bu başvurularla ilgili olarak gerekli teknik desteği sağlamaya çalışıyoruz, bundan sonra yapılacak başvurular için de her türlü yardımı yapmaya hazırız.

Öte yandan, Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu bünyesinde faaliyet gösteren Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları ve Ar-Ge Teknik Komitesi bünyesinde Coğrafi İşaretlerle ilgili mevcut denetim sisteminin değerlendirilmesi ve AB müktesebatı çerçevesinde ele alınması konusunda bir çalışma yürütüyoruz.

Diğer taraftan, geçtiğimiz aylarda, ülkemiz sınai mülkiyet sisteminin geneline yönelik düzenlemeler içeren bir Kanun Taslağı hazırladık. Şu anda Başbakanlıkta olan bu Kanun Taslağıyla Coğrafi İşaretlere ilişkin de önemli düzenlemeler öngörüyoruz.

"Tescil edilen Coğrafi İşaret, tescil sahibine inhisari bir hak sağlamaz." hükmü ile, Coğrafi İşareti tescil ettiren kişinin münhasır bir hakkın sahibi olamayacağını açıkça hükme bağlıyoruz.

Bu hüküm özellikle, tescil ettiren kişinin piyasada rekabeti bozacak şekilde davranmasını engelleme bakımından büyük önem taşıyor. Ayrıca inhisari bir hak sağlamayan Coğrafi İşaret hakkının lisans, devir, intikal, haciz ve benzeri hukuki işlemlere konu olamayacağı ve teminat olarak gösterilemeyeceği de açıkça hükme bağlanıyor. Kanun Taslağıyla Coğrafi İşaret denetim raporlarının Enstitüye 10 yılda bir sunulması yerine 2 yıllık dönemler halinde sunulması zorunluluğu getiriyoruz. Bu sayede Coğrafi İşaretlerin denetim sistemi daha etkin bir hale getirilmiş olacak.

Bunun yanı sıra Kanun taslağıyla Coğrafi İşaret başvuru sürecini kolaylaştırıcı ve maliyetleri azaltıcı önemli düzenlemeler de yapıyoruz.

Biz Türk Patent Enstitüsü olarak ülkemizde Coğrafi İşaretlerle ilgili sistemin bir parçasıyız. Ancak sistemin merkezinde yer alan bir paydaş olarak, sistemin bütününe yönelik kapsamlı iyileştirmelerin gerçekleştirilmesini arzuluyoruz.

Bu Uluslararası Seminerin hayata geçirilmesi hususunda gerçekleştirmiş olduğumuz işbirliği, bu arzumuzun bir tezahürüdür.

Ben son olarak, bu Uluslararası Seminerin ve gerçekleştirilecek çalıştayların verimli ve ufuk açıcı görüş ve düşüncelere sahne olmasını ve ülkemiz Coğrafi İşaret sistemi açısından hayırlı sonuçlar doğurmasını temenni ediyorum. Etkinliğin organizasyonunda emeği geçen herkese ve değerli konuşmacılara şimdiden teşekkürlerimi sunuyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Prof. Dr. Vincent Dollé

(Monpellier-Fransa / CIHEAM-IAMM,
Akdeniz Tarım Enstitüsü Müdürü)

Sayın Vali Yardımcısı, Sayın Fransa'nın Ankara Büyükelçisi, Sayın Türk Patent Enstitüsü Müdürü, Sayın Antalya Ticaret Borsası Başkanı, Sayın Akdeniz Üniversitesi Akdeniz Ülkeleri Ekonomik Araştırmalar Merkezi Müdürü, Sayın Seminer Yönetim Kurulu Onur Başkanı, Sevgili Yavuz, Sevgili arkadaşlar,

CIHEAM, Montpellier Akdeniz Tarım Enstitüsü müdürü olarak Antalya'da üçüncü defa düzenlenen "Türkiye ve diğer Akdeniz ülkelerinde yöresel ürünler, Coğrafi İşaretler ve değer zincirlerinin yönetişi" konulu 3. Uluslararası Seminere katılmaktan büyük mutluluk duymaktayım.

Yine Antalya'da buluşmamıza yol açan bu üçüncü etkinlik, 2008 Nisan'ında gerçekleştirilen 1. ve 2010 Aralık ayında gerçekleştirilen 2. Seminerin devamıdır.

Yavuz Tekelioğlu bu etkinlik için önemli birkaç temel tanımı ve bundan önceki seminerlerin bellibaşlı sonuçlarını hatırlattı. Ben de önümüzdeki günlerdeki tartışmalarımızı yönetmesi dileği ile bundan önce gerçekleştirilen çalışmalarımızın bazı önemli sonuçlarına ışık tutmak istiyorum. Birinci Antalya seminerimiz Coğrafi İşaretlerin belirleyici rolünü yöresel ürünlerin tanıtımını ve bu ürünlerin kuzey, güney ve doğu Akdeniz ülkelerinin yerel sürdürülebilir tarımsal ve kırsal kalkınmasında nasıl tartışmasız bir kaldıraç görevi gördüklerini göstermişti.

2008 Nisan'ında açıklanan Antalya Deklarasyonu, Birinci Seminerin bitimini noktalarken Akdeniz yörelerinde kök salmış ayrılaşmış kalitedeki mal ve hizmetlerin tanıtımı aracılığı ile gerçekleşecek tarımsal ve kırsal sürdürülebilir kalkınmayı destekleyecek politikaların oluşturulmasını öneriyordu. Bu devinimin arayışında olan aktörler için en önemli amaçlardan birisi de ayrılaşmış kaliteye sahip ürünlerin yarattığı değerın korunması, artırılması ve hakça paylaşılmasıdır.

Birinci seminer çalışmalarında diğer öneriler arasında üretici örgütlerinin güçlendirilmesi aynı zamanda da yöresel ürünlerin değerini artırıcı dağıtım kanallarının oluşturulması yer alıyordu. Böylece bu konular üzerinde çalışan aktörler arasında bir ağ kurulmasının ilk temelleri atılmış oluyordu. 2 yıl sonra, 2010 Aralık ayında yapılan «Türkiye ve Diğer Akdeniz Ülkelerinde Coğrafi İşaretler, Sosyo-ekonomik hareketlilik ve biyo-kültürel özvarlık» konulu İkinci Antalya Semineri de bir çok meslek kuruluşunu, araştırmacıyı ve diğer yandan da kamu ve özel sektör aktörlerini, bu devinimi tanıtmak ve canlandırmak, konu üstüne düşünceleri derinleştirmek, deneyimleri ve iyi uygulamaları paylaşmak için bir araya getirdi.

10 Akdeniz ülkesinden gelen katılımcı 40 sunum yaparak bu konulardaki savlarını ve araştırma yöntemlerini ama en çok ta başarı öykülerinin güçlü noktalarını anlattılar. Çalışmalardan çıkan sonuçları şöyle özetleyebiliriz: Avrupa ve Akdeniz Havzası'ndaki Coğrafi İşaretlerin canlılıkları ve dünyadaki genel konumu dengesizleştiren küresel kriz karşısında bile sürdürülebilirlikleri, kökenlerinin bulunduğu bölgelerin dışındaki bölgelerde yerleşmiş şirketlerin sahte üretimlerine karşı verilen uğraşta yöresel ürünlerin rolü, ilk aşamada akademik araştırmaların az sayıdaki stratejik Akdeniz ürünlerine, örneğin, zeytinyağı ve peynirlere odaklanmalarının önemi, yöresel ürünlerin bilimsel tanımlarında, ürünün kökeninde bulunan doğal kaynakların yanında tekil kişilerin de deneyim ve bilgi birikimlerinin meyvesi olduğunun onaylanmasında ileri atılan adımlar. Bu hareketliliğin güçlendirilmesi yönünde, hem üreticiler hem de kamu güçleri tarafından toplu olarak örgütlenen eylemler.

İkinci seminer en sonunda yeni konuların tartışılması ve gündeme eklenmesinin gerekliliğini ortaya koydu. Yöresel ürünlerin başarısını ve devamlılığını güvence altına alacak katılımcı yönetim ile ilgili düzenlemeler katma değer yaratılmasında, iş gücünün artırılmasında ve tarımsal ve kırsal gelir düzeyinin yükseltilmesinde olumlu etkileri olan yöresel ürünleri endüstriyel standartlara göre işlenmiş ürünlerden ayrılaştırabilmesi için tüketicinin eğitilmesinin önemi 2010 yılı sonunda gerçekleştirilen bu İkinci seminerden beri Akdeniz Havzası kaynıyor. Politik, sosyal ve ekonomik büyük değişimler oluyor. Gıda güvenliği, tarımsal ve kırsal kalkınma, ayrılaşmış kalite filyerleri, küresel düzeyde tartışılan kaygıların merkezinde yer alıyor. Büyük Zirve toplantıları, tarım konularında yapılan G8 ve G20 görüşmeleri bu konuları ele alıyor, gıda güvenliğinin ve dünyada daha dengeli bir gelişmenin sağlanması için tarımsal ve kırsal kalkınmanın önemini de altını çiziyor.

2012 Eylül ayında Malta adasında gerçekleştirilen ve MAYZEM'e üye ülkelerin Tarım Bakanları'nın toplandığı konferansın konusu gıda güvenliği ve ayrılaşmış kaliteli ürünlerdi.

MAYZEM'in ve Montpellier Akdeniz Tarım Enstitüsü'nün kuruluşunun 50. Yıl Dönümü, gelecek hafta 15-19 Ekim 2012 tarihleri arasında şüphesiz bu konuyla da ilgili konferanslar, seminerler ve çalıştaylarla kutlanacak. Bu toplantıların ana konularından biri de yöresel ürünler ve Coğrafi İşaretler üzerinde yetkin araştırma ağının kurulması. Bu oluşturulması ve yaşatılması gereken bir ağ...

Akdeniz Havzası'ndaki bu büyük değişimler karşısında Avrupa Birliği komşuluk politikasına yeni bir kanat

eklemeye karar verdi. Dolayısıyla ENPARD girişiminin (European Neighbourhood Programme for Agriculture and Rural Development), Akdeniz ülkelerini içeren bölümü (Tunus, Mısır, Fas, Ürdün, Cezayir ve Lübnan), ön proje olarak, CIHEAM-Montpellier Akdeniz Tarım Enstitüsü'ne verildi. Bu bağlamda CIHEAM-Montpellier Enstitüsü, Avrupa Birliği ve Akdeniz ülkeleri arasında, tarımsal ve kırsal kalkınmada yeni devinimleri tanıtmak için yeni bir ortak işbirliği geliştirecek. Bu işbirliğinin hedefleri; kırsal bölgelerde işgücü ve gelir yaratmak, üretim ve ayrılmış kaliteli ürünler yaratmak ve bu bağlamda hepimiz yöresel ürünlerin tanıtımı girişiminin ne kadar önemli olduğunu biliyoruz.

Üçüncü Antalya Semineri katma değer canlandırılması ve değer zincirlerinin yönetimi konularıyla aynı yolda ilerlememizi sağlayacak. Çalışmalarımızın sonuçları kırsal bölgelerin, ulusal ve uluslararası kurumlar, bilimsel kuruluşlar, meslek kuruluşları ve üreticiler arasında gerçek bir kalkınma vektörü olmasına yönlenebilir. Fikir alış-verişlerimiz kamu politikalarının oluşmasında ve yöresel ürünlerin arzının daha iyi düzenlenmesinde yararlı öğeler önermemize yardımcı olmalıdır.

Bu yıl, aynı yaklaşımlarla ilgilenen Akdeniz ötesi katılımcılara da açıldık. Böylece, Brezilya'daki, ABD'deki, Hindistan'daki, ama aynı zamanda Fransa'daki, İtalya'daki, Türkiye'deki ve diğer Akdeniz ülkelerindeki ulusal kuruluşların Coğrafi İşaretlerin yönetimlerine bakış açılarını görmek mutluluğunu yaşıyoruz.

Seminer programımızda, düşüncelerimizi toparlayan konferansların yanı sıra simgesel ürünler olarak süt, zeytin ve zeytinyağı ve meyve çalışmaları da öngördük. Örgütlediğimiz saha gezileri düşüncelerimizi ve tartışma konularımızı günlük gerçeklerle bağdaştırabilmemiz için meslektaşlarımız Yavuz Tekelioğlu ve Selim Çağatay tarafından, bu alışverişlerin ve gözlemlerin Akdeniz ülkelerinin daha ileri gidebilmesine destek olabilmesi için titizlikle hazırlanmış.

Son beş yıldır bu üç uluslararası seminer aracılığı ile örmeye çalıştığımız ilişkiler ağı ve deneyimlerimizin pekiştirilmesi için, seminerimizin sonunda köken ve ayrılmış kaliteli tarım-gıda ürünleri üzerine yeni bir araştırma ağı kurmayı öneriyoruz. Böylece 4. Seminerin hazırlıkları başlamış olacak.

Daha önceki seminerler gibi mükemmel bir organizasyon olan ve bize bilgi ve becerilerimizi paylaşmanın yanı sıra her zaman büyük zevkle katıldığımız arkadaşça davetler etrafında buluşturma olanağını da sağlayan bu yeni Antalya seminerinin hazırlanmasında katkısı bulunan herkese teşekkür ederim.

Çetin Osman Budak

(Antalya Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı)

Değerli Konuklar,

Hepinizi Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği adına selamlıyor ve hoş geldiniz dileklerimi sunuyorum. Türkiye Odaları ve Borsaları adına çok önem verdiğimiz bir konu olan yerel özgün ürünlerin-Coğrafi İşaretlerin korunması konusundaki çalışmalarınızdan dolayı sizlere teşekkür ediyor, başarılar diliyorum.

Dünyanın en büyük tarım üreticilerinden birisi olan ve binlerce yıllık kültürü ile büyük bir potansiyel barındıran Türkiye'nin bu tür toplantı ve çalışmalarla bu önemli konuda hızlı bir ilerleme sağlayacağına olan inancımızı belirtmek istiyorum.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Coğrafi İşaretler konusunda Patent Enstitümüz başta olmak üzere ilgili kurumlarla yakın işbirliği yürütmekte ve tüm Oda ve Borsaları yerel ürünlerine sahip çıkmaya teşvik etmektedir. Birliğimizin kurmuş olduğu ve artık Türkiye'nin en önemli think tank'lerinden birisi olan TEPAV'ın da bu alanda bilimsel çalışmalara katkı verdiğini hatırlatmak isterim. TEPAV son olarak Gıda ve Tarım Politikaları Araştırma Enstitüsünü kurmuş ve tarım alanında çalışmalarını yoğunlaştırmıştır.

Antalya'da ise yerel ürünler konusu YÖREX Fuarı ile Borsamızın öncülüğünde gündeme gelmiş ve gelişmiştir. Yerel-geleneksel ürünler tarım ve turizmi birleştiren ürünler olması itibarıyla Antalya için ayrı bir öneme sahiptir.

Değerli konuklar,

Coğrafi İşaret konusunun Avrupa'da önem kazanmaya devam ettiğini yakından izliyoruz. ABD ve Kanada'nın itirazlarına, korumacılık suçlamalarına ve uluslararası alanda henüz tam bir uzlaşma sağlanamamasına rağmen, Avrupa Birliği'nin Coğrafi İşarete sahip ürünleri, geleneksel ürünleri korumaya dönük olarak nasıl çaba harcadığını görüyoruz. AB Komisyonu Haziran ayında bu ürünlerin yalnızca promosyonu için 36 milyon Euro düzeyinde destek sağlamış olması bile bu konuda güzel bir örnektir.

Avrupa'da bu çalışmalar yapılırken, Türkiye'de de son yıllarda Coğrafi İşaret ve yerel ürünler konusunda hızlı bir bilinçlenme süreci yaşanmaktadır. Artık bu konunun geleneksel kültürün korunması, yerel ve kırsal kalkınmanın desteklenmesi, küçük üreticinin korunması, fikri mülkiyet haklarının korunması, ürün kalitesinin geliştirilmesi gibi amaçlar bakımından önemi iyi anlaşılmıştır.

Ancak, Türkiye'de bu alanda gerek düşünce gerekse uygulama düzeyinde alınması gereken mesafe halen önemlidir.

Öncelikle Coğrafi İşaretin tek başına bir sihirli değnek olmadığı, asıl konunun kalite ve markalaşma olduğunun iyi anlaşılması gereklidir. Her ürüne Coğrafi İşaret almak yerine, kalitesiyle marka olacak ürünlere odaklanmak gereklidir. Unutmayalım ki, bu konuda en çok gelişmeyi sağlayan İtalya, Fransa gibi ülkelerde bile Coğrafi İşaret alan ürün sayısı 200, AB genelinde 1000 civarındadır.

İkinci olarak, Türkiye'de fikri mülkiyet haklarının korunması, Coğrafi İşaret uygulamasının denetlenmesi halen sorunlu bir alan olmaya devam etmektedir. Bu alanda yeterli ve caydırıcı denetim yoktur.

Üçüncü olarak, bu konuya sahip çıkması gereken üretici birlikleri veya üretici kooperatiflerinin birkaç örnek dışında gelişmemesi, üretici örgütlenmesinin yaygınlaşmaması da en önemli sorunlarımızdan birisidir. Türkiye kurumsal altyapısını, özellikle de kırsal kesimde ve tarım üretimindeki kurumsal altyapısını hızla yenilemek zorundadır.

Dördüncü husus olarak ülkemizde küçük üreticilerin bu tür ürünlerini pazarlamalarındaki soruna dikkat çekmek istiyorum. Türkiye'de perakende ticaretin düzenlenmemiş olması nedeniyle bu tür ürünlerin market raflarında yer alması neredeyse imkansız hale gelmiştir. Bu nedenle yıllardır perakende ticaret yasasının küçük üreticileri koruyacak biçimde çıkarılmasını, hatta marketlerde zorunlu olarak yerel ürünler bölümleri açılmasını talep ediyor ve halen bekliyoruz. Bu konuda en azından marketlere yerel ürün bölümü açılması zorunluluğu getirilebilir ve bu ürünlerin promosyonuna özel destek verilebilir.

Değerli konuklar,

Bu tür sorunları ve örnekleri çoğaltmak mümkündür, ama bunların zamanla aşılacağı ümidimizi koruyoruz. Türkiye'de bir konu geç başlar, ancak hızlı gelişir. Bu konuda da giderek artan hızla ilerleme kaydedeceğimize inanıyorum.

Ümit ediyorum ki, bu toplantılar bu sorunların çözümüne de katkı yapacak ve Türkiye'nin bu konuda ilerlemesini hızlandıracaktır.

Laurent Bili
(Fransa'nın Ankara Büyükelçisi)

Türk Patent Enstitüsü Sayın Başkanı,
Uluslararası Akdeniz Yüksek Tarımsal Araştırmalar Merkezi, Montpellier Akdeniz Tarım Enstitüsü Sayın Müdürü,
Sayın Vali Yardımcısı,
Hanımefendiler, Beyefendiler,

Yerel Gıdaları ve Akdeniz Ülkelerinde Coğrafi İşaretleri konu alan 3. (Üçüncü) Uluslararası Antalya Semineri münasebetiyle bugün sizlerle birlikte olmaktan büyük mutluluk duyuyorum.

"Toprağa dair konulardan" bahsetmek bazen biraz da eski kafalı biri gibi görünmek riskini almak demek, sevimli ama eski kafalı.

Ancak, bu tespit çok yanlış. Zira bugün Fransa büyük bir tarım gücü ise, şarap ve peynirlerimiz dünya çapında tanınıyorsa, bunu özellikle, Fransız yerel ürünlerinin ulusal düzeyde tanınmasını ve tanıtılmasını sağlayan "Fransa Köken Adlandırma Enstitüsüne" borçluyuz.

Ayrıca bugün Fransa dünyada en fazla sayıda turiste ev sahipliği yapan ülkelerden biri ise, bunu da teruarlarının, bir başka deyişle « yörelerinin » kimliğini muhafaza etme hassasiyetine borçlu. Fransa'nın teruarları bizim gururumuz. Zira, ülkemizin zenginliğini ve çeşitliliğini sağlayan, işte bu yüzyıllara dayanan kültürel ve gastronomik geleneklerimizdir.

Toprağımızın zenginliğine duyulan ilgi, çoğu zaman atalarımızdan kalan bilgi ve tecrübelerle duyulan saygı ve toprağa ve nitelikli ürünlere duyulan sevgi Türkiye ve Fransa'yı birbirlerine yaklaştıran özellikler. İşte bu nedenle Fransa en başından itibaren, Akdeniz Üniversitesi Akdeniz Ülkeleri Ekonomik Araştırmalar Merkezi ile Montpellier Akdeniz Tarım Enstitüsü'nün söz konusu girişimlerine ortak olmayı arzu etti.

Bu seminere evsahipliği yapan Türkiye 1994 (bin dokuz yüz doksan dört) yılında, Adana kebabı, Afyon kaymağı, Rakı, Anamur muzı, Antep baklavası gibi sizlerin de bildiği ve sevdiği birçok yerli ürün ve markaları tescillendiren ve koruma altına alan Türk Patent Enstitüsü'nü kurdu.

Şirketlerimiz vatandaşların satın aldıkları ürünlerin beklentilere, zevklere veya sağlığa uygunluğunu sağlamak üzere gerekli düzenlemeleri yapmakla yükümlüler.

Bu da Akdeniz'in, tarih boyunca ve kendi bölgelerinde isim yapmış yerli gıda ürünlerinin değerlendirilmeleri konusunda daha etkili bir çalışmayı gerektiriyor. Ayrıca, doğaya ve çevreye saygı duyarak geleneksel yöntemleri devam ettirme kaygısı güden çiftçilerin gayretlerinin de gerçek anlamda takdir edilmesi de gerekir.

Söz konusu hedeflere ulaşmak için şu ortak çalışmaları gerçekleştirmemiz gerekir. Teşebbüs, bölge ve bilgi/ beceri anlamında yerel gıda ürünlerinin toplu olarak tanımak, söz konusu ürünlerin dağıtımını sağlayarak ve bölgeye entegre olmuş tutarlı bir ekonomik teşebbüse dahil ederek bu ürünleri yaşatmak, bu ürünleri sahteleri veya kötü taklitleri karşısında korumak.

Sizlere tecrübeden, tarihten ve geleneklerden söz ettim. Ancak gelecekte ve yenilikçilikten bahsetmek de bir o kadar önemli. Zira, yerel ürünler de zevklere, yeni teknolojilere veya yeni yönetmeliklere göre geliştirilmeliler. Hiç kuşkusuz, bu konu da tartışmalarınızın merkezinde yer alacaktır.

Hepinize çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

Hakkı Loloğlu
(Antalya Vali Yardımcısı)

Sayın Büyükelçi, sayın başkanlar, değerli misafirler;

Doğası, tarihi yerleri ve denizi ile şüphesiz ki dünyanın en güzel yeri olan Antalya'mıza hoş geldiniz.

Değerli misafirler,

Antalya her bakımdan zengin olduğu gibi, yöresel ürünler bakımından da çok zengin kültür ve ürün çeşitliliğine sahip bir yerdir. Böyle bir çalışmanın burada yapılması bizi ayrıca memnun etmiştir. Bu tür çalışmaların özellikle bizim ürünlerimizin korunması, geliştirilmesi ve tanıtılması açısından büyük önem arz ettiğini düşünüyorum.

Biz birçok şeyi kanıksadığımız için öneminin de farkında değiliz. Sayın büyükelçi Fransa'nın şarap ürünlerinden bahsetti. Türkiye'nin de şarap da dahil olmak üzere birçok orijinal yapıda ürünlere sahip olduğunu hepimiz biliyoruz. Fakat bunlar bizim için sıradan şeyler olduğu için onu ön plana çıkartmak veya tanıtmak gereği dahi duymuyoruz. Bu belki bizim kültürümüzden kaynaklanan bir şey. Ama günümüz dünyasında ürünlerin tespiti, tescili ve tanıtımı çok ön plana çıkıyor. Niye mi dersiniz? Dün bir arkadaşım Hırvatistan'a gittiğinden bahsetti. Baklavanın Hırvatlar tarafından kendi ürünleri olduğunu iddia ettiklerini söyledi. Bizim için baklava, baklavadır.

Bu güne kadar baklava veya kültürümüzün bir parçası olarak gördüğümüz ürünleri sahiplenme gereği duymadık. Halbuki birçok ürünümüz başta Yunanistan olmak üzere birçok ülke tarafından sahiplenilmeye çalışılıyor. Biz ise daha yeni yeni bunların sahiplenilmesi gerektiğini anlıyoruz.

Bu nedenle Coğrafi İşaretlerin ve yöresel ürünlerin tespiti, tescili, korunması ve geliştirilmesi ülkemiz, hatta bütün dünya ulusları için çok önemlidir. Çünkü bu tür çalışmaların sadece ekonomik, sosyal, psikolojik gerekçelerinden de öte, ulusların kültürlerinin geleceğe taşınmasını içerdiği hiçbir zaman unutulmamalıdır.

Ben başta değerli hocam Prof.Dr. Yavuz Tekelioğlu olmak üzere bu toplantının düzenlenmesinde emeği geçen tüm ulusal ve uluslararası kişi ve kuruluşlara teşekkür ediyor hepinize saygılarımı sunuyorum.

DAVETLİ KONUŞMACILAR

- **Jean-Louis Rastoin**, (*UNESCO "Sürdürülebilir Gıda, Çalışmaları Başkanı, Montpellier SupAgro & Ipemed, Fransa*), "Yakınlık kuramı üzerine kurulmuş tarım-gıda değer zincirleri: kozlar ve stratejik perspektifler"
- **Ignazio Garau** (*Association Città dela Bio Başkanı İtalya*)
"Bio kentler ağı: yörelerin kalitesi, ürünlerin kalitesi, yaşamın kalitesi"

3. ULUSLARARASI ANTALYA SEMİNERİ

*Türkiye ve diğer Akdeniz ülkelerinde Coğrafi İşaretler ve yerel gıda
değer zincirlerinin yönetişimi
10-14 Ekim 2012, ANTALYA*

YAKINLIK KURAMI ÜZERİNE KURULMUŞ TARIM - GIDA DEĞER ZİNCİRLERİ: KOZLAR VE STRATEJİK PERSPEKTİFLER

Jean-Louis Rastoin

Montpellier SupAgro
Chaire Unesco "Alimentations du monde" et Ipemed
rastoin@supagro.inra.fr

Yavuz Tekelioğlu'na teőekkürlerimle

- Devamlılık: Cİ'ler konusunda 3. Antalya semineri'ni düzenlemek
- Önderlik: üniversite ekiplerini, özel sektör temsilcilerini ve kurumsal sorumluları bir araya getirebilmek
- Yetenekler, deneyim ve Akdeniz bölgesinin yörelerine karşı duyarlılık

Yakınlık Kuralı Üzerine Kurulmuş Tarım-Gıda Değer Zincirleri: Kozlar Ve Stratejik Perspektif

- 1/Çok-şekilli ve derin bir yapısal kriz
- 2/Gıda sisteminin ve filyerlerinin olası izdüşümü
- 3/Filyerlerin stratejik kalıpları
- Sonuç: Akdeniz Havzası tarım-gıda filyerleri açısından hangi faaliyet alanları

1 - KRİZLER

İrdeleme: Gıda güvensizliğinin hakim olduğu bir dünya

- Kamu oyunda geniş şekilde yaygınlaştırılmış 3 kriz
 - Ekonomik kriz: aşırı oynak fiyatlar; tarım işletmeleri ve gıda imalat şirketlerinde yaşanan yönetim güçlükleri
 - Ekolojik kriz: iklim değişikliği, bio-çeşitliliğin azalması, su ve toprak kaynaklarındaki kötüleşme: erozyon, verimlilikteki düşüş: yılda 5-10 milyon hektar; terk edilen topraklar: yılda 20 milyon hektar
 - Teknik ve bilimsel kriz: Agroendüstriyel modelin zayıflığı (ESB, SRAS, melanin, E Coli, GDO, v.b.); geneleysel modelin kırılabilirliği (toksiklik, düşük verimlilik); vatandaşların hak arayışı
- Daha az hissedilen 2 kriz:
 - Kamu sağlığı: Dünyada 3 milyar kişi kötü beslenmekte (2 milyar kişi az besleniyor, 1 milyar kişi aşırı besleniyor); dünyadaki ölümlerin %50'si doğrudan ya da dolaylı olarak beslenme kökenli bulaşıcı olmayan hastalıklara bağlı
 - Sosyal kriz: yaygın kırsal işsizlik, kırsal fakirlik ve gelir eşitsizliği; olağanüstü kayıp ve israflar ve filyerler içinde yaratılan değer eşitsiz dağılımı; tarım topraklarına el koyma: 70 milyon hektar?

2 - OLASI İZDÜŞÜM: TARIM-GIDA ZİNCİRLERİNDE 2 KARŞIT SENARYO

Olası izdüşüm: Kriz ortamında 2 senaryo

- S1 - Tandansiyel : « küreselleşmiş ve kitle odaklı gıda-sanayi filyerleri »
- S2 - Kopma : « yöreselleştirilmiş, yakınlık odaklı tarım-gıda filyerleri»

S1 – Küreselleşmiş ve kitle odaklı gıda endüstrisi filyerleri

- Standardize olmuş, katkı maddeli, modern pazarlama kalıplarına uygun, büyük organize perakendeciler tarafından pazarlanan işlenmiş ürünler
- Üretim kalıbı
 - Kapital yoğun (sermaye, enerji, doğal kaynaklar) ve uzmanlaşmış (tek ürün odaklı)
 - Yoğunlaşmış (büyük çokuluslu şirketler)
 - Küreselleşmiş (yeni üretim haritası, dünya düzeyine yayılmış tedarik zincirlerini kapsayan uzun filyerler)
- Paydaş yönetişimi (finanslaşma) + pazar

"İnsanlık tek ürün odaklı üretime yerleşiyor. Şeker pancarında olduğu gibi kitle uygarlığını üretmeye hazırlanıyor. İleride günlük yaşamı sadece bu yemeği içerecek."

Claude Lévi-Strauss, Tristes Tropiques, 1955

S2 - Yakınlık odaklı üretim kalıbı

- « Duyusal » ve « kültürel » ürünler (Cİ, kalite labelleri), farklı dağıtım kanalları
- Üretim kalıbı:
 - Tarımsal ham madde ve gıda işleme arasındaki yakınlık (« kümeler »)
 - KOBİ'lere uyarlanmış teknolojiler
- Ortaklar arası yönetişim: paylaşımcı yönetim + çok aktörlü sosyal ağlar

**"Bu yemeği sadece bir besin maddesi olarak kabul etmeyin.
Bu kutsanmış şey tek başına tüm bir uygarlıktır"**

Abdülhak ŞİNASİ (1883-1963)

3 - FİLYERLERİN STRATEJİK KALIPLARI

S1 ve S2 deki ortak başarı öğeleri

- Formüle edilmiş ve paylaşılan bir strateji + stratejik yönetim paneli
- Gıda güvenliği (AB standartları)
- Sağlık ile ilgili kaygılar
- Ürünlerin izlenebilirliği
- Ürün yaşam çemberinin analizi (LCA)
- Şeffaflık : tüketiciyi bilgilendirme (beslenme ve çevre)

Değişik S1 ve S2'de stratejiler

Yönetim işlevleri	Agroendüstriyel filyeller	Yakınlık odaklı filyeller
Üretim yönetimi	Tedarik zinciri yönetimi (SCM)	Tarım/Gıda işleme sanayii arasında kuvvetli bir eşgüdüm Kaynakların ortak kullanımı ve paylaşımı (MPR)
Pazarlama	Güçlü Şirketlerin markaları + ürün portföyleri	Labeller + yerel şemsiye markalar (+ MPR)
Finans	Uluslararası finansal pazarlar Maliyetlerin azaltılmasıyla elde edilen kârlılık	Yerel finansman Değer yaratılarak elde edilen kârlılık (+ MPR)
İnsan kaynakları yönetimi	Parasal özendirme, mobilite, hedef odaklı yönetim	Yerel köktenleşme, özgün ürünler, insan ilişkilerine dayalı yönetim (+MPR) (+MPR)

SONUÇ

Senaryo 3: birliktelik (ortak yaşam)?

- Radikal değişikliklere zor alışabilen ayrışık bir dünya =>
- Birlikteliği öneren 3. senaryo (S1 + S2) :
 - S1 ve S2'nin tüketiciler ve kamu güçlerinin tutumlarına göre şekillenen nispi önemleri
 - S2 tarım ve gıda politikalarının tekrar yönlendirilmesini gerektiriyor

Kriz => Yakınlık odaklı ve yöreler modeli yoluyla Paradigmanın değişmesi?

- **Ekonomik değerler** : daha yüksek fiyatlar ve kar hadleri, bağlantılı hizmetler (lokantalar, eko-turizm, lojistik, zanaat) = performansı yüksek işletmeler
- **Yöresel değerler** : ürünlerin izlenebilirliği, doğal kaynakların yönetimi, yerel kimliğin pekiştirilmesi, artan faaliyetler ve iş olanakları
- **Sosyal değerler**: üreticinin ve tüketicinin durumu, nesillerarası, sektörler arası ve uluslararası dayanışma (ESS)

Sürdürülebilir kalkınma ilkeleriyle uyum.

Akdeniz Havzası filyelleri: hangi strateji?

- Taban: biosfer, ortak tarih ve kültür zenginliği (Akdeniz diyeti)
- Diyetin ve üretim kalıplarının tanımlanması, sürdürülebilir kalkınmanın standartlaştırılması (AR&GE)
- Cİ'lerin ortaya çıkartılması ve sağlamlaştırılması (AB düzenlemesi), ardından "Akdeniz Yöreleri" ortak markasının tescili
- Yöre şirketlerinin kurulması ve modernleştirilmesinin özendirilmesi (yatırımlar, vergilendirme, kamu alımları, yönetim)
- Eğitim ve bilgilendirme

"Besin halkların gökyüzüdür"
(Çin Atasözü)

Le système alimentaire mondial

Concepts et méthodes, analyses et dynamiques

Jean-Louis Rastoin, Gérard Gherzi

Préface d'Olivier De Schutter

Synthèses

Editions Quae, 2010

<http://www.quae.com/fr/>

JL Rastoin-Akdeniz-111012

3. ULUSLARARASI ANTALYA SEMİNERİ

Türkiye ve diğer Akdeniz ülkelerinde Coğrafi İşaretler ve yerel gıda değer zincirlerinin yönetimi
10-14 Ekim 2012, ANTALYA

BIYO-KENTLER AĞI: YÖRELERİN KALİTESİ, ÜRÜNLERİN KALİTESİ, YAŞAMIN KALİTESİ

Ignazio Garau

ASSOCIAZIONE DELLE CITTA' DEL BIO

www.cittadelbio.it

1. Città del Bio nedir?

Città del Bio 2004 yılında Grugliasco (Torino, İtalya) da kurulmuş olan ve küçük ve büyük kentlerle, üretim ve tüketim alanlarını bir araya getiren bir kentler ağıdır. Bu seçimde Biyo'ya ayrıcalık tanıyan birbirlerinin tamamlayıcısı kurumlar arasındaki işbirliğinin teşvik edilmesi arzusu yatmaktadır. Halen İtalya'da bu şekilde ortaklık kurmuş yerleşimlerin sayısı 185'tir.

Città del Bio'nun Başkanı, Toskana bölgesinde 2.190 nüfuslu Pienza kentinden Claudio Serafiniest'dir. Turin kenti belediyesi (908 000 nüfuslu) çevreden sorumlu başkan yardımcısı Enzo Lavolta ile Nürnberg kenti belediyesi (500 000 nüfuslu) çevreden sorumlu başkan yardımcısı Peter Pluschke ağın başkan yardımcılarıdır.

Città del Bio Torino'dan Venedik'e, Bolzano'dan, Roma ve Palermo'ya, İtalya'nın her yerinde mevcuttur. Ağ, içinde Almanya'dan Nürnberg, Münih ve Freiburg'un da bulunduğu 25 üye kentten oluşmaktadır. Fransa'da Correns ve Chambery kentleri, ağı organize etmek için çalışmaktadır.

Avusturya'da Seeham kenti ve Bio-Uh-Region (250 tarımsal işletme ve Salzburg bölgesinde 28 kenti kapsar) yakında Città del Bio ile işbirliğine başlayacaklardır.

Città del Bio organik tarımı teşvik eden ve onu sürdürülebilir bir doğa ekonomisinin doğuşunu teşvik etmek için olumlu bir deneyim ve faydalı bir referans olarak gören kentler ağıdır. Bir güneş ve dayanışma ekonomisi, her bölgenin kaynaklarını çevreyle uyumlu bir gelişme yönünde değerlendiren, hepimize daha iyi bir yaşam güvencesi sağlamak için faydalı, kanaatkâr ve samimi bir ekonomi...

Città del Bio şehirler ve bölgeler arasında verimli ve olumlu bir modeli deneyerek yeni ve daha gelişmiş bir ilişki ve işbirliği şeklini öneren bir yerel topluluklar ağıdır.

Città del Bio, biyolojik tarım yararına bir seçimin yapıldığı üretim alanlarını değerlendirir, ayrıca nüfus yoğunluğu nedeniyle tüketim miktarlarının önemli olduğu kentsel kesimlerde organik tarımın benimsenmesi ve gelişmesi için çaba harcar.

Kentleşmiş bölgelerin okulları kantinlerine organik ürünlerin sokulmasını teşvik ederek ve okullarda beslenme eğitimi yoluyla, sakinlerinin de tavır ve tüketimlerini çevreye saygı ve kaynakların korunmasına yönlendirerek organik üreticiler pazarlarının doğuşu ve dağıtım kanallarını kısaltma projelerini desteklerler... Bu bölgeler eylemleriyle organik kültürü yaymakta ve çevreye saygı için çalışan biyo üreticilerine verdikleri somut destekler sayesinde toplumun tümüne avantaj sağlamaktadır.

Città del Bio'nun amacı toplumun "biyo" ile ilgili tutumunu yönlendirmek, tüketiciler ve üreticiler arasında bir bağ yaratmak, rolleri tamamlayıcı olan değişik aktörler arasında erdemli ittifaklar kurmaktır.

Kentler gerçek tüketim alanlarıdır. Yiyenler kentlerdir, balıkçılık ve tarımı talep eden kentlerdir, tarlalara ve denizlere işverenler de kentlerdir. Bugün dünya nüfusunun yarısından fazlası kentsel alanlarda yaşıyor ve 2050 yılında kentsel alanlarda yoğunlaşmış nüfusun yaklaşık % 70 olacağı öngörülüyor.

"Yemek bir tarım eylemidir" diyor Wendell Berry ve bize Carlo Petrini'yi, Slow Food Başkanını hatırlatıyor, çünkü verimli tarımsal süreç, tabaklara yiyecek koyduğumuzda sonuçlanır. O halde, kentlerle kırsal kesim arasında ortak üreticilere veya tüketici-aktörlere (consom-acteurs) dönüşen üretici ve tüketiciler arasında ve her düzeyde yeni bir ittifakın gerekliliğini düşünmek gerekiyor.

Città del Bio bir kentin sakinlerinin kurumsal düzeydeki en yakını olarak belediyelere öncelik tanır. Belediyeler en acil güncel sorunları aşmak ve çözmek için başvurulacak ve aynı zamanda herkese daha kaliteli bir yaşam sunmak için yaklaşımların belirlenmesi ve oluşturulmasında muhatap alınacak ilk kaynaktır. Belediye demokrasinin en gelişmiş biçimini güvence altına almak için bir referans, yerel yönetim, bölge ve toplum arasındaki ilişkilerin farklı bir sistemidir. Belediye yörelerin ayırt edici özelliklerinin değerlendirilmesi, yerel aktörlerin enerjilerini harekete geçirmek biçiminde algılanan bir kalkınma anlayışının da güvencesidir.

Belediye, değişik gelişme fırsatlarının ve her yörenin sosyo-ekonomik ve kültürel ortamının ve biyolojik farklılıklarının değerlendirildiği bir sahadır.

Città del Bio, organik kültür ve sürdürülebilir ekonomiyi teşvik eden uluslararası bir ağ oluşturmak için Avrupa ve Akdeniz üzerinde odaklanmaktadır.

Ürünleri ve davranışlarımızı standartlaştırmak ve benzerleştirmek isteyen bir küreselleşme modeli yerine dünyanın bütün bölgelerinin çeşitlilik ve zenginliklerini değerlendiren yöreler arası bir ağ modelini ikame etmek istiyoruz.

Akdeniz ülkeleri binlerce yıllık tarım ve gastronomik kültürlerini ve bir beslenme modeli olarak 2010 yılında UNESCO tarafından “İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası” olarak ilan edilen Akdeniz diyetini sunabilirler.

Akdeniz diyeti, uyguladığı teorileri sayesinde 100 yıl yaşayan Amerikalı bilgin Ancel Keys (1904-2004) tarafından kuramsallaştırılmıştır. Keys, 40 yıldan fazla İtalya'da Pollica'da (Cilento'da), Akdeniz ülkelerinin geleneksel beslenmesini inceleyerek geçirmiştir.

Bu beslenme modeli, özellikle Birleşik Devletler kaynaklı diğer beslenme modellerine göre çok fakir ve daha az çekici kabul edildiği için altmışlı ve yetmişli yıllardaki ekonomik patlama döneminde terk edilmiş, ancak şimdi yeniden tüketicilerin ilgisini çekmeye başlamıştır.

Akdeniz diyeti, Akdeniz tipik gıdalarının kullanımını teşvik eder. Zeytinyağı, tahıl, meyve, taze veya kurutulmuş sebze ve makul ölçüde hayvansal protein (süt ürünleri, et ve balık). Bu besinlerin, fiziksel aktivite ile birlikte tüketim toplumunun koroner kalp hastalığı, enfarktüs, hipertansiyon gibi tipik hastalıklarına karşı önleyici bir etkisi vardır. Bu nedenle İtalya'da okul yemeklerinde biz Akdeniz-Bio- modelini uygulamayı seçtik.

2. Organik tarım

Organik tarım, çevre ve tüketici sağlığına saygı göstererek üretim yapmanın ve bunu tüketicilerin yararları doğrultusunda hayata geçirmenin mümkün olduğunu gösteren somut ve olumlu bir deneyimdir. Eğer ülkelerimizde, kriz dönemleri gıda ürünleri tüketim harcamalarında bir azalma oluşturuyorsa, organik kullanma eğilimi artmakta ve sektör yeni kurullarla yeni bir pazarın temellerini atmaktadır.

Organik tarım, özgün ve yöresel üretimin değerlendirilmesini desteklemek ve kendi çevresel ortamını da geliştirmek konusundaki kapasitesini kanıtlamayı sürdürmektedir. Ülke topraklarının bütünlüğünün korunması ve savunmasına yönelik ilgisi nedeniyle, biyo tüketicileri yerinde alışveriş yapmaya ve üretici işletmeleri ziyaret etmeğe (Gastronomi turizmi) yöneltir.

Mümkün olduğunca içinde yaşadığımız bölgeye ve üretimlerine ve bio-çeşitliliğe bağlı, mevsiminde taze organik bir ürün, ulaşımın sınırlanması sayesinde CO² salınımını azaltarak bize yüksek kalitede çevresel parametreler sağlayabilir. Bu bize yerel ekonomik devrelerin yeniden kurulması fırsatını verir ve ister tarımsal üreticiler ister tüketicilerin hizmetinde olsun, rasyonel bir kaynak kullanım sisteminden yararlanan yaratıcı bir gıda tedarik zincirini kurma olanağı sağlar.

Città del Bio, tek tarımsal işletmenin dönüşümünün yeterli olmadığını, sürecin verimli daha çok sektörü içine alarak ve her işletmenin eko-uyumluluğa yönelik önlemler uygulamasını sağlayarak toprağın tümünü kapsamasını savunmaktadır.

Bu nedenle, İtalya, Fransa ve Avusturya'da yayılacak bir deneyim olan “biyo-yörelere” çoğaltacak bölgesel projelerin oluşturulması uygun olacaktır. Organik tarım iyi bir üretim ve işleme, ticaret, mutfak ve gıda tüketimi; sosyal adalet, barış diplomasisi ve tam bir demokrasi uygulamasıdır. Organik tarımın amacı iyi ve sağlıklı besinler sorununa, çevrenin korunması zorunluluğuna yanıt verecek, ekolojik sürdürülebilirliği benimsemiş yeni bir tarım yaratmaktır.

Tarıma önem vermek, kendisinden sade bir yaşam biçimi aldığımız ve bize içinde bir kültürün tanıkları olan, toprağın ve emeğin ürünleri yiyeceklerin yer aldığı sıcak bir karşılama sunan toprağın en büyük işveren olduğunu tanımak anlamını taşır.

Tarım yeni bir ekonomi kurmaya yardımcı olabilir. Ama insanlığın hayatta kalması için yeni bir tarım modeli, organik ve köylü modeli seçmek gereklidir. Toplumun tümü için “temel sektör” olan bir tarım. Çok fonksiyonlu, kaliteli gıdalar üretmeye ve aynı zamanda çevremizin kalitesi için toprakların yönetimi ve korunmasını sağlamaya yetkin bir tarım.

Organik tarım bir nostalji değil, tersine gelecek için bir öneridir. Gençlerimiz için bir iş fırsatı, kalifiye bir meşgale, çünkü organik tarımla uğraşmak için eğitilmek ve uzmanlık edinmek gereklidir. Organik çiftliklerde çalışan çoğu iyi mesleki eğitim almış birçok gencimiz var.

Organik tarım yapmak için, araştırma ve bilgiye ihtiyaç duyulur ve eko sisteme saygı duyarak üretebilmek için en modern teknikleri kullanmak gerekir.

3. Gıda

Gıda bizi yakından ilgilendiren bir konudur. Biz günde ortalama en az 3 kez yemek yiyoruz ve gıda ile diğer tüketim maddelerine göre daha samimi bir ilişkimiz var. Yediklerimiz vücudumuzun bir parçası haline gelir ve sağlık durumumuzu belirler. Bu nedenle beslenmemiz için en iyiyi seçmemiz gerekir.

Gıdanın bugünkü üretim, işleme ve dağıtım şekli gezegenimizin içinde bulunduğu kritik durumun temel nedenlerinden birisi olup sürdürülebilir bir ekonomik modelin oluşturulmasına gıdadan başlamamız gerekir.

Gıda kalitesi hakkında konuşmak için üç parametre göz önünde bulundurulmalıdır:

- Organoleptik (gıda lezzetli olmalı ve sevimli)
- Tüketiciler ve çevre sağlığına saygılı (organik tarım en iyi çözümdür)
- Gelecek nesillerle dayanışma içinde, ekonomik ve sosyal ilişkilerde etik değerlere saygılı.
- Nitelikli bir gıdanın göstergeleri: Lezzetli, organik ve etik değerlere sadık olmaktır.

Gıda ve tarım, etraflarında topraklarımızın yönetimini sağladığımız stratejik eksenlerdir. Diğer yandan sağlıklı ve keyifli bir beslenme için, bir dizi eğitim süreci ile Akdeniz diyeti ve organik beslenmenin uygulanmasıyla 'yemek kültürünü' kurtarmak, bize gıda kaynaklı hastalıklara karşı önleyici bir sistem oluşturmak için de yardımcı olabilir (WHO hastalıkların % 35-40'ının seçtiğimiz gıdaların kalitesi ve gıda modellerimizin sonucu olduğunu bize hatırlatıyor).

Büyük mağazaların dolup taşan rafları ve para bize gıdanın kökenini unutturmaktadır. Basit bir alışveriş hareketi ile bizim kendi gıdamızın efendisi olduğumuza inanırız. Ancak satın alma, su, hava, toprak ve ateş içeren bir sürecin sadece son eylemidir. Sonuç olarak biz iptal edilme tehdidi altındaki ve çoğu zaman geri alınan bir kredinin kullanıcılarıyız.

Zincirin zayıf parçalarını cezalandıran bir endüstriyel beslenme sisteminin varlığını kabul etmeliyiz. Bir yandan çiftçiler ve diğer taraftan tüketiciler. Tarım ürünlerinin hasat, işleme ve dağıtım süreci bu ürünlerin satış değerinin % 85'inden fazlasını oluşturmaktadır. Bu tarımsal-endüstriyel sistem çalışmayan bir sistemdir: Güney yarımkürede 1 milyardan fazla insan açlıktan, kuzey yarımkürede de giderek artan sayıda insan obezite ve obeziteye bağlı hastalıklardan muzdariptir.

İstemese bile sorunlar tabağımızdadır ve yeryüzündeki tüm halkları biraraya getiren sorunlar bulunmaktadır. Geçmekte olduğumuz ciddi ekonomik ve finansal krizler, sorunların ne kadar birbirine bağlı olduğunu ve hepimizin nasıl aynı gemide olduğumuzu göstermektedir. Ve gıda yoluyla (ve tabii ki tarım, enerji, finansal piyasalar) hepimiz ayrılmaz bir biçimde bağlantılı bulunmaktayız. Dünyanın en geri kalmış bölgelerindeki topluluklara zarar veren şeyler, dünyanın en uzak coğrafyasında olsak bile, bizi de etkiler. Gıda vasıtasıyla göğüs germemiz ve çözmemiz gereken sorunları anlamak ve açıklamak daha kolaydır, çünkü bu sorunlar toplumun tamamını içine almaktadır.

Fransa'nın Correns belediye başkanı Michael Latz geçenlerde yaptığı bir konuşmada şöyle diyordu: "Gelecek devrim bir gıda devrimi olacaktır. Parametreleri değiştirmeye ihtiyacımız var; gıdaya hak ettiği değeri vermemiz gerekir. Gıda basit bir mal olamaz. O, herkes için bir hak. Gıda, sağlık, esenlik, mutluluk, insanlar arasında pozitif ilişkiler, eğlence, kültür ve kimliktir. Gıdanın sadece fiyatını değil, aynı zamanda "değer"ini de konuşmamız gerekir.

Eğer birlikte yerseniz insanları daha iyi anlarsınız. İyi bir gıda, bir hediyedir, ağırlama ve saygının da bir ifadesidir. Gıda seyahat eden için bir düşünme fırsatı olabilir. Gıdadan zevk almayı, onu sorgulamayı, sonuç itibarıyla onun bütün boyutlarıyla tadına varmayı öğrenelim

4. Bir şehrin sakinleri: Yardımcı-üretici veya tüketici-aktörler

Yemek yiyen kişi tarımla ilişkilidir. Biz yemek için tercih ettiklerimizle kendi gıda sistemimizi oluşturuyoruz. Her alışverişimizde bir tercih belirtiyoruz. Günlük gıdamızın hikayesinin bilinmesi gerekir. Bir gıdanın hikayesi izlenebilir değilse, bu daha çok saklanması gereken bir hikaye olur.

Città del Bio, vatandaşların daha okuldan itibaren etik ve bilinçli bir tüketim konusunda bilgilendirilmesi ve yönlendirilmesini ve okul kantinlerine organik yiyeceklerin sokulmasını teşvik etmektedir.

Beslenme eğitimi ve mutfak kültürü, tüm ilkokulların müfredatının bir parçası olmalıdır.

Vatandaşlar mevcut verimsiz ve israfa yönelik endüstriyel gıda sisteminin değiştirilmesi projesinin temel oyuncularındır.

Üretim- dağıtım sürecinin pasif son durağı olan tüketici kavramının ötesine geçmek ve tarımın veya gıda zanaatkarının bir müttefiki olarak tüketiciye aktif bir eş-üretici rolünü vermek gerekir ki, o da "tarım-koruyucusu" olarak yöresini ve yöresinin yaşamını koruma rolünü oynayabilsin.

Amaç bitki ve hayvan çeşitlerinin türleri tehlikede olanlarını, özel değeri olan tarihi üretim sistemlerini, çevrenin iyileştirilmesi girişimlerini korumak için özel geliştirilmiş projelerde görev alan "tarım koruyucularını" belirlemek ve desteklemektir. Böylece bu seçimi paylaşan ve projeyi uygulayan eş-üreticilerin katılımı ile de 'gıda toplulukları'nın doğumuna katkıda bulunmak mümkün olacaktır.

İngiltere ve ABD'deki çiftçi pazarlarının başarısı, İtalya'daki GAS (dayanışmalı alım grupları), Fransa'daki AMAP, Almanya ve İtalya'daki köylü pazarları, tüketicilerin kalite sorunları için artan bilinç ve dikkatlerini ortaya koymaktadır. .

Tarım-gıda üretiminin kalitesini seçen kişi bu ürünler üzerinde doğru bilgi edinme ve izlenebilirlik için özel bir dikkat harcamaktan kaçınmaz.

5. Şehir ve yerel yönetim

Tekerleğin icadı nasıl ticaretin doğumunu "empoze" etmişse, ağın doğumu da bilgi ekonomisini, ağlar ekonomisinin (networks) doğumunu getirdi. Yeni teknoloji araçlarının kullanımına açılmamız, yalnızca günlük hayatımızı değil, aynı zamanda mesafe, çalışma zamanı ve iş yaşamını algılamamızı da değiştirdi. Bu durum yerel toplumlara diğer yörelerle işbirliği ve ortak çalışma olanağı sunarak yeni alanlar açmaktadır.

Gelişmiş ülkelerin çoğunda, aktif nüfusun sürekli büyüyen bir parçası, her zaman, en yaratıcı ekonomide çalışmaktadır. Bu oran en dinamik kentsel alanlarda %45'e ulaşmaktadır. Bu, süregelen bir dönüşümün işareti olup giderek maddi olmayan faktörlere dayalı rekabet kurallarını halen hissedilir ölçüde değiştirmiş bulunmaktadır. Bir toplumun kültürü ve bilgisi, fikirlerin hızlı değişimi, mevcut teknolojilere bağlı yeteneklerin nitelik ve nicelikleri nedeniyle kazanılabilir ya da kaybedilebilir. Burada söz konusu olan bunun özellikle yerel toplumlarda cereyan eden bir oyun olmasıdır.

Yerel yönetim araçlarını yeşil satın alımları için yönlendirerek (green public procurement) evler için ekolojik politikalar, gençler ve kültür için iletişim alt yapı politikaları ve uygun mali politikaların uygulanmasıyla kentler başta gelen oyuncular olacaktır. Sürdürülebilir etkinlik noktasına girebilmek için 'maliyet korkusunu' terk etmek gerekir. Kent tercihini bilgi toplumunu uyarmak ve geliştirmek için daha güçlü önlemlere yönlendirecek kalifiye bir mal ve hizmet talebi için kullanılmalıdır.

Kent bilgiye dayalı mal ve hizmetlere olan talebi geliştirerek, yenilikte lider rolünü üstlenmelidir. Bu, saflarına yetkinlik, zeka ve yenilikçi yönetim modellerinin sokulması ile elde edilmiş bir yönetim ve yönetişime dayanan bir liderlik olmalıdır.

Tipik ve organik tarımsal üretim bile yerel bağlamda öncü bir rol oynayabilir. Bu nedenle yörelerin kalitesini, üretimlerin kalitesini ve orada yaşayan yurttaşların yaşam kalitesini geliştirecek bölgelerin doğuşu için biyo-çevreler istikametinde çalışmamız gerekir.

Tarımsal gerçeklerden hareketle doğrudan bağlantılı sektörlerle (imalat faaliyetleri, lokanta ve otelcilik) ortaklık ve sinerji geliştirmek zorunludur. Daha sonra bizi çevrenin sürdürülebilirliği kriterlerinin uygulamasına götürecek

ekonomik faaliyetlerin tümünü harekete geçirmek gerekir. Böylece güçlü ve tanınmış bir 'Etiket' yaratma olanağı ile yöreye güçlü bir kimlik kazandırmayı başarmış olacağız.

Böylece kent ya da kamu idaresince gerçekleştirilmiş restorasyon için gıda ürünleri satın alımı (okul kantinleri, hastahane yemekhaneleri için) yerel ekonominin yeniden yapılanması ve çiftçilerin tercihlerini yönlendirmeyi geliştirmelidir. Yerel gıda ekonomik canlanma ve büyüme için büyük bir fırsattır.

Città del Bio'lar, yerel organik ve tipik ürünlerin geliştirilmesi ve değer bulması için bir bölgesel pazarlama projesini yürürlüğe sokmaya başlamışlardır. Bu bağlamda peynir kentleri, hamur işi kentleri, sebze kentleri ve safran kentleri koordinasyonları gerçekleştirilmiştir. İtalya'da okul kantinlerine organik gıdaların sokulması bir yıldan diğerine giderek büyüyen bir deneyimdir. Biyo'nun seçimi beslenme eğitimi ve organik üretime bağlı tematik pazarların oluşumundan sorumlu tüketim eğitimi konuları üzerindeki çalışmalarla takip edilmektedir.

Città del Bio, okul kantinlerinde organik ürünleri seçen bölgesel topluluklara destek ve yardımcı olmak için ANCI (İtalyan Belediyeler Birliği) ile bir anlaşma imzalamıştır.

Kent, ekonomiyi harekete geçirme kapasitesi ve yerel toplumun zekası ile önemli bir toplanma yeri olabilir. Organik tarım ekonomiyi sürdürülebilirlik parametrelerine ve doğanın korunmasına doğru yönelme olanağı veren bir örnektir. Çünkü yeşil ekonomi krize karşı hepimiz ve özellikle daha iyi bir gelecek ümidiyle gençler için tek güvenilir çözümdür.

Umarım, Città del Bio deneyiminin bu sentetik hikayesi hepinize faydalı olabilir ve umarım Türkiye'den bazı kentler bizim ağımla karşılıklı bir deneyim ve çalışma değiş tokuşunu başlatır.

İginiz ve sabrınız için teşekkürler.

SEMİNER OTURUMU 1

Uluslararası Organizasyonların Coğrafi İşaretlere Yaklaşımı: Günümüzde ve Yakın Gelecekte

Oturum başkanı: Kaan Dericioğlu (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği)
Raportör: Bernard Roux (Fransa Tarım Akademisi)

Egizio Valceschini, (INRA) "Coğrafi İşaretler'in kurumsal mimarisi:
Kamu müdahalesinin rolü,"

WTO: Thu-Lang Tranwasescha, "Dünya Ticaret Örgütü ve Coğrafi
İşaretler"

WIPO: Marie Paola Rizo, "WIPO'nun Coğrafi İşaretler alanındaki
çalışmaları"

FAO: Ayşegül Akın, "FAO'nun rolü ve kökene dayalı ürünler ve Coğrafi
İşaretler konusunda varolan program ve projeler"

OriGIn: Birlikten kuvvet doğar: Coğrafi İşaretler Küresel İttifakı,
Massimo Vittori.

Birinci oturum raporu

Bernard Roux

3. ULUSLARARASI ANTALYA SEMİNERİ

Türkiye ve diğer Akdeniz ülkelerinde Coğrafi İşaretler ve yerel gıda değer zincirlerinin yönetimi
10-14 Ekim 2012, ANTALYA

COĞRAFI İŞARETLERİN KURUMSAL MİMARİSİ DEVLET MÜDAHALESİNİN ROLÜ?

Egizio Valceschini

INRA - Montpellier / FRANSA

Elsa Berthet'in katılımı ile

- Ekonomist, INRA'da araştırma müdürü

Raynaud E., Valceschini E., 2007

Creation et captation de valeur dans les filières agroalimentaires : stratégies et gouvernance.
OCDE – Direction des échanges et de l'agriculture, Comité de l'agriculture, TAD/CA/APM/ WP(2007)16.

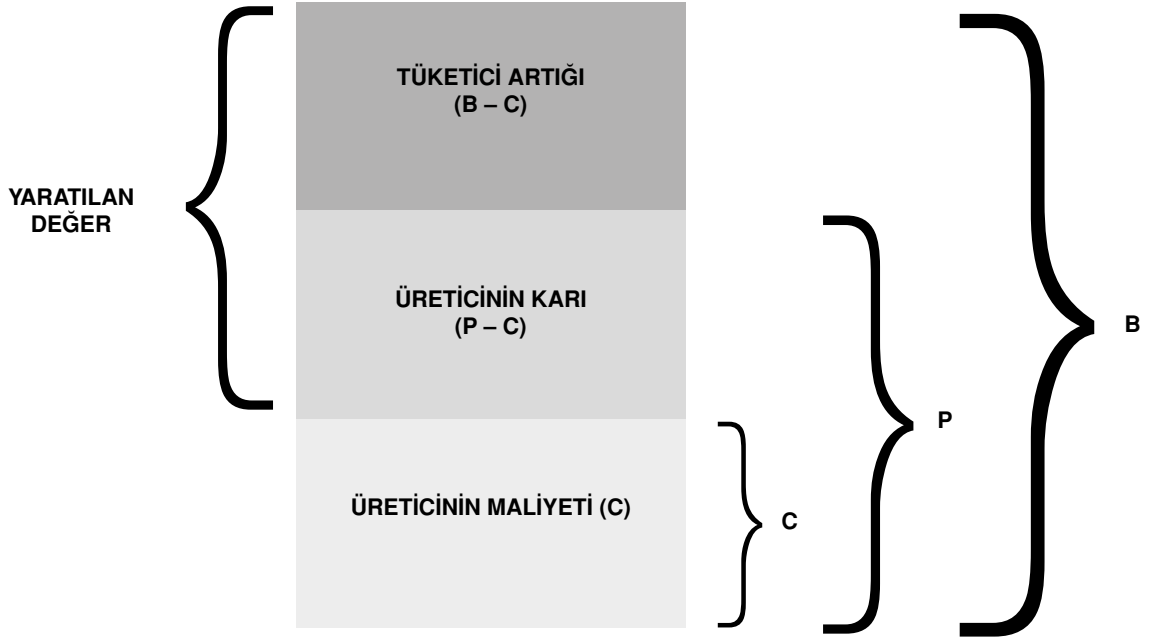
Creation and capture of value in sectors of the agri-food industry: strategies and governance.
OECD - Agro-food Trade and Markets Division, Trade and Agriculture Directorate, TAD/CA/APM/ WP(2007)16.

- Tarım Bilimleri Araştırma Devamlı Kurulunda Temsilci
SCAR (Avrupa Komisyonu – Araştırma ve Yenilik Genel Müdürü)

- ERANET RURAGRI projesinin koordinatörü

Sürdürülebilirlik karşısında: Avrupa ve kırsal alanlar arasında yeni oluşan ilişkiler

Ayrımlaşmanın getirdiği rant: Filyerde yaratılan değer

Neden kökene dayalı ayrımlaşma stratejileri etkili oluyor?

Bir Coğrafi İşaretin/kökene bağlı adlandırmanın değeri nereden geliyor?

- kalitenin belirtilmesinin işlevi kökene bağlı adlandırmaya getirdikleri...
- ...gıda ürünleri pazarı yoluyla «yöre satmak» !
- ...sürdürülebilir kalkınma.

Kökenin kalite belirtisi olarak geçerliliği

Üreticiler ile tüketicilerin paylaştıkları kültürel bilginin özeti

- Uzun zamandır süregelen ya da Coğrafi yakınlığa ve ortak değerlerin paylaşımına bağlı yakın ilişkiler,...

Ürünlerin kullanıcısı olan tüketiciler (« *consom acteurs* = aktör tüketiciler »)

- Ürünlerin kullanımları hakkında bilgi sahibi olunması
 - Bahçe ile uğraşmak, satın alma sanatı (mahalle pazarları, çiftlikten direkt alımlar...) yemek yapmak sanatı, yemek yeme sanatı (gastronomi), gezme sanatı (turizm),...

Kalite belirtisi olarak kökenin inandırıcılığı:

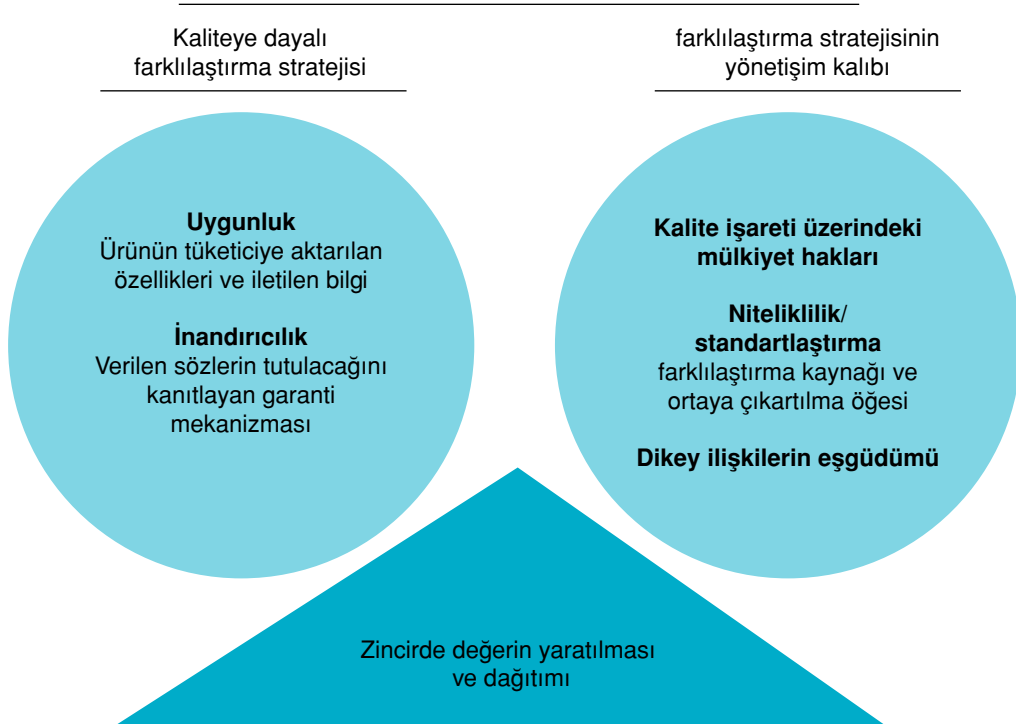
Ulusal ve Avrupa düzeyinde kurumsal bir düzenleme

- Köken adlandırması üzerinden mülkiyet hakkı dağıtımı:
 - Yerel toplu örgüte özgü bir kullanım hakkı
- Köken adlandırması hakkına layık görülen ürünleri bölgesel veya ulusal düzeyde bir kurum tescil ediyor
 - Tüm adlandırmaların ününün kefilisi
 - Her bir yerel adlandırma jenerik bir adlandırmanın ününden yararlanıyor
- Sertifikasyon : Yükümlülüklerin denetimi

Yerel düzeyde kurumsal bir düzenleme

- Adlandırma yönetiminin toplu örgütlere devredilmesi
 - Üreticileri eşgüdümlemek (Coğrafi İşaret sendikaları, kalite birlikleri, mesleklerarası kuruluşlar...)
- Tekel olma hakkına karşın, ayırt edici özellikleri belirleme ve özkontrol yeteneğini ortaya koyma görevleri d'autocontrôle

Değer zincirini oluşturan ögeler ve kamu müdahalesi

Kökene bağlı farklılaştırma

Üç karşıtlık üzerine kurulmuş Geleneksele karşı Modern çelişkisi:

- Yerel ya da Yöresele karşı Evrensel
- Tekile (orijinal, el sanatları, sıra dışı, bir tek) karşı Standardize (üniform, endüstriyel, kurallara uygun, kopyalanabilir)
- Habere karşı Bilgi (bellekleme süreci: eğitim, çıraklık, deneyim)

Yöresel ürünleri ve köken adlandırmasını tehdit eden gelişmeler

- Nesnel olarak tad ve hijyenin bir araya getirilmesi
- Sertifikasyon ve izlenebilirliğin gittikçe tarım ötesi sektörlere yayılması (tohum, fide.....)
- Gelenek, el sanatları gibi imgelerin gittikçe daha fazla endüstriyel ürünler yelpazesine dahil olması
- Endüstriyel olarak işlenmiş gıda ürünlerinin duyu özelliklerinin gittikçe daha yüksek kaliteye ulaşması
- Tarımdaki ayrılaşmanın gittikçe daha fazla dağıtımdaki ayrılaşmanın yörüngesine girmesi

Ayrılaştırmaya tekrar ulaşabilmek için ayrımı yeniden yaratmak

- Beslenme-sağlık ekseninde yeni bir tüketim standardı oluşturmak
 - İşlevli gıdalar, beslenme savları...
 - Akdeniz diyeti
- Ekolojik gündemde ve çevresel sorunlar açısından toplumsal beklentiler
 - Vatandaş-tüketici profilinin ortaya çıkışı: örneğin, «hakça ticaret», GDO lar...
 - Doğanın ve manzaranın kayırılması, doğal kaynakların korunması, bio-çeşitlilik, hayvanların iyi tutulması ...

Bellibaşlı Çevresel Krizler

Biyo-çeşitliliğin kaybı:

Memelilerin, kuşların ve amfibiyenlerin %10-%30'u yok olmak tehlikesiyle karşı karşıya

Kaynakların aşırı kullanımı:

Barajlarda tutulan su miktarı son 50 yılda dörde katlandı

Küresel ısınma...

Ekoloji => krizlerin ana ögesi

İnsanların faaliyetleri doğal döngüleri kırmakta ve bu döngülerin düzenlerini bozmakta

Ekosistemik hizmetler kavramı

Ekosistemik hizmetler kavramı çifte endişeden doğmuştur:

- > Ekosistemlerin işlemlerini daha iyi anlayabilmek
- > Ekosistemlerin sistemik olarak modelizasyonları
- > Kamu oyunun ve devleti karar alma organlarını duyarlı kılmak
- > Ekosistemlerin kötüleşmelerinin insan üzerine etkileri

Bu karmaşıklığı gözönünde bulundurma gereği

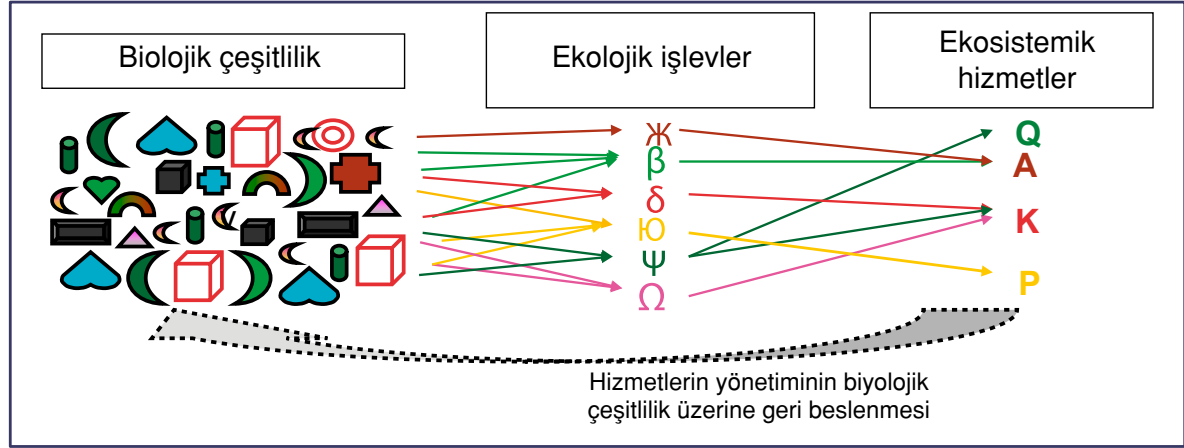
- > Açık karmaşık sistemlerde kapatılmış üretim sistemleri

Ekosistemik hizmetler nosyonu (EH)

- Ekosistemlerin gelecek bin yıl için değerlendirilmesi şu tanımları getiriyor: "insanların ekosistemlerden elde ettikleri yararlar".
- Ekosistemik hizmetler, manzaranın yapısının etkileri veya bazı organizmaların biyolojik faaliyetleri devam ettirmesiyle süregelen ekolojik işlevler üzerine kurulmuştur.
- Dört kategoride sıralandırırlar:
 - Tedarik EH'ları (örneğin: tahılların tedariki)
 - Düzenleme EH'ları (regülasyon)
 - Kültürel EH'lar
 - Destek EH'ları (biyojeokimyasal döngüler)

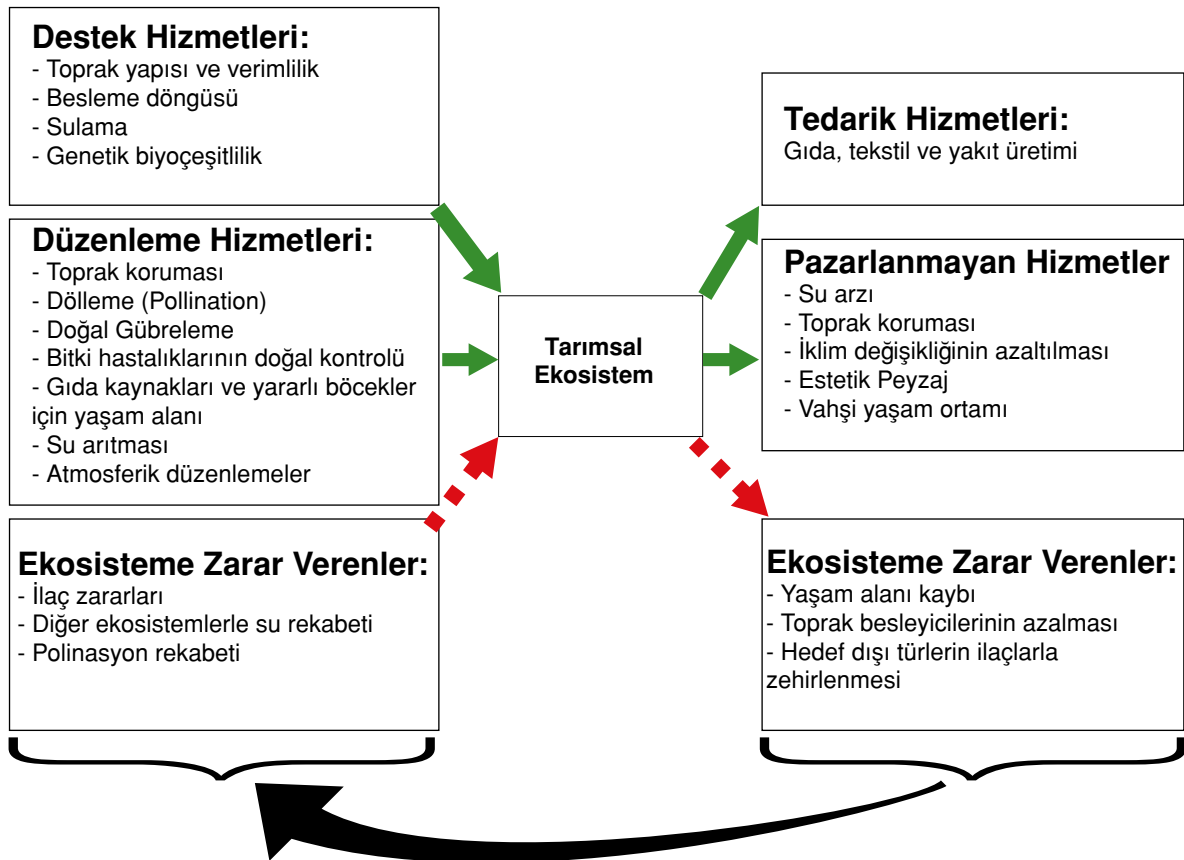
Ekosistemik hizmetler

- İnsanların ekosistemlerden elde edebilecekleri yararlar (MEA, 2005)
 - Tedarik, düzenleme, kültürel ve destek hizmetleri

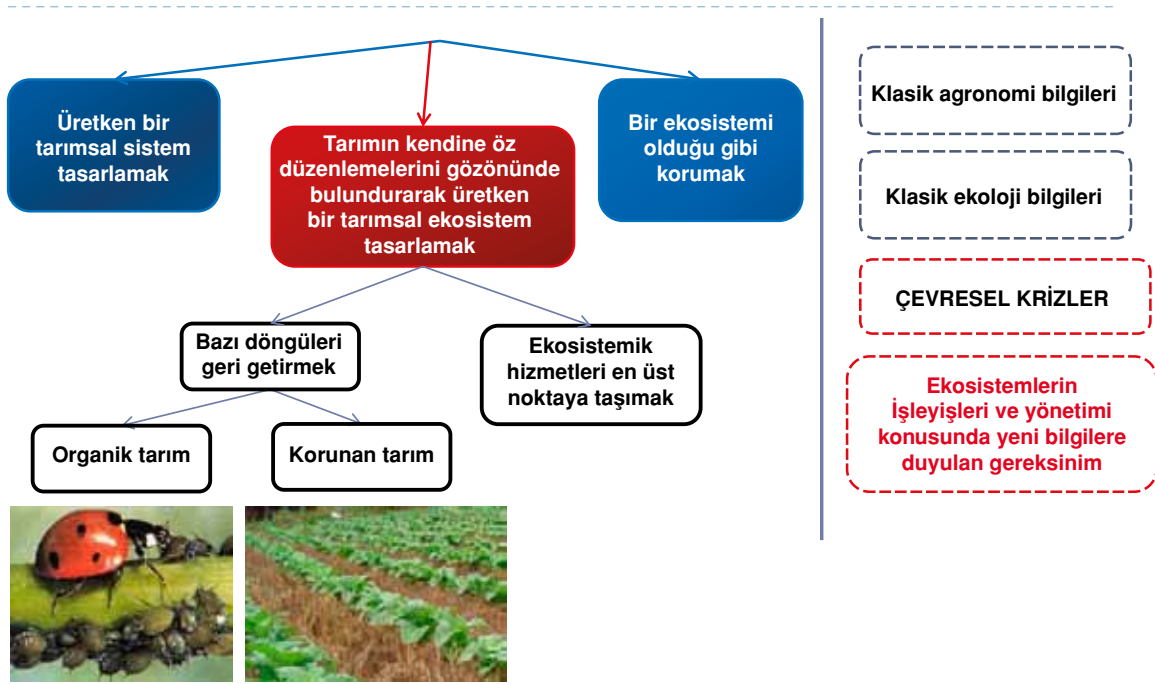
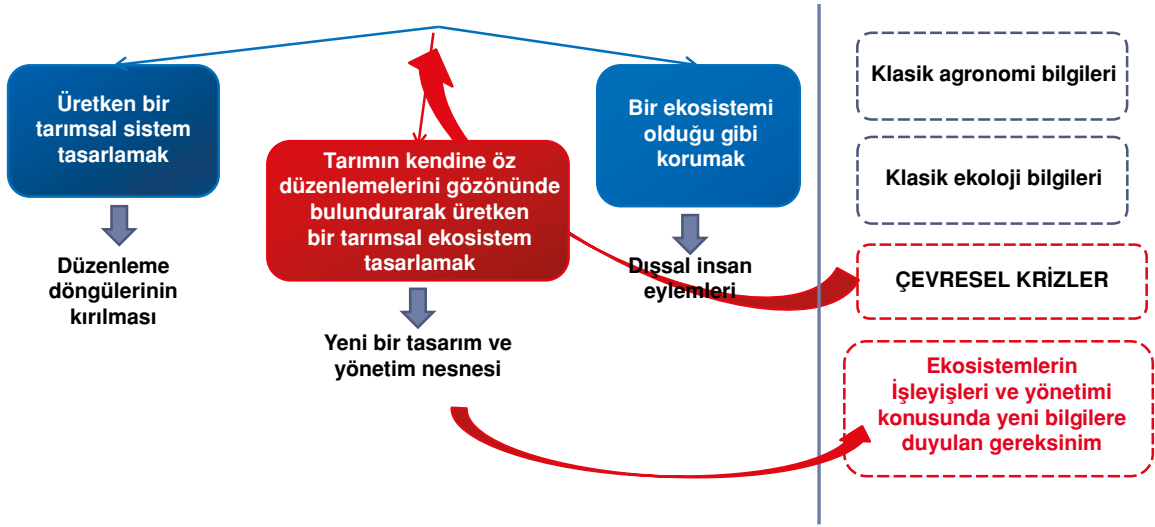

- **Zorluklar (Challenges):**
 - Daha yerine oturmamış bir kavram (A concept that has not yet taken root)
 - Hizmetler arası bağımlılık (Inter-service dependency)
 - Eylem hangi düzeyde olmalı? (At what level should action be taken?)

Tarımsal ekosistemlere uyum sağlamış EMAların sınıflandırılması (Zhang et al. 2007 Ecol. Econ.)

Tarım: özellikle ilgili ekonomik sektör

**Devlet müdahalesini tekrar gözden geçirmek ve
Çi'lerin kurumsal mimarisini değerlendirmek:
yeni araştırma konuları**

- **Geleneğe**
– Karşı yenilik
- **Terroir'a (yöre)**
– karşı tarımsal ekosistem
- **Tarımsal ve gıda ürünleri pazarında değer yaratmak ve dağıtımını sağlamaya**
– karşı ekosistemik hizmetlerin ücretlendirilmesi

İLGİNİZE TEŞEKKÜR EDERİM

egizio.valceschini@paris.inra.fr

WTO OMC

3. ULUSLARARASI ANTALYA SEMİNERİ

*Türkiye ve diğer Akdeniz ülkelerinde Coğrafi İşaretler ve yerel gıda
değer zincirlerinin yönetimi
10-14 Ekim 2012 , ANTALYA*

DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ VE COĞRAFI İŞARETLER

*Thu-Lang TRAN WASESCHA
Counsellor, IPD*

*(Intellectual Property, Government Procurement and Competition)
Secretary to the Special Session of the Council for TRIPS*

DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ (DTÖ)

- Piyasalara giriş
- Tarifeler
- “Göreceli olarak yeni” disiplinler: tarım politikası, hizmetler, fikri mülkiyet
- Uyuşmazlık çözümleme mekanizması
- Kuralların müzakeresi, izleme ve uyuşmazlık çözümlenmesi

Paradokslar?

- Yerelleşmenin önemi
- Tüketicilerin tanımlayıcılara duyduğu gereksinim
(örn. markalar, Coğrafi İşaretler) bilme gereksinimi
- Tüketicilerin artan bilgi seviyesi (tüketici-aktör)
- Yerel gıda değer zincirleri

Küresel değer zinciri

Finike portakalı

Likya şarapları
Source: www.likyawine.com

Ulusalda Dünya Ticaret Örgütü'ne (Şarap sektörü örneği)

DTÖ	Tarım	TBT	SPS	GATS	TRIPS	?
Eğer uyumsuzluk: DSU						
Ulusal	Tarım	Gıdaya ilişkin (örn. etiketleme) Sağlıkla ilgili (örn. tüketicinin korunması)		Hizmetler (örn. dağıtım)	Fikri mülkiyet (marka, Coğrafi İşaret, haksız rekabet, vs.)	Rekabet

TRIPS Anlaşması altında Fikri Mülkiyet Hakları

Telif hakkı

- Sanat eserleri
 - Edebi eserler
- (yazılım ve veri tabanları dahil)

İlgili haklar

- Uygulayıcılar
- Phonogram üreticileri
- Yayıncılar

[AB tipi veri tabanları içerilmemiştir]

Sınai mülkiyet

- Ticari markalar
- Coğrafi İşaretler
- Sınai tasarımlar
- Patentler
 - İcatlar için patent
 - Bitki çeşitlerinin korunması
- Topographies of int. circ.
- Erişime açık olmayan bilgi (ticari sırlar/know-how; test verisi)

Fikri mülkiyet üzerinde ekonomistlerin görüşleri

Beceri gerektiren ve yaratıcı aktiviteleri teşvik eden fikri mülkiyet hakları, örn. **patentler**, **teelif hakları**, **sınai tasarımlar**

Bilgi asimetrisini çözen fikri mülkiyet hakları: **ticari markalar ve Coğrafi İşaretler**

TRIPS ve Coğrafi İşaretler

- Ulusal ve uluslararası düzeyde kompleks ve ihtilafli konular. Hararetli müzakereler
- Ticari ve ekonomik sınırlar/kaygılar; sosyo-tarihsel, kültürel boyutlar
- Taraflar arasında olmayan görüş birliği
- Uruguay Turu:
 - yoğun tartışma alanı → bazı “belirsizlik”
 - “varılan anlaşmalar”
 - “yarım kalmış işler”

[TRIPS dışında, opsiyonel, daha üst düzeyde

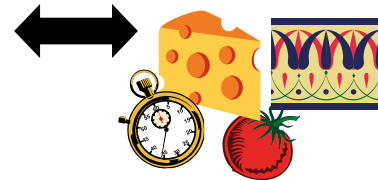
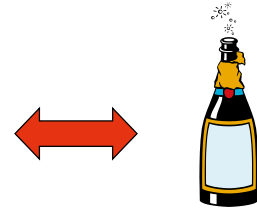
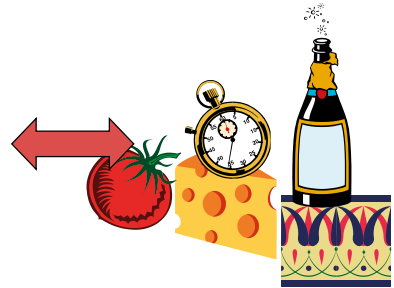
tüm sektörler için: ulusal kanunlar, ikili bölgesel ticaret anlaşmaları ve çok taraflı anlaşmalar]

TRIPS: Madde 23 – şaraplar ve sert içecekler için daha yüksek koruma (minimum, zorunlu)
(+ Art. 24.2-9)

TRIPS: Madde 22

(minimum, zorunlu)

- Yanıltıcı/karışıklığa yol açan
- Haksız rekabet

WTO OMC

Madde 22, 23 ve 24

- Kısım II'nin diğer bölümleri ile kıyaslama
- “Yasal” Üyelerin Madde 1.1. altında özgürlüğü demektir sistemlerin çeşitliliği:
 - Haksız rekabet
 - Tüketici koruması
 - Ticari markalar (kolektif ve/veya sertifikasyon)
 - Kendine özgü (ürüne has veya özel) koruma sistemleri
 - Diğerleri (örn. vergilendirme (kolektif markalara ek olarak Japonya))
- Madde 22 & 23 altında korumalar, istisnaları jenerik ve daha önceki ticari markalar
- Uyuşmazlık çözümü WT/DS174/R ve WT/DS290/R 20 Nisan 2005; TRIPS (ticari markalar) ve GATT'a ilişkin

Coğrafi İşaretler: DTÖ'de Cİ üzerinde tartışma ve çalışmalar

1. Madde 63.2 bildirim/değerlendirme + Madde 24.2 değerlendirme (inceleme ve uygulama)

1. TRIPS Konseyi (olağan oturum)

2. Şarap ve sert içecekler için Cİ'n çok taraflı bir kayıt ve tescil sisteminin oluşturulması müzakereleri (Madde 23.4 + Doha)

2. TRIPS Konseyi Özel Oturumu

3. Madde 23'de şarap ve sert içecekler dışındaki ürünlere Cİ korumasının genişletilmesi ile ilgili konular

3. GC/TNC → Genel Müdür Danışmanlığı

4. “Diğer konular: ...V. [...B. Gls]” (TN/AG/W/4/Rev.4) (AB'nin önerisi)

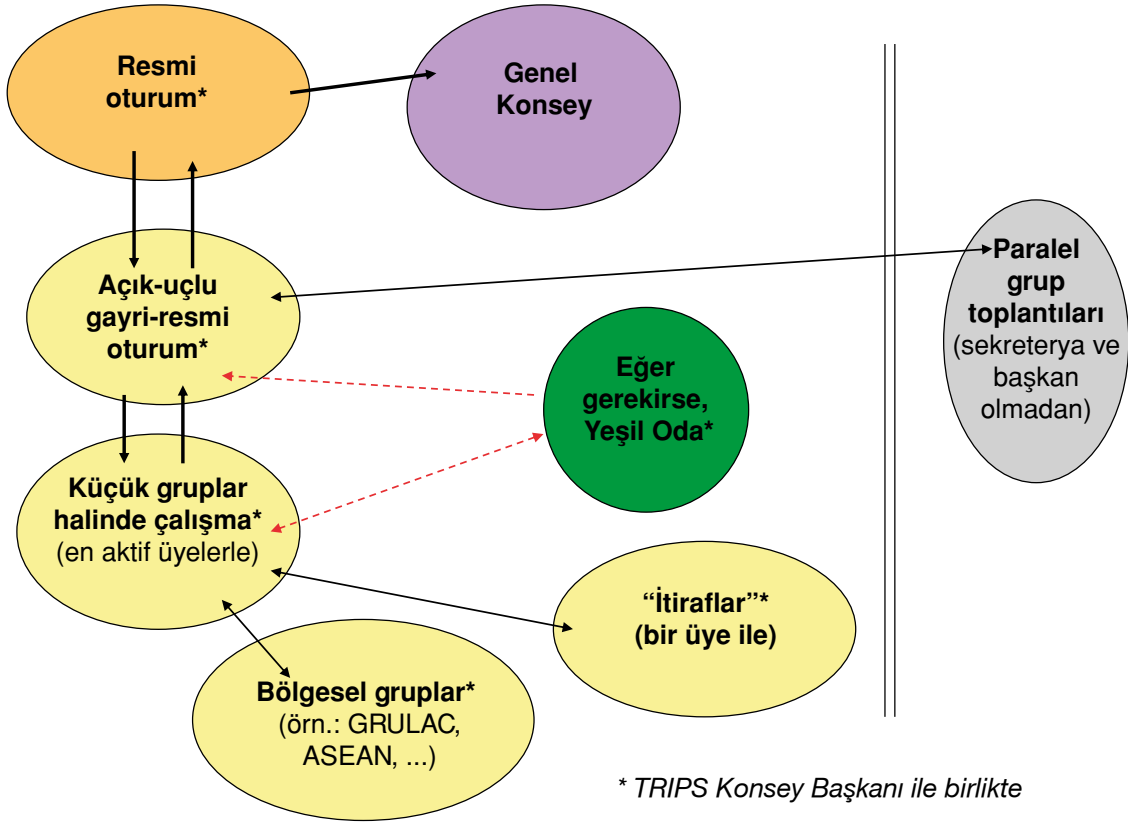
4. Tarım Komitesi, Özel Oturumu

Not: Cİ'e aynı zamanda İltihak bağlamında, Anlaşmazlıkların Çözümü, Ticaret Politikası Değerlendirmesi'nde de başvurulmuştur.

DTÖ'de Müzakereler

- Üyelerin yönlendirdiği bir organizasyondur
- Aşağıdan yukarıya, yukarıdan aşağıya
- Görüş birliği kuralı
- Müzakere pratiği
 - Resmî, açık-uçlu gayri-resmî, küçük gruplar halinde, ayrı gruplar halinde “itiraflar” (diğer slayta bakınız)
- “Her honuda anlaşmaya varılana kadar hiçbir konuda anlaşma yoktur”

Üyeler TRIPS Konseyinde nasıl görüşür; pazarlık yapar? (örneğin: Paragraf 6 Kamu Sağlığı Sistemi'nin görüşülmesi)

Şarap ve Sert İçeceklerin Tescili

• Ana öneriler:

- TN/IP/W/8 (23 Nisan 2003) by Hong Kong, Çin tarafından
- TN/C/W/52 (19 Temmuz 2008) (“Usul teklifi”) Arnavutluk, Brezilya, Çin, Kolombiya, Ekvador, AB, İzlanda, Hindistan, Endonezya, Kırgızistan Cumhuriyeti, Liechtenstein, Makedonya, eski Yugoslav Cumhuriyeti, Pakistan, Peru, Sri Lanka, İsviçre, Tayland, Türkiye, Afrika grubu ve ACP ülkeleri tarafından
- TN/IP/W/10/Rev.4 (31 Mart 2011) (“Ortak teklif”) Arjantin, Avustralya, Kanada, Şili, Kolombiya, Kosta Rika, Dominik Cumhuriyeti, Ekvador, El Salvador, Guatemala, Honduras, İsrail, Japonya, Meksika, Yeni Zelanda, Nikaragua, Paraguay, Güney Afrika, Taipei-Çin, ABD tarafından

(Diğer üyeler: az ilgili veya tamamen ilgisiz)

HKC	Ortak teklif	W/52 teklif (paragraf 1-3)
Gönüllü katılım (4 yıldan sonra tekrar gözden geçirme)	Gönüllü katılım	Gönüllü bildirim Tüm DTÖ üye ülkelerindeki etkiler
Belirli öğelerin ilk bakıştaki kanıtlarının çürütülebilir olması, örn: Madde 22.1 tanımı: köken ülkede Cİ koruması.	<ul style="list-style-type: none"> Katılımcı ülkeler kendi prosedürlerinde Veritabanına başvuru zorunluluğunu garanti ederler, bir yükümlülük olarak taahhüt ederler. Katılmayan üyeler: başvuru için teşvik edilirler ama mecbur değildirler. 	<ul style="list-style-type: none"> Bir üye ülkenin yetkili otoriteleri Tescil için başvurabilirler ve yurtiçi prosedürleri ile ilgili bilgiyi dikkate almalıdırlar. Aksi kanıtlanamadığı sürece, Tescil, ilgili üye ülkede, tescili yapılan Coğrafi İşaretin Madde 22.1.'deki "Coğrafi İşaret" tanımına uyduğunun ilk baştaki kanıtı olarak dikkate alınır. Jenerik isim iddiaları somutlandırılmalıdır.

Yasal Etki Engeli

- Bir üye ülkede Ci olarak kabul ve tescil edilen bir isim bir başka üyede de böyle kabul edilip korunmalı mıdır? Yani, bu diğer üye ülkede Madde 22.1 altında tanımlanan bir Ci midir?
- Bir üye tarafından Ci tescili üzerinde verilen isim bir başka üye tarafından jenerik bir isim olarak algılanırsa ne olur?
 - Tescil üzerindeki bilginin ne ölçüde **dikkate alınması** gerektiği?
 - İspat yükü?
- DTÖ'nün uyumsuzlukların giderilmesiyle ilgili kaygıların açıklanması
- Ci kaydının başka ürünlere yayılma korkusu
- vs.

- Küçük taslak oluşturma grubu:
 - Arjantin, Avustralya, Brezilya, Kanada, Şili, Çin, Avrupa Birliği, Hong Kong, Hindistan, Japonya, Kenya (Afrika grubu için, Nijerya TRIPS'in ilgi merkezi olarak), Mauritius (ACP grubu ülkeleri için), Yeni Zelanda, Peru, Güney Afrika, İsviçre, Türkiye ve ABD.
 - Mart 2011'de aşağıdaki ülkeleri içermek üzere genişlemiştir:
 - Bangladeş (az gelişmiş ülkeler grubu adına, Angola TRIPS ilgi merkezi olarak), Barbados, Ekvador, Endonezya, Kore, Malezya, Meksika, Pakistan, Singapur, Tayland ve Taipei-Çin.
 - Açık-uçlu gayri-resmi toplantılar (şeffaflık ve kapsayıcılık)
-
- Teklif metinleri → Sekretarya tarafından bir araya getirilmesi → okunup, irdelenmesi → yorumlar getirilmesi
 - Salon çalışmaları, şeffaflık, delegasyonların doğrudan ve anında entegre olması; kontrol için zaman
 - Önerilen metinlerin özellikleri
 - Parantez içi metinleri azaltmak için mümkün olduğunca çok kez baştan sona okuma
-
- JOB/IP/3/Rev.1 of 20 April 2011 – TASLAK BİRLEŞİK METİN
 - Üye ülkeler arasında bir taslak metnin ilk müzakeresi
 - **Başkan'ın raporu TN/IP/21 of 21 Nisan 2011**
 - Ana meseleler:
 - Yasal etkiler/sonuçları
 - Katılım
 - Özel ve farklı işlem
 - **"ürün kapsamı ile ilişkili olarak, temel sistemik ve yetkiye dair kaygılar (i.e. yayım)**

JOB/IP/3/Rev.1, ...yöntem ve sonucu gösteren kısım:

B. Bildirim

B.1 Her DTÖ üyesi kendi sınırları içerisinde üretilen ve korunan bir Cİ'i (bir şarap veya sert içecekleri TRIPS Anlaşmasının 22.1. Maddesinde tanımlandığı gibi tanımlayan) DTÖ Sekreterayasına tebliğ edebilir.

Coğrafi İşaret Genişlemesi

= Şarap ve sert içeceklerle uygulanan yüksek Coğrafi İşaret korumasının diğer ürünlere genişletilmesi

- Bunu savunanlar ne talep ediyor?
 - Madde 23'ün tüm Cİ'lere uygulanması
 - Madde 24 istisnalarının mutatis mutandis uygulanması (benzerlik kurularak)
 - Çok taraflı tescilin (şarap ve alkolü içeceklerdeki) tüm Cİ'lere uygulanması
- "Göze çarpan, önde gelen uygulama sorunu", diğeri TRIPS-CBD'dir
- Temmuz 2008'deki "şekilsel öneri": TN/C/W/52
- Farklı çıkarların ve kaygıların ittifakı
- Paralellik
- Esas ve işleyiş açısından parametreler:
 - Şarap ve sert içecekler için Cİ tescili
 - TRIPS/CBD bilgilendirilmesi
 - Genişleme
- 19 Nisan 2011: TN/C/W/60 - TRIPS anlaşmasına değişiklik önerisi
 - Arnavutluk, Çin, Hırvatistan, AB, Gürcistan, Gine, Jameika, Kenya, Liechtenstein, Madagaskar, Sri Lanka, Tayland, Türkiye

Diğer Üyelerin tavırları:

- Yetki sadece şarap ve sert içecekler için İTN/IP/W/10/Rev.4
- Cİ'in genişlemesi
 - Yetkisizlik
 - Doha Kalkınma Ajandasında dengenin bozulması ve tüm olası Doha Kalkınma Ajandası çıktılarının tehlikeye girmesi
 - "Tek taraflı bir angajmanın" parçası olamaz
 - Gerekçe oluşmaması
 - Üç problem arasında yapay paralellik
- Her iki tavır da WT/GC/W/591-TN/C/W/50 (2008) ve WT/GC/W/633-TN/C/W/61 (2011) raporlarında yer almıştır

Coğrafi İşaret Genişlemesi (üzerinde durulan noktalar-ayrıntısız liste)

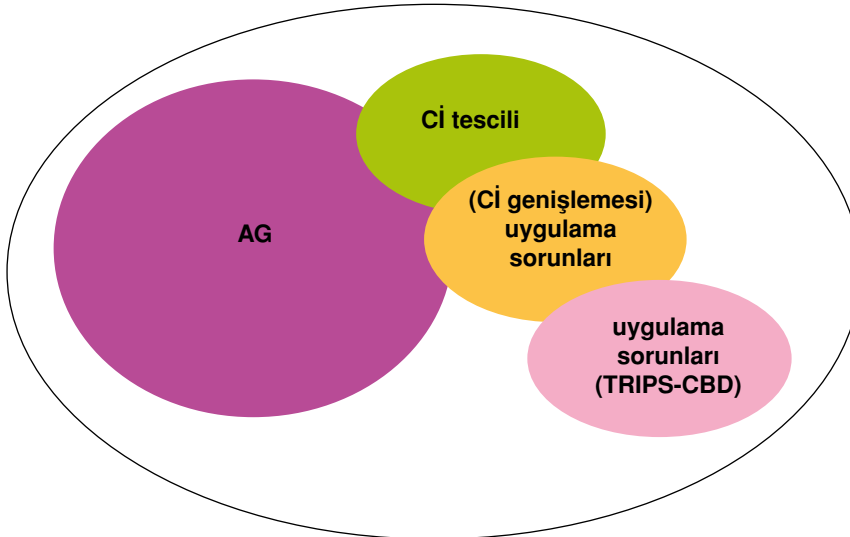
Savunanlar	Talep etmeyenler
<p>Cİ İşaretin Tanımladığı Bölgedeki Üreticiler için</p> <p>Şarap ve sert içecekler için dayanağı bulunmayan ayırım</p> <p>Madde 22 yetersiz koruma. Madde 23 daha kesin ve net bir koruma. Hak ihlalini ispatlama yükü, eylem maliyeti, sonuçların belirsizliği, mahkeme ve otoriteler tarafından kullanılan öznel kriterler vs.</p> <p>Kullanım meşruluğu “Hak gaspı”?</p>	<p>Cİ İşaretin Tanımladığı Bölgenin Dışındaki Üreticiler için</p> <p>Ayırım: şarap ve sert içkilere neden yüksek koruma? Niçin tüm ürünlere Madde 22 düzeyine inilmiyor?</p> <p>22. Maddede geçen yasal araçların uygunsuz olduğuna/uygun olmadığına dair bir “neden gösterilmemiştir”/. Eylem maliyeti herhangi bir fikri mülkiyet hakkı ile aynıdır. Var olan yasal araçlar örneğin, aynı nitelikte korumayı veren sertifika İşaretleri</p> <p>Kavramların meşruiyeti (göçmenler) veya hazine arazisindeki şartların kullanım meşruluğu. Meşru kullanımın kamulaştırılması?</p>

Savunanlar	Talep etmeyenler
<p>Cİ İşaretin Tanımladığı Bölgedeki Üreticiler için</p> <p>Kaliteli üretimi teşvik eder Özellikle gelişmekte olan ülkelerdeki küçük ve orta ölçekli işletmeler küçük üreticiler ve KOBİ'ler için daha iyi fiyat sağlar. Kırsal kalkınmaya katkı sağlar.</p> <p>Yükler, maliyetler ve belirsizlik - Cİ ülkelerinde - üçüncü pazarlarda</p>	<p>Cİ İşaretin Tanımladığı Bölgenin Dışındaki Üreticiler için</p> <p>Daha fazla rekabet kaliteli üretimi teşvik eder</p> <p>İsim, marka değişim maliyeti ve yükü ve belirsizlik - İç pazarlarda - Üçüncü pazarlarda</p>

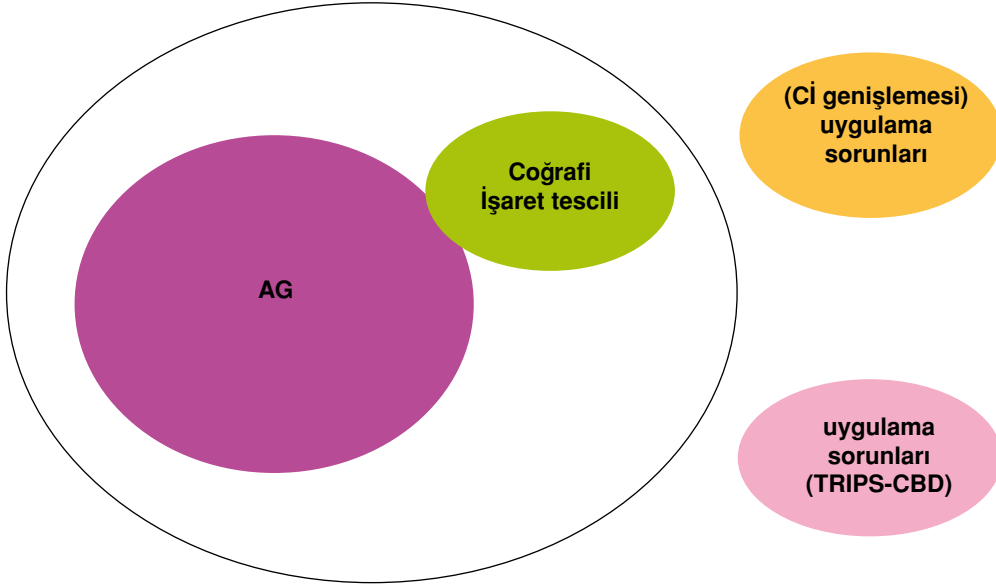
Savunanlar	Talep etmeyenler
<p>Tüketiciler için</p> <p>Daha fazla seçenek (daha çok üretici, özellikle Cİ'li ürünün küçük ve orta ölçekli üreticileri)</p> <p>Seçme kolaylığı (daha iyi tanımlama olanağı)</p> <p>Kalite garantisi</p> <p>Eğer fiyatlar üzerinde etkili ise, tüketici için Cİ'li ve jenerik ürünler arasında seçme özgürlüğü, vs.</p>	<p>Tüketiciler için</p> <p>Daha az seçenek (sadece tek ürün, vs.)</p> <p>Tüketicide zihin karışıklığı (alışageldikleri ürünü bulamamak)</p> <p>Kalite garantisi olmaması</p> <p>Yeni ürünleri arama maliyeti ²→ fiyat etkisi (yeniden markalama, isimleme maliyet; daha az üretici →²daha az rekabet →² yüksek fiyatlar, vs.</p>

- Genel Müdürü (GM) tarafından (TNC Başkanı olarak değil de GM olarak yetkisi dahilinde) danışılan Üyeler Grubu:
 Arjantin, Avustralya, Brezilya, Kanada, Şili, Çin, AB, Hindistan, Japonya, Yeni Zelanda, Norveç, Peru, Güney Afrika, İsviçre, ABD, Asya-Karayip-Pasifik ülkeleri, Afrika grubu ve az gelişmiş ülkeler grubu
- Genel Müdürün 21 Nisan 2011 tarihli raporu: TN/C/W/61 (Paskalya (Nisan) paketinin içerisinde yer almamaktadır.
 - TRIPS-CBD ve Cİ genişlemesini içerir

Taraflardan biri bağlantılar konusunu nasıl görüyor?

Diğer taraf bağlantılar konusunu nasıl görüyor?

Şarap ve Sert İçecekler için Tescil: Quo vadis?

- Bir sonraki adım ne??
 - Başkan: Büyükelçi Y.F. Agah (Nijerya)
 - Süreç?
- “Tek başına işleyebilen ve hali hazırdaki anlaşmalarda yer alan Madde 23.4 müzakerelerini/ görüşmelerini anımsayınız + Singapur Bakanlar Deklerasyonu

Coğrafi İşaretler ve DTÖ

- Coğrafi İşaret ve ticari markalarla ilgili serbest ticaret anlaşmaları ve bölgesel ticaret anlaşmaları
 - “Spagetti kasesi” veya “lazanya”?
- DTÖ’nün hatırlatması = Bretton Woods üçüncü ayak
- DTÖ’nün “Yasama”/İzleme/”Yargılama” rolleri

İnternet sayfamız

www.wto.org

Diğer sorularınız için:

nthu-lang.tranwasescha@wto.org

tel.: +41 22 739 57 05; # 3024

3. ULUSLARARASI ANTALYA SEMİNERİ

*Türkiye ve diğer Akdeniz ülkelerinde Coğrafi İşaretler ve yerel gıda
değer zincirlerinin yönetişimi
10-14 Ekim 2012, ANTALYA*

WIPO’NUN COĞRAFI İŞARETLER ALANINDAKİ ÇALIŞMALARI

Marie-Paule Rizo

*Head of the design and geographical indication law section
WIPO*

Ci'ler (Coğrafi İşaretler) ve WIPO

- Uluslararası anlaşmaların yönetimi
 - Lizbon Anlaşması
 - Madrid Anlaşması ve Protokolü
- Ci'leri tartışma forumları
 - Ticari Markalar, Endüstriyel Tasarımlar ve Coğrafi İşaretler Hukuku Sürekli Komitesi
 - Lizbon Sisteminin Geliştirilmesi Çalışma Grubu
 - Coğrafi İşaretlerle ilgili Dünya sempozyumu
- Üye Devletlere teknik yardım sağlanması
 - Hukuki yardım
 - Gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkelerde ürün markalaması projeleri

Uluslararası yasal çerçeve

Ci'lere uygulanabilecek beş çok taraflı anlaşma:

WIPO	Sinai Mülkiyetin Korunması için Paris Konvansiyonu (1883) Ticari mallar üzerinde Yanlış Menşe ya da Yanıltıcı Menşe İşaretlerini Engellemeye Yönelik Madrid Anlaşması(1891) Köken İşaretlerinin ve Bunların Uluslararası Tescilinin Korunmasına İlişkin Lizbon Anlaşması (1958) Markaların Uluslararası tescili ile ilgili Madrid Anlaşması ve Protokolü (1891 ve 1989)
WTO (DTÖ)	TRIPS Anlaşması (1994)

Lizbon Anlaşması

Lizbon Birliği: 27 Üye Devlet

Afrika (6)	Asya (4)	Amerika (6)	Avrupa (11)	
Cezayir	Gürcistan	Costa Rica	Bulgaristan	Montenegro
Burkina Faso	İran İslam	Küba	Çek Cumhuriyeti	Portekiz
Kongo	Cumhuriyeti	Haiti	Fransa	Sırbistan
Gabon	İsrail	Meksika	Macaristan	Slovakya
Togo	Güney Kore	Nikaragua	İtalya	Makedonya
Tunus		Peru	Moldova	

905 tescil – 800'ü yürürlükte

■ Fransa	508	■ Portekiz	7
■ Çek Cumh.	76	■ Tunus	7
■ Bulgaristan	51	■ Güney Kore	6
■ İtalya	31	■ Slovakya	6
■ Macaristan	28	■ Makedonya	4
■ Gürcistan	20	■ Sırbistan	3
■ Küba	19	■ Montenegro	2
■ Meksika	14	■ Costa Rica	1
■ Peru	8	■ İsrail	1
■ Cezayir	7	■ Moldova	1

Toplam 55'i 2003'ten sonra yapılmış, 1995'ten bu yana 170 tescil.

Lizbon Anlaşması

İlkeler

- Köken (menşe) işareti için uluslararası bir tescil ve tescil için bir prosedür oluşturur.
- Köken (menşe) işareti için bir tanım sağlar (Md. 2(1)):

“nitelik / kalitesi inhisari olarak ya da esas olarak, doğal ve insani faktörler de dahil olmak üzere Coğrafi çevreden kökenini alan bir ürünü işaret etmek üzere bir ülkenin, bölgenin ya da yörenin Coğrafi olarak belirtilmesidir”.

Esneklik:

Uygulamada “kalite bağlantısı” olan geleneksel adlandırmalar köken adlandırmalarına dahil edilmiştir: örneğin

MUSCADET (N° 279, vinFrance)

REBLOCHON (N° 458, fromage, France)

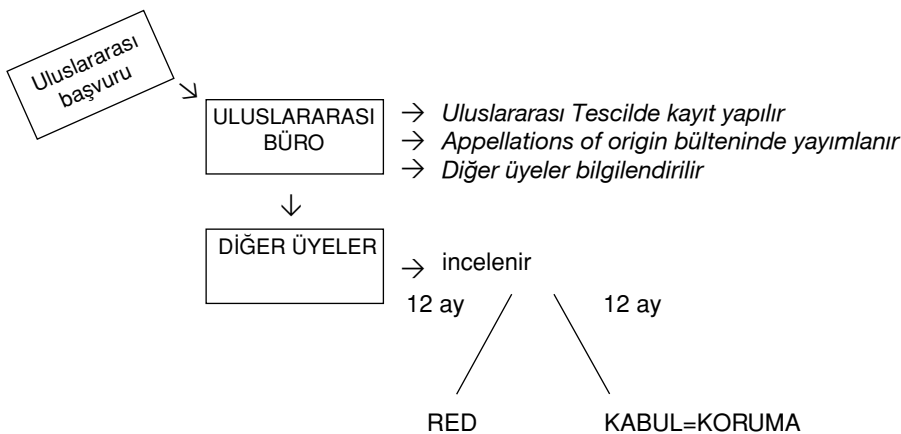
VINHO VERDE (N° 564, vin, Portugal)

Bir AO (köken adlandırması) ile herhangi türde bir ürün belirlenebilir:

- Doğal ürünler (örneğin, mineralli sular, mermer)
Karlovarska Voda, Marble Lепенica
- İmalat ürünleri (örneğin, kristal ürünleri, porselen)
Joblonec, Herend
- Tarımsal, gıda ve el yapımı ürünler
Fontina, Huile d'olive de Nyons, Bordeaux, Olinalá

Prosedüre genel bakış

Köken ülke → Adlandırma (Appellation) şöyle korunur

Uluslararası tescilin etkileri

Bildirim alınmasından sonra 12 ay içinde bir köken adlandırması (AO) bildirimini reddetmemiş olan devletler;

- Ürünün gerçek kökeni belirtilmiş, ya da adlandırma tercüme formu içinde kullanılmış, veya iddiayı çürüten veya yeri farklı belirten ("tip", "yöntem" veya "sistem") bir dokümanla birlikte olsa da, adlandırmayı haksız kullanıma ve taklide karşı korumayı garanti etmelidirler.
- Köken ülkede adlandırma bir köken adlandırması olarak korunduğu sürece adlandırmanın jenerik hale geldiği varsayılmaz.

Süre

- Köken adlandırmasının korunması , korumayı reddetmemiş her üye ülkede adlandırmanın köken ülkede korunması devam ettiği sürece yenileme gereksizdir sürdürülür.
- Uluslararası tescili sürdürmek için herhangi bir yenileme gerekmemektedir.

Lizbon sisteminin geliştirilmesi

Lizbon Sisteminin Geliştirilmesi için Çalışma Grubu

- Lizbon Birliği Meclisi tarafından kurulmuştur.
- Toplanmaya 2009'da başlamış, şimdiye kadar beş kez toplanmıştır.

Hedefler

Lizbon Anlaşmasının ilkelerini ve hedeflerini korurken, Lizbon sistemini Devletler ve kullanıcılar için daha çekici hale getirecek iyileştirmeler için çalışmak.

İki yönlü Zorunluluk (twofold mandate)

1) Lizbon Anlaşmasının gözden geçirilmesi

- Yasal Çerçevenin düzeltilmesi
- IGO'lar için Erişim Olanağı (örneğin., AB)

2) Cİ'ler için Uluslararası Tescil Sisteminin Kurulması

Hazırlık çalışması

- Daha geniş bir üyeliği harekete geçirmek için Sistemde ne tür değişiklikler yapılması gerektiğine ilişkin araştırma, üyeler, üye olmayanlar, STÖ'ler, IGO'lar ve akademik çevrelerden 36 katkı,
- WIPO tarafından şu konularda çalışma:
 - Lizbon sisteminin bölgesel bir sistemin parçası olan ülkelerde uygulanması
 - Belirli IGO'larn Lizbon Anlaşmasına erişiminin mümkün kılınması

12/2011'den bu yana yapılan oturumlarda, çalışma grubu Yeni Taslak Döküman ve İlgili Tüzükleri özellikle aşağıdaki maddeler açısından incelemiştir:

- Tanımlar (« Coğrafi İşaret» ve « köken adlandırması »)
- Koruma temeli (mutlaka sui generis yasama olması gerekmez)
- Korumanın kapsamı
- Önceki Haklar ve Önceki Kullanım
- IGO'lar için erişim kriterleri

Yapılacak çalışmalar:
Lizbon Anlaşmasının gözden geçirilmesi?
Yeni bir anlaşma?

Cİ'lerle ilgili Dünya Sempozyumu

- İki yılda bir
- Hedef: Cİ'lerin teknik, yasal ve sosyo-ekonomik yönlerini tartışmak
- Sonuncu: Haziran 2011 Lima, Peru,
- Bir sonraki: Mart 2013 Bangkok, Tayland,
- Sunumların yayını: http://www.wipo.int/geo_indications/en/

Fikri Mülkiyet ve İş Geliştirme için Ürün Markalama

- CDIP projeleri (Tayland, Uganda ve Panama)
- 2010'da başladı
- Ülke başına üç ürün

Teşekkür ederim

3. ULUSLARARASI ANTALYA SEMİNERİ

*Türkiye ve diğer Akdeniz ülkelerinde Coğrafi İşaretler ve yerel gıda
değer zincirlerinin yönetimi
10-14 Ekim 2012 , ANTALYA*

FAO'NUN ROLÜ VE KÖKENE DAYALI ÜRÜNLER VE COĞRAFİ İŞARETLER KONUSUNDA VAROLAN PROGRAM VE PROJELER

Dr. Ayşegül Akın

*Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO)
FAO Türkiye Temsilcisi*

Plan

1. FAO'nun yetki alanı
2. Kırsal kalkınma, Coğrafi İşaretler ve menşe adı
3. FAO'nun rolü ve projeleri
4. Coğrafi İşaretler(CI) ve Türkiye

FAO'nun Yetki Alanı

- **Bilgi Temini** – Bilgi toplanması, analizi, yorumlanması, yayımlanması ve bu ağın desteklenmesi.
- **Tavsiyeler** – Tarım ve kırsal kalkınma politikası ve planlanması konusunda bağımsız danışmanlık.
- **Tarafsız Oturumlar** – Kırsal politikaların müzakere, formülasyon, anlaşmalar ve standartlarının tesis edilmesi için oturumlar düzenlenmesi.(örn: Codex Alimentarius)
- **Kalkınma Yardımları** – Üye ülkelere teknik yardım, eğitim ve kapasite geliştirme yoluyla destek sağlanması.

Kırsal Kalkınma, Coğrafi İşaretler ve Menşe Adı

Menşe bağlantılı ürünler:

Menşe bağlantılı ürünler:

→ Menşe bağlantılı ürünlerin sahip oldukları öznitelikler, üretildikleri yer ile ayrılmaz bir şekilde etkileşim halindedir.

Bu ürünleri tanımlayan Coğrafi İşaretler ile zamanla kazandıkları bir üne sahiptirler.

→ Coğrafi İşaretler, belirli bir bölgeden kaynaklanan ya da belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri itibarıyla bu bölge ile özdeşleşmiş bir ürünü gösteren işaretlerdir. Bu anlamda Coğrafi İşaretler, geleneksel bilginin bir ürün gibi şekillendirildiği, paketlenildiği, alındığı ve satıldığı bir boyuttadır; ürünün kalitesi, geleneksel üretim metodu ve Coğrafi kaynağı arasında kurulan sıkı bağı simgeleyen bir güvencedir.

→ Coğrafi İşaretler, menşe adı ve mahreç işareti olarak ikiye ayrılmıştır.

→ Menşe Adı Nedir?

Coğrafi sınırları belirlenmiş yer ile söz konusu Coğrafi yerin insan faktöründen ya da doğasından kaynaklanan bir özelliğe sahip olan ve bu özellikleri itibarıyla bölgeyle özdeşleşmiş ürünlerin üretimi, işlenmesi ve diğer işlemlerinin tümüyle bu yöre, alan veya bölge sınırları içinde yapılması ürünün “menşe adını” belirtir.

→ Mahreç İşareti nedir?

→ Mahreç İşaretleri her zaman belirli bir nitelik ve kalite ile bağlantılı olmadan herhangi bir ürünün Coğrafi olarak kaynaklandığı yeri (ülke, bölge,yöre, şehir) gösterir. Mahreç işaretine konu olan ürünün özelliklerinden en az birinin, o yöreden kaynaklanması şartıyla yöre dışında da üretilebilmesi söz konusudur.

→ Ürünlerin Coğrafi kökeniyle bağlantılı nitelikleri etiketleme – işaretleme ile tanıtılabilir.

→ Bu ürünler tüketicilere daha geniş bir seçim hakkı sunarken, aynı zamanda gıda çeşitliliğinin korunmasını, kırsal kalkınmayı ve gıda güvenliğini artırabilir.

→ Menşe bağlantılı ürünler kırsal nüfusun gelir çeşitlendirilmesi için fırsatlar sunar, yerel ve uluslararası pazarlama zincirlerini geliştirir, tüm üreticiler yaratılan bu katma değer tarafından yararlanır.

→ Coğrafi İşaretle sağlanan hak belli bir kişiye ya da bazı kişilere özel değildir; ortak kullanım hakkı vardır.

→ Potansiyel menşe ürünleri, sahip oldukları köken niteliklerine itafen etiketlenerek desteklenebilir. Bu strateji yerel üreticilerin ve ilgili kurumsal merkezlerin gönüllü çalışmalarına dayanır ve ürünlerin ortak özelliklerini

belirler ayrıca üretimin bu özelliklere göre sürdürülmesini sağlar.

Bölgesel düzeyde: Ürünün kalitesi ile ürünün kökeni arasındaki bağlantının uygulama esaslarıncı tanımlanması, üreticilerin bu toplu özellikler dahilinde üretimlerine devam etmeleri

Ulusal düzeyde: ürünün Coğrafi kökeniyle ilgili özel kalite tanımlanması ve bu düzeyde tarımsal ve kırsal kalkınma politikalarının yerel sürecini desteklemek ve sürdürülebilir kalkınma için bir araç olarak optimize etmek önemli bir rol oynamaktadır.

Uluslararası Tanımlamalar

• TRIPS Anlaşması (1994)

- **Coğrafi İşaretler:** Söz konusu malın kalitesi, ünü veya diğer karakteristik özelliklerinin esasen Coğrafi menşesine yüklenebileceği, bir üye ülkeye ait alandan ya da o alandaki bölgeden ya da yöreden kaynaklandığını belirten işaret olarak tanımlanmaktadır.
- 153 DTÖ üyesi devlet imzalamıştır.

Coğrafi İşaretler fikri mülkiyet hakları olarak kabul edilir ve üye ülkeler bu hakkın korunması için yasal araçları sağlamak zorundadır.

• Lisbon Anlaşması (1958)

- **Coğrafi kaynak işareti:** Bir ülkeden, bölgeden ya da yöreden kaynaklanan bir ürünü tanımlamakta kullanılan, ürünün kalite ve özelliklerinin tamamen ya da esasen doğal ve insani faktörleri de içeren Coğrafi çevreden kaynaklandığını belirten bir ülkenin, bölgenin veya yörenin Coğrafi adı olarak tanımlanmaktadır.
- WIPO (158 Üye ülke)

Lisbon anlaşmasında Coğrafi kaynak işareti tanımı, TRIPS anlaşmasında Coğrafi İşaretler tanımı ile uyumludur.

Avantajları

Ekonomik

- Dolandırıcılığa karşı yasal koruma;
- Niş pazarlara erişim;
- Katma değer;
- Fiyatlardaki dalgalanmaları azaltır;
- Değer zincirini redistribüsyonunu sağlar;
- Toplu eylem faydaları;
- Üretim alanlarında katma değer korunması

Sosyal

- Benlik saygısı ve dolaylı etkileri (müzakere/hakları savunma gücü)
- Kültürel mirasın korunması;
- İş olanakları;
- Turizm üzerinde olumlu etkiler.

Tüketici

- Sosyal beklentiler
- Gıda çeşitliliği
- Kalitesine, orijinine ve üretim süreci hakkında garanti

Çevresel

- Bilinçli ve doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı
- Biyolojik çeşitliliğin korunması,

FAO'nun Rolü ve Projeleri

FAO'nun 2010 – 2015 Stratejik Çerçevesi

Stratejik Çerçeve Üye Ülkelerin Uç Küresel Hedefini Tanımlar :

Hedef 1

Yetersiz beslenen kişi sayısını en geç 2015 yılına kadar yarı yarıya azaltmak ve besin yönünden yeterli ve güvenli gıdalara herkesin her zaman erişimini sağlamak.

Hedef 2

Refah, ekonomik ve sosyal ilerleme için balıkçılık, ormancılık ve sürdürülebilir tarım ve kırsal kalkınmaya sürekli katkıda bulunmak.

Hedef 3

Doğal kaynakların korunması, toprak, su, orman, balıkçılık ve genetik kaynakların gıda ve tarım için geliştirilmesi ve sürdürülebilir kullanımı.

Binyıl Kalkınma Hedefleri

Hedef 1: Mutlak Yoksulluk ve Açlığı Ortadan Kaldırmak

Hedef 2: Herkesin Temel Eğitim Almasını Sağlamak

Hedef 3: Kadınların Konumunu Güçlendirmek ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Geliştirmek

Hedef 4: Çocuk Ölümlerini Azaltmak

Hedef 5: Anne Sağlığını İyileştirmek

Hedef 6: HIV/AIDS, Sıtma ve Diğer Salgın Hastalıklarla Mücadele Etmek

Hedef 7: Çevresel Sürdürülebilirliğin Sağlanması

Hedef 8: Kalkınma için Küresel Ortaklıklar Geliştirmek

Standartlar ve diğer piyasa araçlarının yanı sıra Coğrafi İşaretlerin katkısı olduğu hedefler

Dünyada Coğrafi İşaretlerin yeni ve hızlı gelişimi:

- DTÖ ile Coğrafi İşaretler için çok taraflı hukuki çerçevenin geliştirilmesi.
- Tüketicilerin artan talebi, üreticilerin ilgisi ve güncel uluslararası hukuki haklar ile Coğrafi İşaretli ürünlerin önemi artarak devam etmektedir.
- FAO bu nedenle ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla menşe-bağlantılı ürünler ile ilgili bir program başlattı

Kalite ve Köken Programı

→ Çerçeve:

- Proje 2007 yılında başladı.
- Teknik işbirliği projelerinin geliştirilmesi.
- Menşe bağlantılı ürünlerin kalitesi üzerine odaklanmıştır.

→ Ana Hedef:

Üye ülkeleri ve paydaşları menşe bağlantılı kalite uygulamalarında ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan uygun bir şekilde desteklemek, sosyal ve kültürel bağlamda ve menşe bağlantılı ürünlerin kalitesi ile ilgili yerel kaynakların korunması ve geliştirilmesi yoluyla kırsal kalkınmaya katkıda bulunmaktır.

Köken ve Kalite Tanımlamasında web aracı

Menşe bağlantılı ürünler döngüsünün ulusal strateji tesisi merkezinde söz konusu ürünler yer alabilir. Bu strateji, tüm sürdürülebilir üretim ve tüketim sistemine katma değer yaratılması, biyo-kültürel varlıkların korunması, sosyal ağların aktivasyonu sağlar.

Coğrafi bir bölge ile belirli bir kalite kazanan hangi ürünlerin olduğu, hangi kaynakların üretime dahil olduğu ve hangi paydaşların üretimde görev aldığı gibi çok önemli değerlendirmeleri içeren menşe bağlantılı ürünler döngüsünün ilk aşaması tanımlamadır.

Kapasite Geliştirme

→ Veri toplamak, üye ülkelerin deneyimlerini paylaşmak ve özel kalite planlarının gelişime üzerinde ki etkileri ortaya koymak için Asya, Kuzey Afrika, Latin Amerika ve Doğu Avrupa'da bir çok bölgesel seminer ve vaka çalışması yapılmıştır.

• Üye Ülkelerin Deneyimleri Hakkından Bilgi Toplamak:

- Bölgesel seminerler, uzman toplantıları, paydaş ağlarının kurulması.
- Somut örnekleriyle vaka çalışmaları, avantajlar, kısıtlamalar, başarı ve başarısızlık faktörlerinin analizi.

→ Destek araçlarının geliştirilmesi: (Kitapçıklar, klavuzlar, yönergeler)

→ Paydaşlara bilgi akışı sağlanması ve farkındalık seviyesinin artırılması.

Teknik İşbirliği Projeleri Listesi

ÜLKE	SÜRE	AMAÇ
Fas	2008-2010	Fas'ta özel kalite işaretleri ve köken temelli markaların tanınırlık sisteminin geliştirilmesi ve uygulanması amacıyla destekleme
Tunus	2008-2010	Köken temelli kaliteli ürünler için bir kontrol sisteminin geliştirilmesi ve uygulanması amacıyla destekleme
Tunus	2008-2010	Ayrıntılı ulusal strateji: "kaliteli ürünlere değer kazandırma stratejilerinin teşvik edilmesi"
Fas	2008-2011	Yerel paydaşların kaliteli dağ ürünleri geliştirmesi için kapasite geliştirilmesi: Saffron örneği
Lübnan	2009	Labneh değer zinciri için bir Cİ geliştirilmesi
Bhutan	2009-2010	Spesifik kaliteli ürünleri teşvik ve korunması için ulusal bir strateji oluşturulması: Yak ürünleri örneği
Şili, Arjantin, Brezilya, Ekvador, Kosta Rika	2010-2012	Köken ve gelenek temelli kaliteli gıda ürünleri üzerine Bölgesel Teknik İşbirliği Projesi
Ukrayna	Ocak-Ağustos 2010	Cİ potansiyelinin değerlendirilmesi ve kırsal kalkınmanın desteklenmesi amacıyla gerçekleştirilmesi
Hırvatistan	2009 – sürmekte	Cİ projesinin geliştirilmesi – 2011'de başlıyor
Mali	2009 - sürmekte	Bandiagara and Menaka çevresinde üretici organizasyonlarının üretimin daha iyi kullanılabilmesi için destekleme
Guinea Bissau, Mali, Senegal Sierra Leone	2009 - sürmekte	Dört Afrika ülkesinde kökene bağlı kaliteli ürünlerin teşviki (Slow Food ile işbirliği halinde)
Tayland, Vietnam, Kamboçya, Laos	Geliştirilmekte	Cİ uygulaması için destek
Meksika	2010	Özel ve jenerik kalitede Cotija peynirinin spesifikasyon ve gıda güvenliği için değerlendirilme
Türkiye	Geliştirilmekte	Geleneksel peynirin korunma ve teşviki-Cİ için değerlendirme

FAO'nun Bölgesel Seminerler

Conakry, Gine, 7-9 Aralık 2011

Bölgesel seminer: "Afrika'da Coğrafi Köken ve Coğrafi İşaretlere Bağlı Kalite"

San José, Kosta Rika - 29 Eylül-01 Ekim 2009.

İkinci Latin Amerika Semineri: "Coğrafi Köken ve Geleneklere Bağlı Kalite: Kırsal Kalkınmayı Desteklemek için Uygulanan Projeler"

Santiago, Şili - 12-13 Aralık 2007

Bölgesel çalıştay: "Latin Amerika'da Köken ve Geleneklere Bağlı Gıda Kalitesi: Dersler ve Bakış Açılıarı"

Bangkok, Tayland - 8-11 Haziran 2009

FAO-EC-DIP Bölgesel seminer: "Kırsal Kalkınma ve Asya'da Coğrafi Kökene Bağlı Tarımsal Kalite ve Gıda Kalitesi: Dersler ve Bakış Açılıarı"

Belgrade, Sırbistan - 3-4 Aralık 2008

Bölgesel çalıştay: "Doğu Avrupa ülkelerinde Köken ve Geleneklere Bağlı Gıda Kalitesi"

Casablanca, Fas - 8-9 Kasım 2007

Bölgesel seminer: "Akdenizde Coğrafi Köken ve Geleneklere Bağlı Kalite"

Coğrafi İşaretler ve Türkiye

- Akdeniz Bölgesi için ilk seminer Türkiye'ninde katılımı ile 2007 yılı Aralık ayında Fas'ta düzenlendi ve Coğrafi göstergelerin bölge için önemi vurgulandı.
- Nitekim, Türkiye gıda maddelerinin menşe adları korunması ve Coğrafi İşaretleri için belirli bir mevzuatını 1995'te kabul eden ilk Avrupa Birliği üyesi olmayan ülkedir. 2007 yılı Ekim ayı itibariyle 48 Coğrafi İşaret korumalı ve 43 menşe adı korumasına sahip ürünümüz vardır.
- Türkiye tarım, madencilik, sanayi ve zanaat ürünleri korumasına ilişkin, 24 Haziran 1995'te gerekli kararları ve düzenlemeleri uygulamaya başlamıştır
- İlgili kararlar 6 Ekim 2003'de yasalar ile desteklenmiştir. Bu yasa ile Türk Patent Enstitüsü Coğrafi İşaretleri 2 ana başlık altında tanımlama imkanını kazanmıştır: Menşe adı ve Mahreç işareti.

Dr. Ayşegül Akın
Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO)
Assistant Representative in Turkey

Aysegul.Akin@fao.org

3. ULUSLARARASI ANTALYA SEMİNERİ

*Türkiye ve diğer Akdeniz ülkelerinde Coğrafi İşaretler ve yerel gıda
değer zincirlerinin yönetimi
10-14 Ekim 2012, ANTALYA*

OriGIn BİRLİKTE KUVVET DOĞAR COĞRAFI İŞARETLER KÜRESEL İTTİFAKI

Massimo Vittori
Managing Director

OriGIn - Geneve/SUISSE

Plan

I. Giriş

II. Üreticilerin küresel düzeyde karşılaştıkları sorunlar ve OriGIn'in getirdiği çözümler

III. Sonuç

I.Giriş

Cİ'lere küresel düzeyde artan ilgi

- Birçok üçüncü dünya ülkeleri Cİ'leri AB'de koruyor
- Asya: Hindistan'da korunma altında 200 Cİ bulunmakta ve Çin, Güney Kore, Kamboçya'da DA Cİ çoğalıyor
- Orta ve Güney Amerika'da dinamizm
- Afrika'da sayıları artan teknik yardım projeleri
- Cİ'lere "şüphe ile bakan" bazı ülkelerde (ABD, Arjantin...) Cİ'lere üretici ilgisi

Cİ arkasındaki sosyo-ekonomik mantık

Üreticiler

- Coğrafi kökene göre pazar farklılaştırması (yatırımlar/fikri mülkiyet hakları)
- Ürünleri "niş ürünlere" dönüştürmek
- Katma değer yaratarak gelirleri arttırmak

Tüketiciler

- Daha bilinçli ve titiz (kalite, sağlık, üretim yöntemleri, çevre ilgisi)
- Kalite için daha yüksek fiyat ödemeye hazır (Cİ'ler piyasadaki şeffaflığı arttırıyor ve işlem maliyetlerini azaltıyor)

Piyasalar

- Ticari düzenlemeler izlenebilirliğe doğru yönelmekte

OriGIn niçin önemlidir?

- AB'de Cİ yıllık cirosu (DG Agri)
 - 14.2 milyar Avro, üretici fiyatlarıyla
 - Perakendeci fiyatlarıyla 21 milyar Avro
- Yüksek fiyat (kalite):
 - Blue Mountain Coffee: 43.44 ABD\$/pound, farklılaştırılmamış kahve 3.17 US\$ (Teuber R)
- Yayılma etkileri: "Routa del Tequila", UNESCO Dünya Mirası

"Gönüllü standartlar" çoğalıyor

Cİ programının spesifik özellikleri

- Standartların üreticiler tarafından belirlenir.
- Kamu politikası: Tüketiciler için daha fazla güvence.

Cİ ve “Kalkınma Sorunları

- Bir Cİ'in yaşamı süresince işbirliği yaklaşımı: üreticiler ölçek ekonomileri için güçlerini birleştirir.
- Başka bir şekilde pazara hiç açılmayan küçük üreticiler için ideal bir araç.
- Hiçbir üretimin yeri değiştirilemez.
- Cİ'ler ürünler için düşük/orta düzey inovasyon: gelişmekte olan ülkelere rekabet avantajı sağlayan işgücü yoğun üretim biçimi.
- Cİ'ler geleneksel bilgiyi koruma araçlarıdır.

OriGIn: birlikten kuvvet doğar!

- OriGIn: Cİ üretici gruplarının örgütü
- 2003 yılında kar amacı gütmeyen bir örgüt olarak kurulmuş
- 40 ülkede 350'nin üzerinde üyesi var
- Merkezi Cenevre'de bulunuyor
- Başkan: Mr. Ramón González Figueroa, Consejo Regulador del Tequila (CRT)'nin genel müdürü

OriGIn'in amaçları

- Cİ'lerin ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeylerde korunmasını güçlendirmek
- C'leri sürdürülebilir kalkınmanın araçları olarak geliştirmek
- Cİ üreticileri ve uzmanları arasındaki «en iyi uygulamaların» değişimini kolaylaştırmak

II. Cİ üreticilerince küresel düzeyde karşılaşılan sorunlar ve OriGIn'in getirdiği çözümler

i. Hızlı değişen dünya ve karmaşa

- Forum ve müzakerelerin yayılması (WTO, WIPO, ACTA, TPP, ICANN, uluslararası ikili ve bölgesel anlaşmalar, vb...)
- Yasa ve düzenlemelerin evrimi
- Taklit olgusunun gittikçe büyümesi: pazarları kontrol etme zorunluluğu

OriGIn'in getirdiği çözümler

- Uluslararası müzakerelere aktif katılım (WIPO, ACTA, DTÖ, vb...) ve savunma
- Üye ülkeler adına etüd ve raporlar
- Uluslararası piyasalarda Cİ'lerle ilgili ihlalleri takip etmek ve Cİ'ler ve Ticari Markalardan sorumlu ulusal otoriteler nezdinde lobi yapmak

Birkaç Örnek

Bilgi güçtür

(Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin'de Cİ'ler)

Dünya Fikri Mülkiyet Hakları Örgütü'nde gözlemci statüsü, DTÖ müzakereleri sırasında lobi faaliyetleri, ihlallere karşı mücadele eden üyelere destek mektubu, ikili sözleşmelerde Cİ üreticileri ile AB arasında bağ.

OriGIn Piyasa Gözlemleri

ii. «Zayıf» uluslararası yasal çerçeve

Sonuç olarak

- Cİ üreticilerinin pazar payları kaybı
- Yanıltıcı pazarlama tekniklerine yönlendirme
- Köken ürünü şöreti üzerinde olumsuz etki
- Aldatılan ve yanıltılan tüketiciler
- «Cİ meselelerinin» sürdürülemezliği tehlikesi

oriGIn'in DTÖ düzeyinde getirdiği çözümler

- "Cİ'lerin yayılması "
- Tüm Cİ'ler için Çoktarafli Kayıt
- Yardım: «TRIP'le ilgili konulardaki Taslak modaliteleri»ni destekleyen 110 DTÖ ülkesinin koalisyonun oluşturulmasına yardım etmiştir.

- Lizbon Anlaşması reformu için kurulan Çalışma Grubuna düzenli katılım
- Lizbon Anlaşması çerçevesinin Cİ'leri de kapsayacak şekilde genişletilmesi taraftarı (TRIPS'in 22.1 no'lu maddesinin tanımı) + köken adlandırma tanımlamasının sürdürülmesinden yana
- Cİ gruplarının Lizbon sistemi içerisinde kayıt olmaları için getirilen öneri
- Cİ ve köken adlandırmaları için iki düzeyli bir korumanın getirilmesine karşı koyma

iii. Cİ'lerin yabancı hukukta uygulamaya ve korunması

Mümkünse Cİ'ler ve ticari markalar birbirlerini tamamlamalı + değilse akılcı çözümler

a. Genel sorunlar

- Farklı yasal, kültürel ve dile ilişkin konular
- Kimliklendirme ve ilgili ulusal otoritelerle temas kurmak

b. Ticari marka ülkelerindeki (ABD) özel sorunlar

- Kayıt masrafları : ABD'de 10,000 ABD doları
- "Paylaşımsız yaklaşım": Kona Kahvesi Hawaii Devleti tarafından sertifikasyon markası (CM) olarak tescil ettirilmiş (%10 Kona kahvesi gereği)
- CM uygulamalarının kontrolü (lisans zorunluluklarını içerir şekilde): Idaho Patates Komisyonu (IPC) tarafından yılda 200,000 ABD doları harcanmakta
- Ticari markaları istismar ve jeneriğe dönüşmesinden koruma + izleme (İtiraz süreci 100,000 ABD dolarını aşabiliyor)
- USPTO'nun CM içeren markalarla ilgilenirken uyguladığı yaklaşım (2007 yılında FNC, itiraz sürecinde 577,000 ABD dolarından fazla para harcadı)
- Anlaşmazlıklar: Idaho Patates Komisyonu son 12 yılda, New York'ta mahkeme dosyalarını güçlendirmek için 1 milyon ABD dolarından fazla para harcadı.

Sui generis yasaların altında güçlü koruma

Parmetta Alman mahkemeleri tarafından PDO "Parmigiano Reggiano" nun bir çağırışımı olarak kabul ediliyor (mahkeme süreci 6 ay)

Cİ üreticisi hem paradan hem zamandan kar ediyor

OriGIn'in çözümü

- Üçüncü bir ülkede koruma arayan üyelere yasal tavsiye ve destek (örn. AB'de Kolombiya kahvesi)
- BRICs ülkelerinde Cİ'leri korumak için el kitabı
- Dünyada korunan bütün Cİ'lerin biraraya getirilmesi
- ABD'de ticari marka sisteminin eksikliklerinin tanımlanması ve sistemin iyileştirilmesi için somut reform önerileri

iv. Sektörde yeni eğilimler

- İletişim ve pazarlama
- Finansmana erişim
- Kalite kontrolü ve izlenebilirlik standartları

OriGIn'in çözümü

- Üreticilerin işbirliği için toplantılar ve fırsatlar (en iyi uygulamaların karşılıklı aktarımı)
- Yenilikçi yöntemlerle pazarlama (örn. Tüketici etkinlikleri için Cİ)
- Sürdürülebilir tarım finansmanına erişimde OriGIn'in girişimi

III. Birkaç Sonuç

- Cİ'ler küresel bir olgudur
- Sektör için büyüme bağlamında yüksek potansiyel
- Dünya genelinde Cİ üreticilerinin karşı karşıya kaldığı ortak sorunlar
- Cİ'ler gibi hızlı değişen bir sektörde işbirliği "stratejiktir"

İlginize teşekkür ederiz

www.origin-gi.com
massimo@origin-gi.com

1. Oturum Raporu

Bernard Roux
Fransa Tarım Akademisi

Beş uluslararası kuruluş konuyla ilgili görüşlerini sundular: Dünya Ticaret Örgütü (WTO), Dünya Fikrî Mülkiyet Hakları Teşkilatı (WIPO), Avrupa Birliği, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), sivil toplum örgütü OriGIn. Her sunum bize o kuruluşun konumu hakkında belirgin bilgiler getirdi. Ancak, Sayın Valceschini, açıkça Avrupa Birliği'ni kapsamayan çok kendine özgü ve bireysel bir sunum yaptı.

İki önemli nokta ortaya çıkıyor :

1. Coğrafi İşaretlerin etrafında gelişen genel ve olumlu bir devinimin varlığı
2. Coğrafi İşaretlere karşı bir tehdit olabileceği konusunda, ancak belki genelleşmemiş, bir kaygının varlığı

1- Coğrafi İşaretlerin etrafında gelişen küresel ve olumlu bir devinimin varlığı

Sayın Rizo'nun bize aktardığı Lizbon Anlaşması'nda yer alan Coğrafi İşaretlerin (508 tanesi Fransızlara ait olmak üzere 905 Coğrafi İşaret) yanında, Sayın Vittori bize şunları anlattı: Hindistan'da 200 Coğrafi İşaret var ; Çin, Güney Kore ve Kamboçya'da yeni gelişen bir sektör; Afrika kıtası, yakın zamanda, bu konuda teknik yardım aldı; Ayrıca, bugüne kadar konuya şüphe ile yaklaşan ülkelerde de (ABD, Şili), meslektaşımız Jim Bingen'inde sunumunda belirttiği gibi, bu konuya ilgi doğmakta.

Kuruluşların kendi bünyelerinde de bu devinim yeni eylemlerle somutlaşmakta. Bu konuda belki de Coğrafi İşaretlere desteğini en açık ifade eden uluslararası kuruluş, « Cİ'lerin dünyadaki hızlı ve yeni gelişimini » gözlemlediğini söyleyen FAO'dur. FAO, 2007 yılından beri « Kalite ve Köken » projesini geliştirmektedir. Bu projenin amacı, Coğrafi İşaretli ürünlerin geliştirilmesi ve tanıtımında ülkelere ve aktörlere yardım etmektir. FAO, Coğrafi İşaretlerin, artı değer yaratarak ve sosyal ağları harekete geçirerek yerel kalkınmanın canlandırılmasında önemli bir rol oynayabileceğini kabul etmektedir. Coğrafi İşaretlerin belirlenmesinin varlıklarının irdelenmesi için gerekli bir adım olduğunu belirtmektedir. Bu bağlamda FAO somut eylemlere girişmiştir :

- Asya, Kuzey Afrika, Latin Amerika ve Doğu Avrupa'da, üye ülkelerin deneyimlerini toplamak, uygun araçları geliştirmek ve konuyla ilgili aktörleri bilgilendirmek için bölgesel seminerler ve vak'a çalışmaları;
- 20 kadar ülkenin yararlandığı teknik işbirliği projeleri ;
- 2007 ve 2011 yılları arasında 6 bölgesel seminer.

Dünya Fikrî Mülkiyet Hakları Teşkilatı'nda (DFMHT) bu konuda hareket halinde. Sayın Rizzo, uzun zamandır varolan 5 çok taraflı antlaşmanın Coğrafi İşaretlere uygulandığını anımsattı. Bu süre, 1883 yılında Paris'te sınaî hakların korunması sözleşmesinden, 1994 yılında imzalanan Dünya Ticaret Örgütü'nün TRIPS anlaşmasına kadar uzanır. 1958 yılında imzalanan Lizbon Anlaşması, sadece 11'i Avrupa'da olan 27 ülkeyi kapsasa da, Köken Adlandırması'nı koruyan ve bu adlandırmaların uluslararası kaydını sağlayan önemli bir adımdı. Bu anlaşmayla Köken Adlandırma'ları, tescil işlemlerinin oluşturulmasıyla uluslararası kayıt altına alındılar. Diğer yandan, seminerimizde ortak olarak anladığımız anlamda Köken Adlandırması tanımını ortaya koydu. Anlaşmaya imza atmış olan her devlet, bütün diğer devletlerin Köken Adlandırmalarını sahteciliğe ve dolandırıcılığa karşı korumayı üstlenirler.

Sayın Rizzo'nun verdiği bir diğer önemli bilgi, 2009 kararına uygun olarak Lizbon sistemi'nin geliştirilmekte olduğu. Böylece sistemin, ilk baştaki ilkelerinden ödün vermeden, devletler ve aktörler açısından daha çekici olması hedefleniyor. 2011 aralık ayındaki oturumunda, DFMHT Coğrafi İşaretler ve Köken Adlandırması'nı, korumanın temellerini, koruma araçlarını ve üyeliğe yeni başvuran ülkelerin üyelik ölçütlerini tanımlayan, yeni bir metin taslağını incelemiştir. Her iki yılda bir DFMHT, Coğrafi İşaretlerin teknik, yasal ve sosyo-ekonomik yönlerini tartışmak için bir sempozyum düzenler. 2013 Mart ayında Bangkok'ta düzenlenecek sempozyumda görüşülecek olan Lizbon Antlaşmasının yenilenmesinin en önemli konusu Coğrafi İşaretler olacaktır.

Dünya Ticaret Örgütü'nde ise Coğrafi İşareter konusunda ortak bir görüşe varılması uzak bir olasılık. Tam aksine, bu konu devletler arası bölünmelere neden oluyor. Coğrafi İşaretlerin korunmasını sağlayacak ortak bir anlaşmaya karşı çıkan devletler belli: ABD, Şili, Arjantin... Bu ülkelerin oluşturduğu grup uluslararası ticaretin olabildiğince serbestleşmesi için ellerinden geleni yapıyorlar. Sayın Tran'ın belirttiği gibi tartışmalar "ateşli ve tutkulu" bir ortamda sürüyor.

Uluslararası sivil toplum örgütü OriGIn'in görüşü, daha önce de değindiğimiz gibi, Coğrafi İşaretler konusunda artık yaygınlaşan iyimser eğilimde. 2003 yılında kurulan bu sivil toplum örgütünün 40 ülkeden 350 üyesi var. Örgütün amaçları şöyle :

- Coğrafi İşaretlerin korunmasını her düzeyde güçlendirmek;
- Coğrafi İşaretleri yerel sürdürülebilir kalkınmanın bir aracı olarak canlandırmak ve tanıtmak;
- İyi uygulamaları kalkınma uzmanları ve üreticiler için kolay kılmak.

Bu amaçları gerçekleştirebilmek için OriGIn uluslararası görüşmelere katılıyor: Dünya Ticaret Teşkilatı'nda OriGIn Coğrafi İşaretlerin ticari anlaşmalara yayılmasının ve uluslararası bir düzenlemenin savunuculuğunu yapıyor ve Coğrafi İşaretlerin anlaşmalar tarafından onaylanması için çalışan 110 ülkeden oluşan gruba destek veriyor. DFMHT'da ise Lizbon anlaşmasının iyileştirilmesini destekliyor. Genel olarak, OriGIn'in Coğrafi İşaretleri uygulamak için harekete geçmiş üreticiler için gerçek bir destek olduğu söylenebilir.

2 –Bulutsuz ve masmavi bir gökyüzü?

Uluslararası kuruluşların temsilcilerinin söylemine bakılırsa Coğrafi İşaretler konusunda, Dünya Ticaret Örgütü'nde heyecanlı tartışmalar oluyorsa da, herşey iyi gidiyor. Ancak Sayın Egisio Valceschini sunumunda, Brüksel'de neler olduğunu pek anlatmadıysa da, bizi, genel iyimserlik konusunda göreceli olmaya davet etti. Sayın Valceschini Coğrafi İşaretili ürünlere karşı, gıda sanayi sistemindeki egemen eylemler ve karşı eylemlerin nasıl Coğrafi İşaretleri zayıflattığını anımsattı:

- kalite açısından, sertifikasyon ve izlenebilirlik yavaş yavaş tüm sanayileşmiş sisteme yayılmakta;
- imge konusunda, endüstriyel olarak işlenmiş ürünler gittikçe daha fazla el becerisi ve gelenekleri içeriyorlar;
- damak zevki söz konusu olduğunda ise gıda sanayi devamlı işlenmiş ürünlerin duyusal kalitesini iyileştirmekte;
- sanayi sağlık hedefini ön plana alıyor;
- fiylerdeki ayırma gittikçe tarım üreticilerinden büyük organize perakendecilerin egemenliği altına geçmekte.

Valceschini, bu çeşitli eğilimlerin incelenmesinden, Coğrafi İşaretili ürünlerin üzerinde genel bir tehdit olduğunu çıkartıyor ve bir karşı-saldırı öneriyor:

- beslenme/sağlık ekseninde etrafında yeni bir gıda standardı (özellikle Akdeniz diyeti);
- vatandaş-tüketicinin ayırma varmak (hakça ticaret. GDÖlar. AMAP'lar-üreticiden tüketiciye doğrudan ürün akımı kooperatifleri-);
- çevreyi gözönüne almak;
- eko-sistemik hizmetler kavramını öne çıkartmak.

Sonuç olarak, yaklaşımların değişimini içeren bir kamu müdahalesini tasarlamaktır söz konusu olan:

- gelenekten çok yenilikçiliği düşünmek...
- yöreden çok tarımsal eko-sistemi gözönüne almak;
- değer paylaşımından çok eko-sistemik hizmetlerin değerlendirilmesini düşünmek.

3 – Sonuçlar

Dinlediklerimizden Şu sonuçları çıkartabiliriz :

- 1- Günümüzde Coğrafi İŞaretler artık küresel bir olay olmuştur.
- 2- Sektörün gelişme potansiyeli yüksektir.
3. Uluslararası kuruluşlar bu gelişmenin bilincindedir ve Coğrafi İŞaretlere olumlu yaklaŐmaktadır. Özellikle FAO, Coğrafi İŞaretler açısından olumlu davranışlar gerçekleştirmektedir.
4. Coğrafi İŞaretlerle ilgili üreticiler arası işbirliği gelişmektedir, sivil toplum rgt Oriğin buna tanıklık etmektedir.
5. Bununla beraber, toplumun beklentilerini gözönünde tutmak gereklidir. Ancak bu Şekilde Coğrafi İŞaretlerin ve kamu politikalarının içerikleri yeniden yönlendirilebilir.

SEMİNER OTURUMU 2

Ulusal Kurumların Coğrafi İşaretlere Yaklaşımı

Oturum Başkanı: Yavuz Tekelioğlu

Raportör: Vincent Dollé

Brezilya: Kurumlar Cİ'lere nasıl yaklaşıyorlar Cİ Yönetişimi, Brezilya Deneyimi, Rodrigo Moerbeck de Almeida Rego Orge

Fransa: Fransa'da kalite politikası yönetim yaklaşımı, Veronique Fouks

İtalya: Coğrafi İşaretli ürün üreticilerinin temsilcileri ve dernekleri: Menşe işaretli Parmigiano Reggiano peyniri örneği, Filippo Arfini

Türkiye: Türkiye'de Coğrafi İşaret koruma sistemi, Elif Betül Akın

ABD: ABD'de Coğrafi İşaretler ve alternatif gelecekler, Jim Bingen

İkinci Oturum Raporu

Vincent Dollé

3. ULUSLARARASI ANTALYA SEMİNERİ

*Türkiye ve diğer Akdeniz ülkelerinde Coğrafi İşaretler ve yerel gıda
değer zincirlerinin yönetişimi
10-14 Ekim 2012, ANTALYA*

KURUMLAR COĞRAFI İŞARETLERE NASIL YAKLAŞIYORLAR? COĞRAFI İŞARETLER YÖNETİŞİMİ BREZİLYA DENEYİMİ

Rodrigo Moerbeck

*Deputy General Coordinator for GIs and Registrations
Directorate of Business Contracts, GIs and Registrations
National Institute of Industrial Property – INPI Brazil*

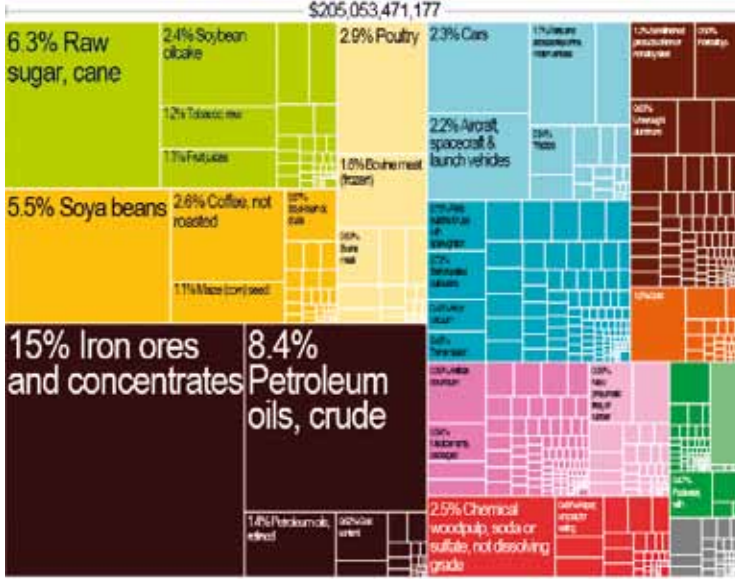
Brezilya

Önde gelen bir tarımsal üretici

- Dünyada üçüncü en büyük tarım ihracatçısı (**ABD ve AB'nin ardından**)
- Kahve, şeker ve dondurulmuş portakal suyu konsantresi üretim ve ihracatında dünya birincisi (**dünyadaki portakalların üçte biri Brezilya'da yetişiyor**)
- Soya fasulyesi, tütün, sığır eti ve kanatlıda ikinci sırada
- Mısır, domuz eti, pamuk, kakao, muz ve pirinçde başlıca üretici ve ihracatçılardan

Brezilya ne ihraç eder?

- Kullanılan çiftlik alanı: 50 milyon hektar
- Toplam potansiyel ekilebilir alan (FAO): **400 milyon hektar**
- Brezilya'nın "tarımsal mucizesi": 1996'dan bu yana Brezilya'lı çiftçiler ekilen arazi miktarını, çoğunluğu Cerrado'da olmak üzere, üçte bir oranında arttırmıştır. Aynı dönemde tarımsal üretim 10 kat artmıştır.

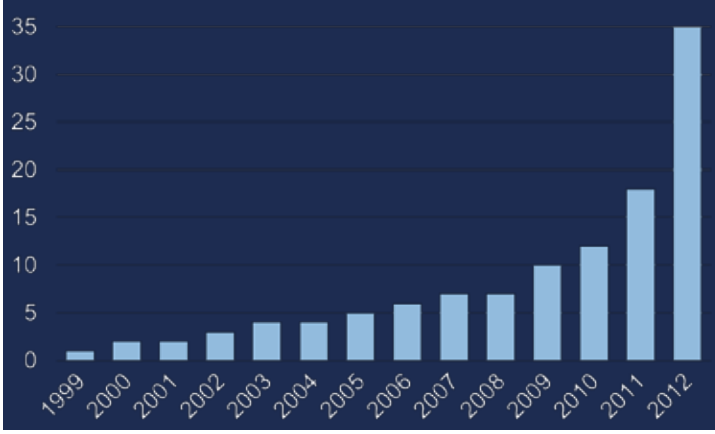
Brezilya

Ci koruması için güçlü potansiyel

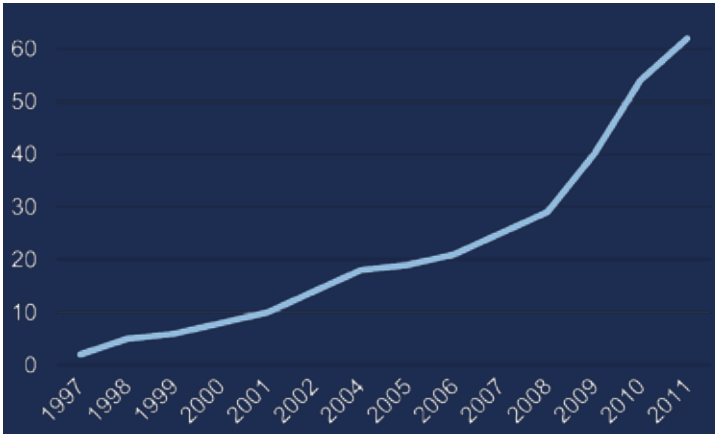
- Dünyanın en büyük gıda üreticilerinden biri
- Belli başlı tarımsal ürün ihracatçısı
- Kültürel çeşitlilik
- Farklı ekosistemler
- Tipik gastronomi

Brezilya'da verilmiş 35 Cİ

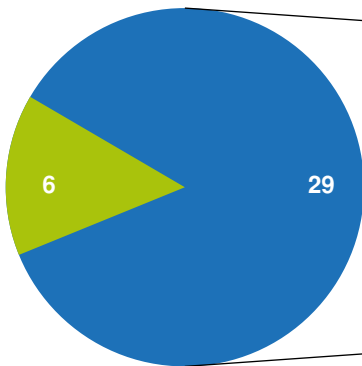

62 Cİ uygulaması 1997 – 2011

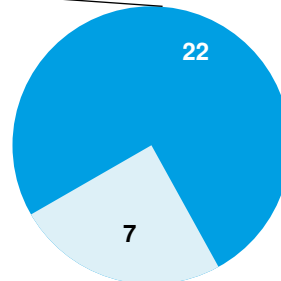
Brezilyada verilmiş Cİ'ler

ULUSAL VE YABANCI ÜRÜNLER
ARASINDAKİ DAĞILIM

ULUSAL
YABANCI

MENŞE VE KAYNAK İŞARETLERİ
DAĞILIMI
(ULUSAL Cİ'LER)

KAYNAK İŞARETİ
MENŞE İŞARETİ

Brezilya Cİ'lerin korunmasını teşvik etmiştir

- Cİ'lere yönelik hükümet girişimleri,
- Brezilya kurumları ile üreticilerinin ortaklığı,
- Üreticiler ile hükümetin koordinasyon kapasitesine yönelik politikalar,
- Ürünlerin tutundurulması ve dağıtımını için tedarik zincirlerinin ve stratejilerin oluşturulması.

Bir farklılaştırma stratejisi olarak Cİ

- İhracata odaklanmış büyük çiftlikler,
- Cİ ürünlere değer katar,
- Farklılaşmayı ve gıda güvenliğini garanti eder,
- Cİ küresel pazarda rekabetçiliği artırabilir.

Yerel gelişmeyi ilerleten bir mekanizma olarak Cİ

- Düşük üretim ölçeğine ve aile işletmeciliğine sahip küçük üretim birimleri,
- Küçük üretim birimleri küçük şehirlerin ekonomisinde önemli bir rol oynar,
- Cİ ulusal ve uluslararası pazarlara katılıma izin veren bir yoldur.

Cİ belirli grupların sosyal organizasyonunu harekete geçiren bir yoldur.

- Çok sayıda geleneksel ve tipik ürün vardır
- Bölgesel ürünler
- Sosyal grupların ürünleri (yerli ve göçmen)
- Geleneksel bilgi ve biyoçeşitliliğin korunması

Brezilya'da Cİ koruma sorunları

- Cİ Koruması yeni bir olgudur
- Kurumsallaşma evresi
- Yeni Coğrafi alanların keşfedilmesi
- Kamu ve özel sektör aktörleri arasında Cİ kavramları üzerinde görüş birliği
- Üreticilerin organizasyonu ve temsili
- Yasal araçların Brezilya gerçekliği açısından yeterliliği

INPI'DE (Ulusal Sınâî Mülkiyet Enstitüsü) BİR Cİ ALINMASI SÜRECİ

Adım Eylem

- 1 Üreticilerin örgütlenmesi ve topluluğu temsil edecek bir derneğin ya da yasal kurumun oluşturulması
- 2 Bölgenin ve ürün ya da hizmetin (fikri mülkiyet durumunda) tanınmasını sağlayan enformasyonun toplanması veya Coğrafi köken bölgesinin doğal faktörleri ve geleneksel uzmanlığı hakkındaki enformasyonun tespiti ve sistemeleştirilmesi, bu şekilde ürün ya da hizmetin (menşe işareti durumunda) belli bölgesel özelliklerinin ve/veya niteliklerinin garanti edilmesi
- 3 Coğrafi alanın sınırlarının belirlenmesi
- 4 Cİ'nin temsiliyetinin oluşturulması (adlandırma ve/veya grafik)
- 5 Kullanım ve kontrol yapısının kurallarının belirlenmesi
- 6 Bir "Düzenleyici Kurul" oluşturulması
- 7 Cİ tescili için başvuru hazırlanması
- 8 Başvuru ve INPI'deki sürecin izlenmesi.

Tarım Bakanlığı, Hayvan stoku ve Gıda arzı (MAPA)

- "Tarım İşletmeciliği Fikri Mülkiyet Hakları ve Teknoloji Departmanı"
- Bakanlık Brezilya'da Cİ potansiyelini tespit etmek için bir belirleme çalışması yürütmektedir.
- Bakanlık aynı zamanda üretici birliklerine tedarik zincirinin yapılandırılmasında yardımcı olmakta, ve INPI'de Cİ tescili için dosya hazırlamaya destek vermektedir.

Brezilya Tarımsal Araştırma Kurumu (EMBRAPA)

- Bu kurum MAPA'ya bağlı bir devlet kuruluşudur. Latin Amerika'daki en büyük tarımsal araştırma merkezidir.
- Misyonu: Brezilya toplumunun yararına sürdürülebilir tarım için araştırma, geliştirme ve yenilik çözümleri gerçekleştirmek.
- EMBRAPA, becerileri geliştirmek, kavramları içselleştirmek, potansiyel ürün ve bölgeleri teşhis etmek ve Cİ belgelendirmelerini mümkün kılmak için eğitsel organizasyonlarla, INPI ile ve üreticileri temsil eden birliklerle ortaklık içinde çalışır.

Brezilya Girişimcilik ve Küçük İşletmeler Ajansı (SEBRAE)

- Bu kuruluş mikro/küçük işletmelerin kurulmasını ve gelişmesini kamu yararına destekleyen özel bir kuruluştur.
- Misyonu girişimcilik aracılığı ile istihdam ve gelir yaratarak Brezilya'nın gelişmesine katkıda bulunmaktır.
- Cİ'ler ile ilgili olarak SEBRAE fikri mülkiyet varlığının korunması için farkındalık yaratarak ve Brezilya'lı üreticilerin projelerini finanse ederek Cİ alınmasını ve kullanılmasını kolaylaştırır.

Ulusal Sınâi Mülkiyet Enstitüsü (INPI)

- Misyon: Yeniliği teşvik eden, rekabeti ilerleten ve ülkenin teknolojik, ekonomik ve sosyal gelişimine katkıda bulunan bir fikri mülkiyet sistemi yaratmaktır.
- Brezilya'da sınâi mülkiyet haklarının tescilinden ve korunmasından sorumlu olan ofistir.
- Enstitü ulusal ve uluslararası birimler ve kurumlarla, sınâi mülkiyetin kullanımını geliştirecek ortaklıklar ve anlaşmalar geliştirir.
- Brezilya'da, INPI uygulamaları inceleme, koruma hakkı verme ve Cİ'lerin tescili için şartları belirlemeden sorumlu olan kurumdur.
- Brezilya'da Cİ'lerin korunması Paris Konvansiyonu, "Malların Üzerinde Yanlış ya da Yanıltıcı Kaynak Belirtilmesinin Engellenmesi ile ilgili Madrid Anlaşmaları" ve TRIPS Anlaşmasına uygun olarak düzenlenmiştir.
- Ulusal mevzuatı TRIPS'e uyumlu hale getirmek için "Sınâi Mülkiyet Kanunu" (LPI, 1996) çıkarılmıştır.
- LPI, Brezilya'da Cİ'lerin korunması da dahil olmak üzere sınâi mülkiyetle ilgili hak ve yükümlülükleri düzenler.
- LPI, Cİ'in tanımını içermez, ancak Cİ özelliği taşıyan iki tip koruma oluşturur: Kaynak (mahreç) işareti (IP) ve Menşe (köken) işareti (DO)
- Cİ'ler sadece ürünler için değil aynı zamanda hizmet aktarımını sertifikalandırmak için kullanılabilir.

Sınâi Mülkiyet Kanunu

Cİ koruma unsurları

- IP (Indication of Source) (mahreç işareti) belli bir ürünün çıkarıldığı, üretildiği ya da imal edildiği ya da belli bir hizmet sunumunun gerçekleştirildiği merkez olarak tanınan bir Coğrafi isimdir.
- DO (menşe işareti) nitelikleri ya da özellikleri inhisari olarak ya da esas olarak doğal ve insani faktörler de dahil olmak üzere belli bir Coğrafi çevreyle ilgili olan bir ürün ya da hizmeti işaret eden bir Coğrafi isimdir.

Cİ tescili almanın şartları

- Bir bölgenin tanınırlığının ya da şöhretinin kanıtlarının ya da köken bölgesinin doğal faktörlerinin ve geleneksel uzmanlığının tespiti
- Üreticilerin topluluğu temsil eden bir birlik ya da yasal kuruluş içinde kendilerini örgütlemeleri gereklidir.
- Coğrafi alanın sınırları, adlandırıcı ya da grafik bir temsil şekli
- 'Kullanım ve kontrol yapısının kuralları' geliştirilmelidir.

Kullanım ve kontrol yapısı kuralları

Bu dokümantasyonda aşağıdakiler gibi üretim koşulları ile ilgili enformasyon bulunmalıdır:

- Ürünlerin, (tiplerine göre) hammaddeleri ve başlıca fiziksel, kimyasal, mikrobiyolojik ya da organoleptik özellikleri dahil olmak üzere tarif edilmesi

- Coğrafi kökeni somutlaştıran unsurlar
- Ürünlerin elde edilme yönteminin tarifi
- Kontrol yönteminin tarifi

YASAL ARAÇLARIN YETERLİLİĞİ

ZANAATÇILIK VE GELENEKSEL BİLGİNİN KORUNMASI

BAŞKANLIK KARARNAMESİ 4062/2001

Cİ OLARAK “CACHAÇA”
(ne IP ne de DO)

COĞRAFI AD: “BRASIL”

MADDE 22 TRİPS'E GÖRE Cİ: “CACHAÇA”

ÜRÜN: FERMENTE EDİLMİŞ ŞEKER KAMIŞI SUYU LİKÖRÜ

KÖKEN SIFATLARI

- Brezilya yasaları Cİ'leri Coğrafi isimler olarak tanımlar
- Kurallarda hiçbir **istisna** yoktur
- Scotch viski
- Grana Padano peyniri

PORTO DIGITAL RECİFE/PE “İT HİZMETLERİ” UYGULAMALARI

3. ULUSLARARASI ANTALYA SEMİNERİ

*Türkiye ve diğer Akdeniz  lkelerinde Coğrafi İşaretler ve yerel gıda
değer zincirlerinin yönetişimi
10-14 Ekim 2012, ANTALYA*

FRANSA'DA KALİTE POLİTİKASI YÖNETİŞİM YAKLAŞIMI

V ronique Fouks

Institut National de l'Origine et de la Qualit 
(Köken ve Kalite Ulusal Enstitüsü)

Kalitenin önemi

- Fransa'da tarım ve gıda kalkınması stratejisinin başlıca öğelerinden birisi
- Tüm tüketiciler için önemli bir konu
 - Sağlık güvenliği
 - Dengeli beslenme
 - Damak zevki

Katılımcı bir politika

- Gıda ürünleri arzının kalite ve çok çeşitliliğini sağlamak
- Sorumlulukları:
 - Kamu güçleri
 - Ekonomik aktörler
 - Tüketiciler arasında paylaşmak

Fransız politikasının üç eksen

- Yüksek kalite
- Çevreye saygılı kalite
- Geleneklere ve kökene bağlı kalite

Coğrafi İşaretlerin dört başarı anahtarı

- **Özgün bir ürün ("özgünlük")**: ayırışım nesnel olmalıdır
- Başvuru sahiplerinin ve filyer ortaklarının **istekli ve uyumlu olmaları**
- **İlgili piyasa**: bilgilendirilmiş tüketiciler
- **Kamu güçlerinin desteği**

Titizlik ve şeffaflık

- Meslek gruplarının (üreticiler ve tüccarlar) üstlendiği gönüllü ve toplu girişim
- Kamusal bir çerçevede üreticiler tarafından hazırlanan etkili üretim şartnameleri
- Üretim şartnamesine uyumu denetleyen süreçler = ürünün özelliklerini güvence altına alan bir sistem
- Uygun bir koruma ve kontrol sistemi

2006 yılında yürürlüğe giren yeni bir örgütlenme

- Üçlü kaygı:
 - yalınlaştırma
 - okunabilirlik
 - İyileştirilmiş genel verim
- Hedefler:
 - Ürünlerin kökenleri ve kaliteleri yönünde kamu politikalarını birleştirmek
 - Üreticilerin olduğu kadar tüketicilerin de ilgisini güçlendirmek

Üç eksen

- Yeni bir yönetim: Toplu girişimi, kurumsal düzenlemenin merkezine yerleştirmek

- Her Coğrafi İşaret için bir "**Savunma ve Yönetim Kurumunun**" tanınması
- Temsil edilebilirlik, şeffaflık ve demokratik bir işleme sistemi
- Ana görevleri:
 - Başvurunun hazırlanması: Tanınma dosyasındaki tarihi, ekonomik ve teknik öğelerin sunumu
 - Tescil edilen menşe veya mahreç işaretinin izlenmesi ve geliştirilmesi (üretim şartnamesinin evrimi, tanıtım, aktörlere destek, eğitim, iç denetim...)
- Üretim şartnamesinin tanımı:
 - Tüm üretim koşullarının toparlanması ve ürünün yöreye ya da Coğrafi kökenine olan bağıнын incelenmesi,
 - Bu konu için özel olarak oluşturulmuş bir kurumda (İNAO) tanınma süreçlerinin iyileştirilmesi,
- Yeni bir denetim örgütü
 - Tüketici gözünde sistemin inandırıcı olma çabası,
 - Uzman ve bağımsız üçüncü kurumlar tarafından gerçekleştirilen kontrol,
 - Ortak bir taban üzerinde her bir ürüne ayrı ayrı uyumu sağlanmış kontrol yöntemleri (kontrol planının tanımı),
 - Sistemin İNAO tarafından gözetimi.

Kamu güçlerinin rolü

- Bu konu için özel olarak oluşturulmuş bir kurumun varlığı
 - Ulusal köken ve kalite enstitüsü (İNAO)
- Bakanlıkların müdahalesi
 - Ekonomi ve Tarım Bakanlıkları

İNAO'nun görevleri

Görevler

- Kalite İşaretlerinin tanınması
- İzleme
- Kontroller
- Koruma
- Tasarımların tanıtımı ve bilgi akımı

→ Özgün bir yapı

- İşaretlerin tanınmasından sorumlu profesyonel kişiler
- Bölgelere dağılmış idari yapılar: Üretici birlikleri ve kalite İşaretleri alanında faaliyet gösteren bölgesel ve yerel yapıların ayrıcalıklı ortakları

İNAO'nun verdiği hizmetler...

- Üretim şartnamelerinin tanınması, sınırlandırılması ve yeniden gözden geçirilmesi ile ilgili süreçlerde teknik ve idari destek,
- Coğrafi İşaretlerin (Menşe adı ve Mahreç İşaretleri) ad ve yöre kökenlerinin korunmasında yardım,
- kontrol süreçlerinin gerçekleştirilmesine katılım.

... yakınlık ortamındaki eylemler açısından

Coğrafi İşaretin tanınma evresindeki rolü

- Profesyonel kişilere eşlik etmek, onları yönlendirmek ve teknik, yasal ve idari konulardaki sorularına yanıtlar vermek
- Kurumsal aktörlere, destekleme politikalarının etkinliğini iyileştirmek yaklaşımlarında eşlik ve yardım etmek

Sonuç

- Merkezi bir hizmet ve aynı zamanda yakınlık ortamında eylemler
- Topluluklara eşlik etmek ve kurumsal aktörlerin girişimlerinde onlarla paylaşmak için insan kaynakları
- Soruşturma komisyonları ve uzmanlar yoluyla (belgeler üzerine çalışmalar, saha çalışması ve dosyalar)

profesyonellerin önemli rolü

Bakanlıklar

- Tarım Bakanlığı
 - İNAO'nun denetlenmesi ve finansmanını sağlar
 - Coğrafi İşaretlerin tanınması metinlerini imzalar
- Ekonomi Bakanlığı
 - Tanınma metinlerini imzalar,
 - Rekabet koşullarına uygunluğu sağlar,
 - Ürünlerin hem üretim hem tüketim evrelerinde kontrolünden sorumludur.

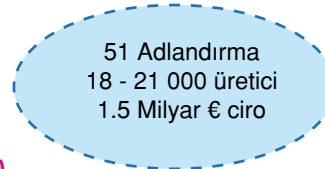
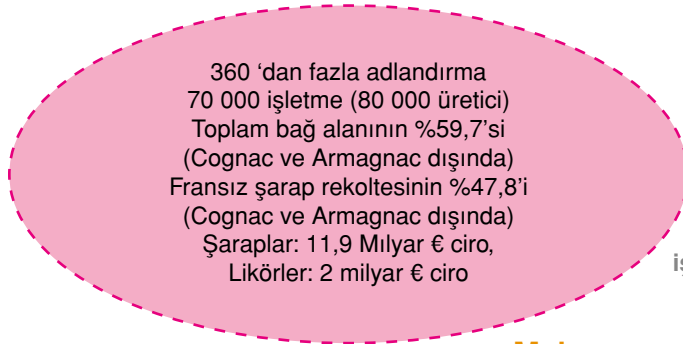
Coğrafi İşaret almış bir ürün:

Fransa'da

Nicel göstergeler (2010 verileri)

Menşe işaretli şaraplar ve likörler

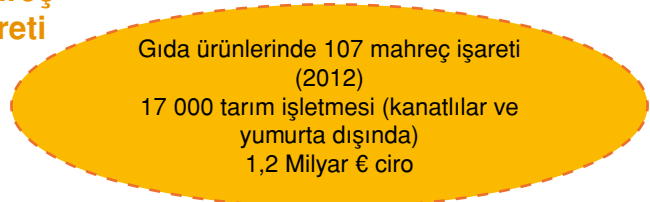
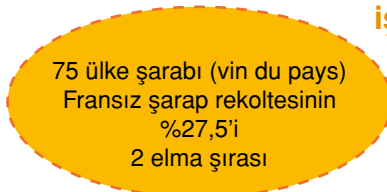

menşe
işaretli süt
ürünleri

menşe
işaretli gıda
ürünleri

Mahreç işareti

3. ULUSLARARASI ANTALYA SEMİNERİ

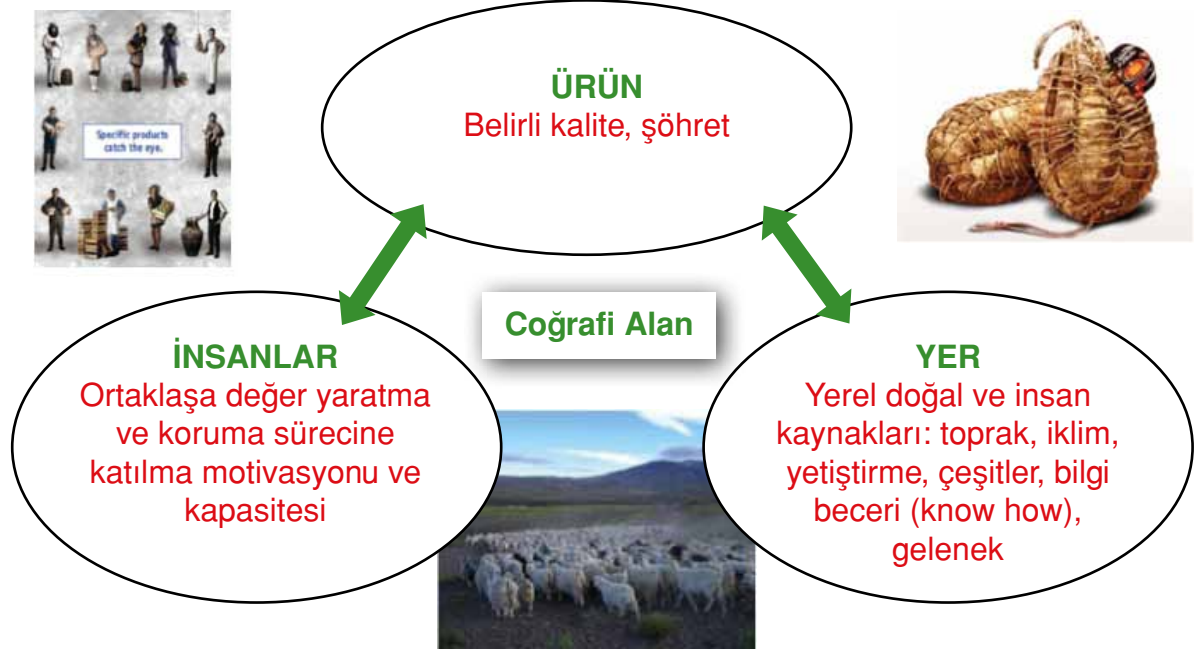
*Türkiye ve diğer Akdeniz ülkelerinde Coğrafi İşaretler ve yerel gıda
değer zincirlerinin yönetişimi
10-14 Ekim 2012, ANTALYA*

COĞRAFI İŞARETLİ ÜRÜN ÜRETİCİLERİNİN TEMSİLCİLERİ VE DERNEKLERİ: MENŞE İŞARETLİ PARMİGİANO REGGİANO PEYNİR'İ ÖRNEĞİ

Filippo Arfini, Corrado Giacomini

Parma Üniversitesi, İtalya

Cİ ürünleri: “Coğrafi alan” yaklaşımı

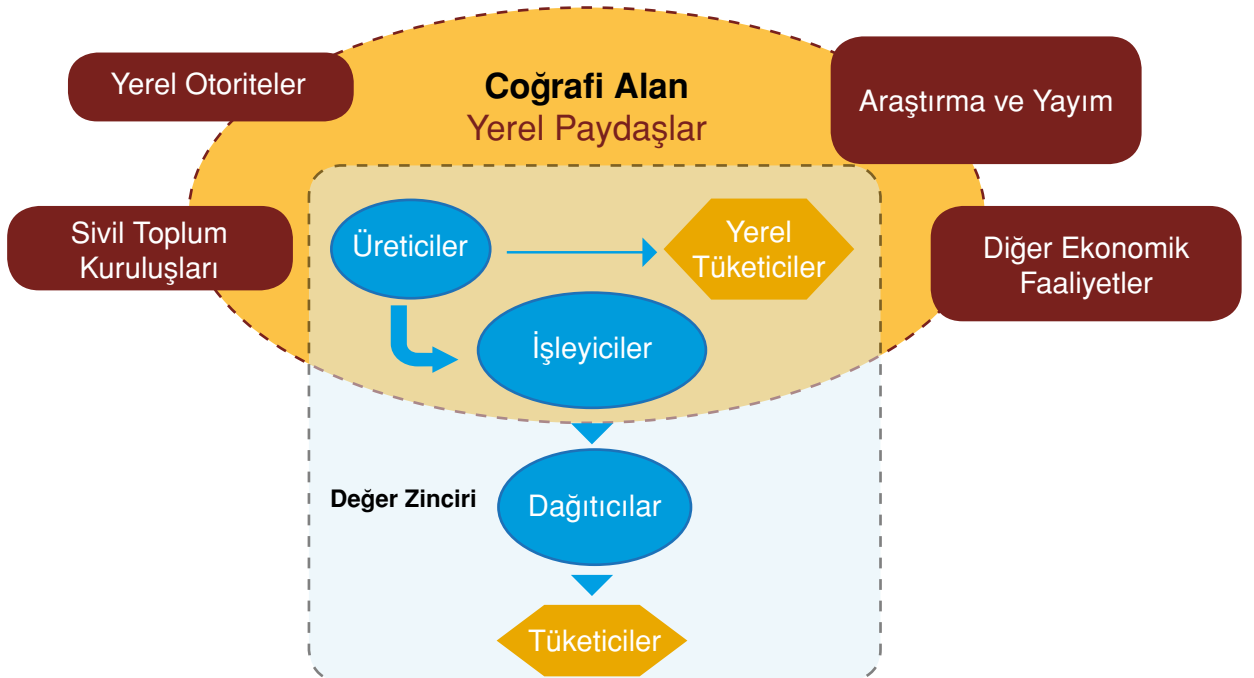

Ortaklaşa eylem neden geliştirilmeli?

Cİ ürünleri köken (menşe) bölgesinin içinden veya dışından, genellikle farklı amaçlara ve pazarlık gücüne sahip birkaç aracı tipolojisinden birine aittir.

Her aracının kendine özgü çıkarı Cİ yönetişiminin stratejisini ve küresel sürecin yönetimini belirlemeye katkıda bulunur.

Pazar şöhreti insan ve çevresel faktörler arasındaki ilişkileri verimli bir şekilde yönetme kapasitesinin sonucudur.

Ortaklaşa eylemin özgül hedefleri

Aşağıdaki unsurları dikkate alan uygulama kurallarının belirlenmesi

- Ürün tanımı
- Kalite özellikleri
- Hammaddeler
- Köken bölgesi
- İşleme tekniği
- Sertifikalandırma yöntemleri

Pazarlama stratejilerinin ve kurallarının belirlenmesi

- Ortak marka ve logoların belirlenmesi

Uygulama kurallarına sosyo-çevresel yönlerin dahil edilmesi

- Biyoçeşitliliğin geliştirilmesi
- Toplumsal cinsiyet politikasının geliştirilmesi

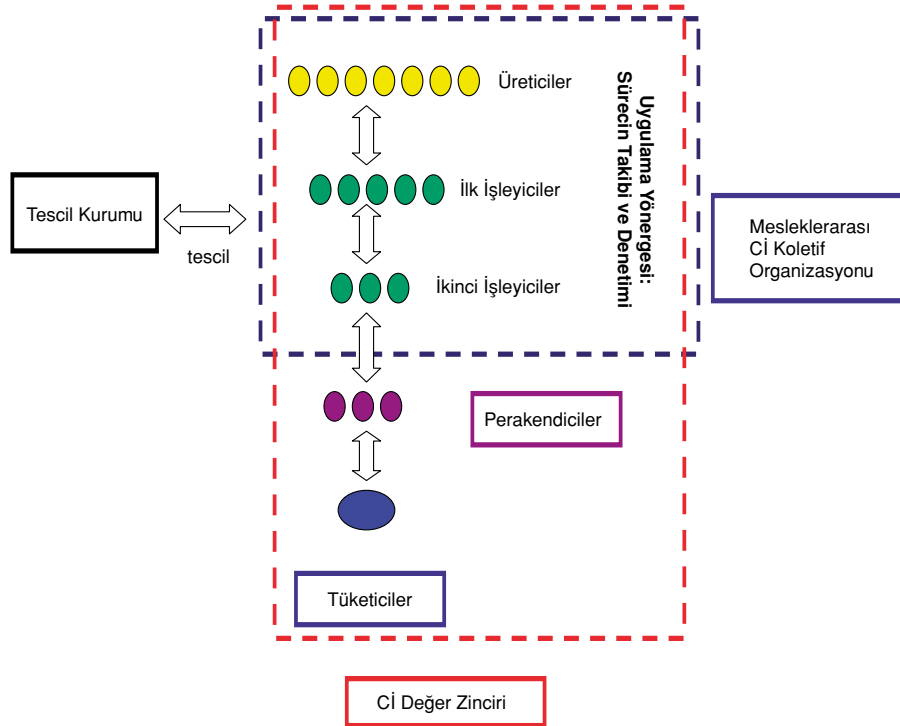
Zaman içinde kuralların yönetilmesi

Ortak eylem nasıl belirlenmeli?

Ortak kuralların belirlenmesi birkaç başlık altında ele alınır:

- Açık kurallardan faydalanacak ve hak ve sorumlulukları paylaşacak araçların belirlenmesi
- Yerel üretim sistemindeki ilişkilerin belirlenmesi ve enformasyon ile bilgi ve becerinin (know how) paylaşılması
- Üreticiler arasında ve zincir boyunca paylaşılacak kuralların belirlenmesi

Kurallar nasıl belirlenmeli?

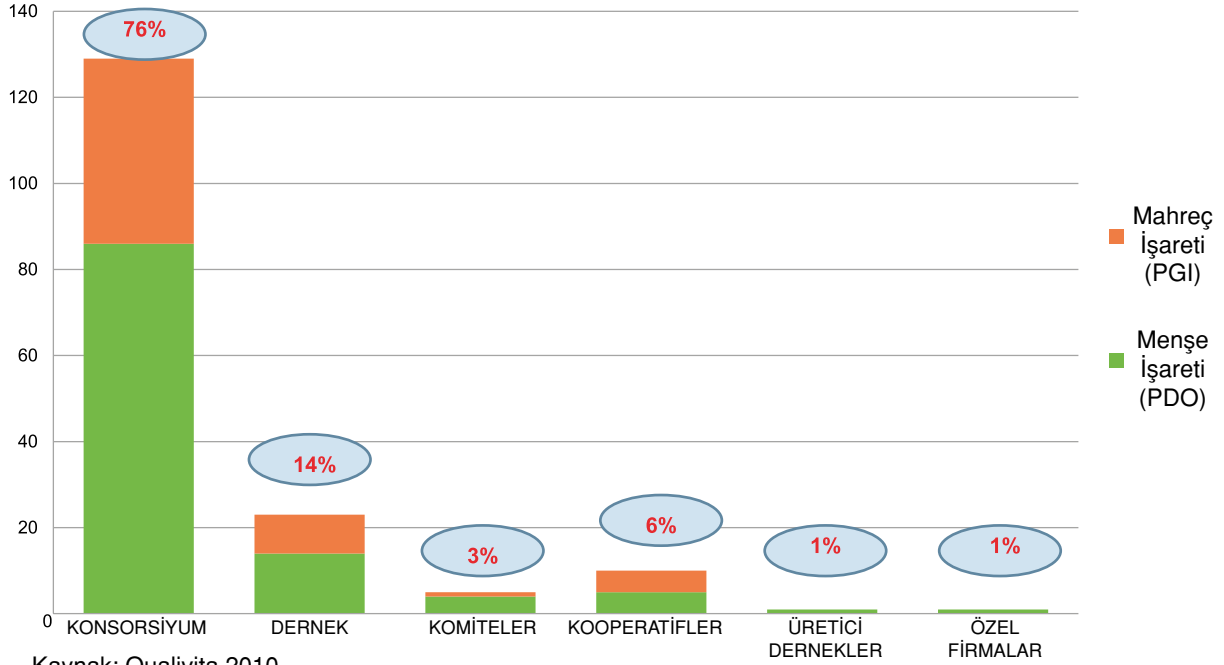
- Zincir boyunca itibar erozyonundan kaçınmak için kurallar ortaklaşa belirlenmelidir
- Ortak ve Coğrafi alana ait yönetim bütün aktörler kurallara ve kalite standartlarına saygı gösterdikçe önem kazanır. Bu eylemin bir amacı da güveni arttırmak ve zincir içindeki tüm aktörlerin meşruiyetini sağlayarak üreticiler arasında haksız rekabetin önüne geçmektir.
- Temsilcilik kurallarına uygun olarak kuralları belirleme hakkı **sadece Çi üreticileri** birliklerine aittir.

2081/92 no'lu AB Tüzüğü'nden sonra Cİ Birliğinin (Konsorsiyum) rolü

Tescil için başvurular (madde 5- AB Tüzüğü 510/2006)

- Tescil için başvuruyu sadece bir grup yapabilir
- Bu yönetmelikte geçen 'grup' hukuki biçimi ya da kompozisyonuna bağlı olmaksızın aynı tarımsal ürün ya da gıda için çalışan üreticilerin ya da işleyicilerin oluşturduğu herhangi bir birliktir. Başka ilgili taraflar da grup içinde yer alabilirler.

İtalya'daki ortaklık organizasyonları

2081/92 no'lu AB Tüzüğü'nden sonra (İtalya'da) Cİ Birliğinin (Konsorsiyum) rolü

- İtalyan yasaları Konsorsiyumlara ismin yaşamında (özellikle korunması ve geliştirilmesinde) merkezi bir rol verir, ancak aynı zamanda imalatçıların Konsorsiyumun üyesi olmalarını zorunlu tutmazken, bazı kategorilerdeki üreticilerin fırsatçı davranışlar (bedavacılık) göstermelerine izin veren durumlardan da kaçınır.
- Dolayısıyla İtalyan yasaları, seçilen denetim kurumunun kontrollerinden muaf olmuş onaylı üretim koşullarına uyum sağlayan ve Cİ Birliği'nin işlem maliyetlerine katkıda bulunan tüm üreticilerin **ticari marka konsorsiyumundan yararlanmasını** garanti eder (bir "**ortak marka**" oluşturur).

Özetle...

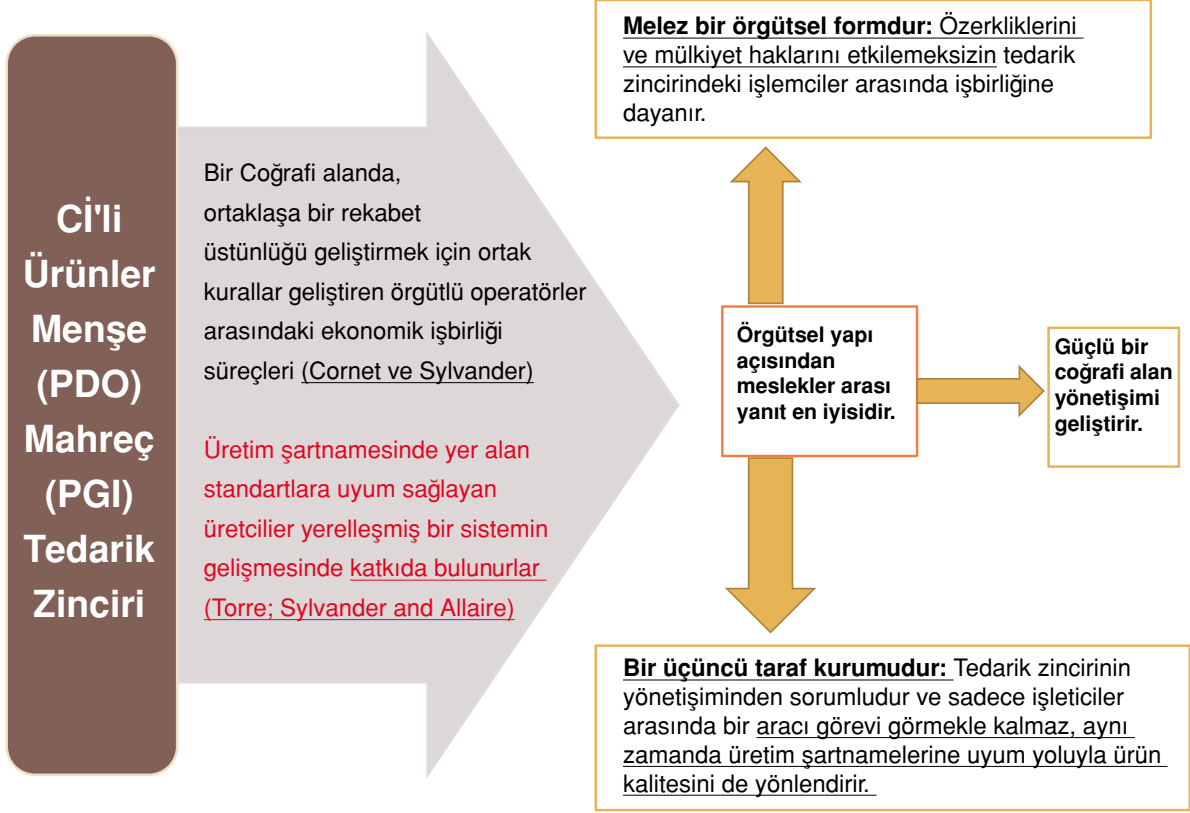
İtalya'da Konsorsiyumlar kuralları koymaktan, ismi korumaktan, değeri yükseltmekten ve tüketicileri bilgilendirmekten sorumludur.

Kurallara riayet edildiğini kontrol etme görevi yoktur, ancak logoları marka haline getirir.

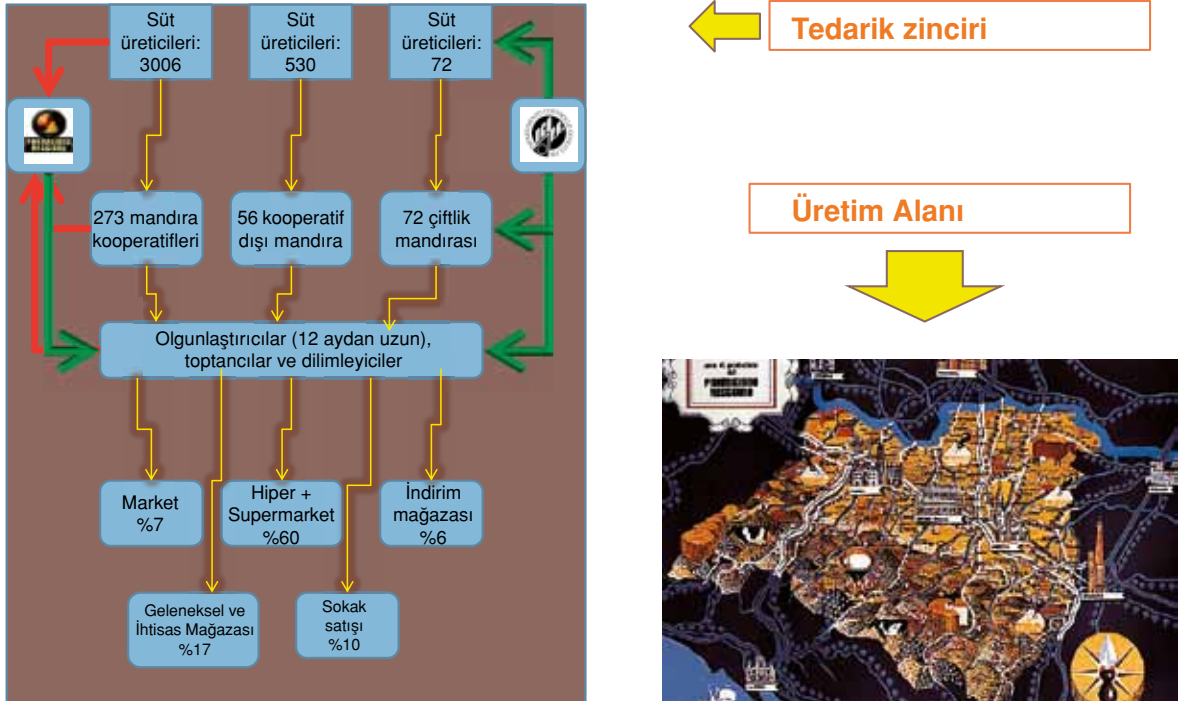
Konsorsiyumlar Üretici Birlikleri ya da Meslekler Arası Organizasyonlar değildir.

- Konsorsiyumlar mutlaka tarım sektöründeki tüm üreticileri temsil etmezler, sadece zincirin bir bölümünü temsil ederler ve genellikle firmaların sadece bir bölümü onaylıdır.
- Yönetişimin eylemi ve etkinliği tedarik zincirlerinin özelliklerine bağlıdır.

Ci Birliği ve Meslekler Arası organizasyon

Parmigiano Reggiano tedarik zincirinin organizasyonu

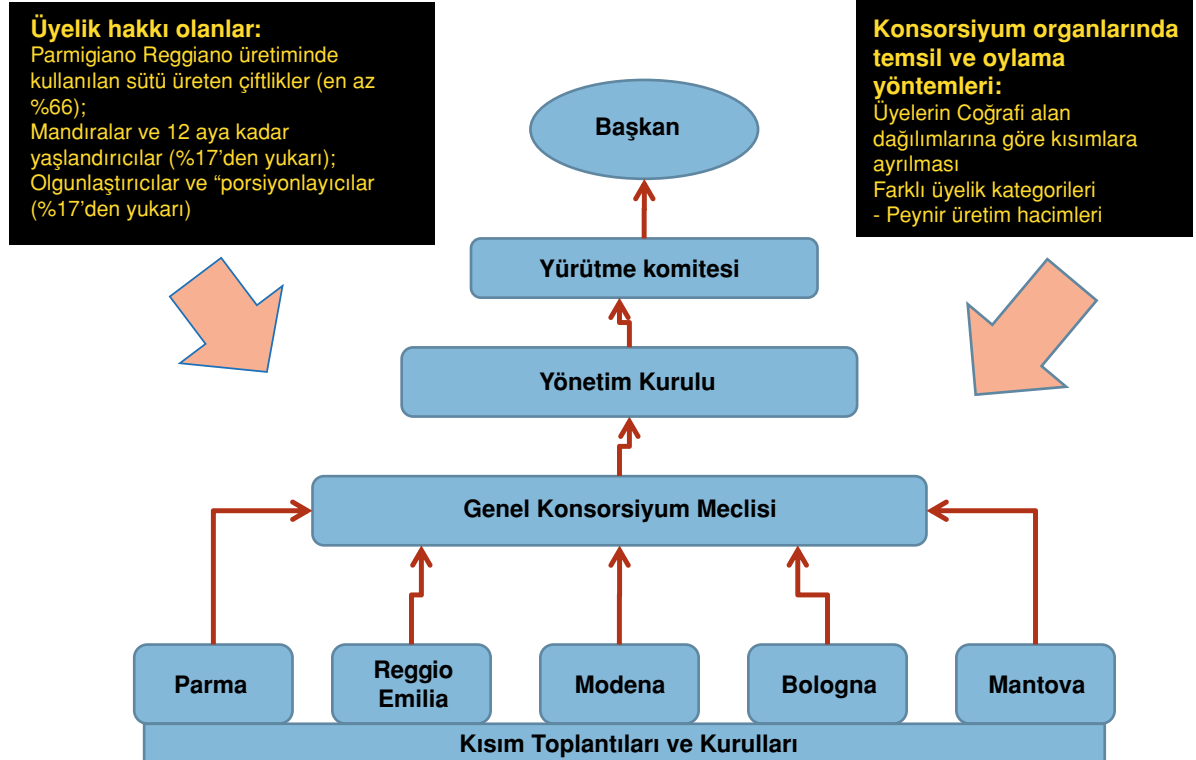

"Formaggio Parmigiano Reggiano Konsorsiyumu"nun yapısı ve organizasyonu

Parmigiano Reggiano Konsorsiyumu'nun (CFPR) eylemleri

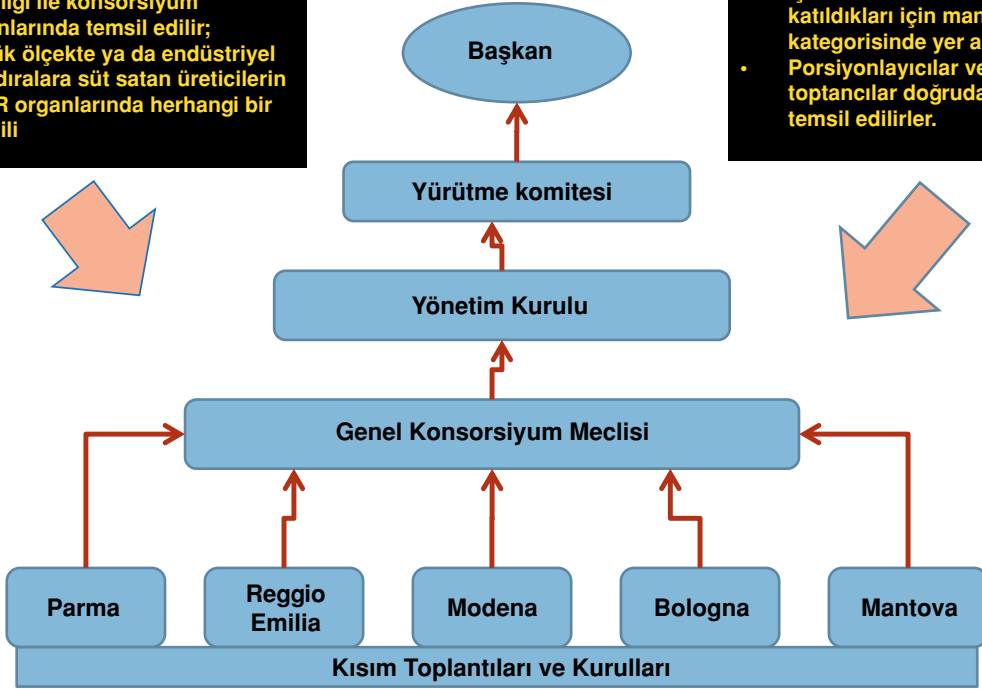
Yönetişim yapısı

Yönetişim yapısı

- Çiftçilerin çoğu kooperatif veya firma sahipliğindeki mandıralar aracılığı ile konsorsiyum organlarında temsil edilir;
- Küçük ölçekte ya da endüstriyel mandıralara süt satan üreticilerin CFPR organlarında herhangi bir temsili

- Toptancı-yaşlandırıcılar işleme sürecine de katıldıkları için mandıra kategorisinde yer alırlar.
- Porsiyonlayıcılar ve toptancılar doğrudan temsil edilirler.

Genel meclisin oy kompozisyonu (Mart 2010)

Kısımlar	Mandıra Tipi				Toplam
	Küçük ölçekli	Endüstriyel	Çiftlik sahibi	Kooperatif	
Bologna	2			14	14
Mantova	3		2	49	54
Modena	9		14	94	117
Parma	61		43	130	234
Reggio Emilia	23	2	18	135	178
Toplam	98	2	77	420	597

Çiftçilerin doğrudan temsili olarak kooperatif mandıralarının ve çiftlik sahibi mandıraların yaygınlığı açıkça görülmektedir. Öte yandan kooperatif olmayan (küçük ölçekli ve endüstriyel) mandıralar oyların sadece %17'sini temsil etmektedir.

Parmigiano-Reggiano Kurulunun kompozisyonu (Mart 2010)

Mandıra Tipine göre üyeler					
Kısımlar	Küçük ölçekli	Endüstriyel	Çiftlik sahibi	Kooperatif	Toplam
Bologna				1	1
Mantova				3	3
Modena			1	4	5
Parma	3		1	6	10
Reggio Emilia			1	8	9
Toplam	3	0	3	22	28

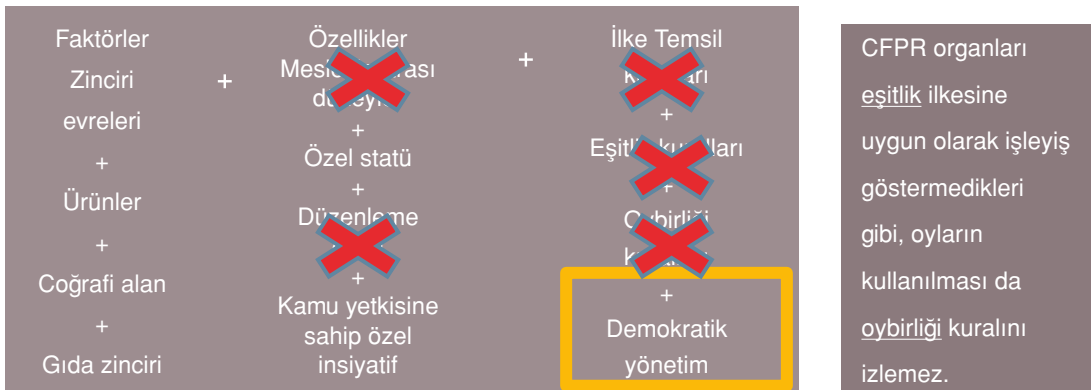
Kurul 28 ila 42 temsilci üyeden oluşmuştur. Konsorsiyum üyeleri sadece mandıralar olduğu için, seçilmiş üyeler sadece Kısım Kurullarının üyeleridir ve her biri tek bir oy hakkına sahiptir.

Ci Konsorsiyumuna karşı Meslekler Arası Organizasyon... Etkili yönetimin önündeki engeller?

CFPR, meslekler arası bir organ değildir ve herşeyden öte, son yapılan tüzük değişikliği ile ürünü pazarda satın almasına izin verilip tedarik zincirinde aktif bir işletici olduktan sonra böyle bir rol oynayamaz.

Mesleklerarası diyagram (Rio and Nefussi 2001)

Koruma Konsorsiyumundan Parmigiano Reggiano tedarik zincirinde Meslekler Arası Organizasyona doğru

İtalyan yasalarına göre CFPR bir Cİ Konsorsiyumudur.

CFPR İtalyan yasalarının bir meslekler arası organizasyon olarak tanınma gereklerine sahip değildir.

CAP kurallarına uygunluk sağlama: Avrupa Parlamentosunun süt ve süt ürünleri sektöründe sözleşme ilişkilerine ilişkin (AB) Tüzük No 261/2012 (Süt paketi)

CFPR bir meslekler arası organ olarak tanınabilse bile... halihazırda üretim planı hazırlama ve arzı kontrol etme hakkına sahiptir.

Bazı sonuçlar ve izlenmesi muhtemel yol

Temsiliyet sadece yönetim faaliyetinin verimliliği ile ilişkili gayri resmi bir özellik değil, Avrupa yasalarına uygun hareket edildiğinde, gerçek bir mesleklerarası organizasyon yaratmak için göz önüne alınması gereken resmi bir meseledir.

3. ULUSLARARASI ANTALYA SEMİNERİ

*Türkiye ve diğer Akdeniz ülkelerinde Coğrafi İşaretler ve yerel gıda
değer zincirlerinin yönetişimi
10-14 Ekim 2012, ANTALYA*

TÜRKİYE'DE COĞRAFI İŞARET KORUMA SİSTEMİ

Dr. Elif Betül Akın

Türk Patent Enstitüsü
Markalar Dairesi Başkanı

İlgili Mevzuat

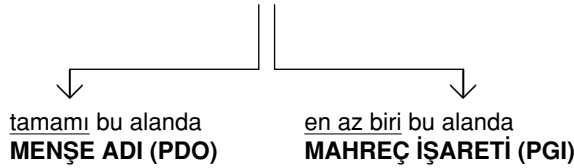
- 555 Sayılı Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkında KHK
- 555 Sayılı Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkında KHK'nın Uygulama Şeklini Gösterir Yönetmelik
- Kanun Tasarısı

Coğrafi İşaret Nedir?

- Belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri itibarıyla kökenin bulunduğu bir yöre, alan, bölge veya ülke ile özdeşleşmiş bir ürünü gösteren ad veya işaretlere denir.

- Coğrafi sınırları belirlenmiş bir alan olmalı
- Bu alana ait doğal ve beşeri unsurlardan kaynaklanan bir ürün olmalı
- Ürünün üretimi, işlenmesi ve diğer işlemlerinin:

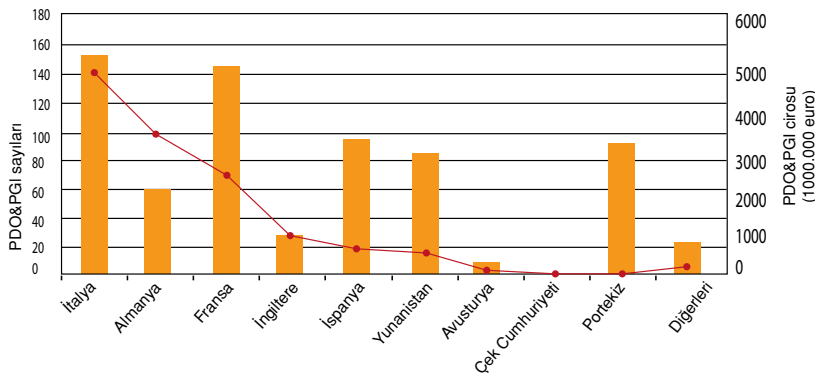
Türkiye'de Coğrafi İşaretler

- NASIL KORUNUR? Tescil yoluyla (555 sayılı KHK)
- NELER KORUNUR? Doğal ürünler; tarım, maden ve el sanatları ürünleri ile mevzuatta belirtilen şartları taşıyan sanayi ürünleri
- KİMLER BAŞVURU YAPABİLİR? Ürünün üreticileri, tüketici dernekleri, konu ve Coğrafi bölgeyle ilgili kamu kuruluşları

Coğrafi İşaret Koruması Ne Sağlar?

- Sürdürülebilir ve izlenebilir ürün kalitesi sağlar.
- Ürüne katma bir değer vererek üreticisinin gelirinin artmasını sağlar.
- Bölgesel kalkınma aracıdır.
- Tüketicinin ürün tercihini kolaylaştırır.
- Tüketiciyi korur.
- Bölgenin tanıtımını sağlayarak turizme katkıda bulunur.

Coğrafi İşaret tescil sayısı ve cirolarının AB üyesi ülkelere göre dağılımı

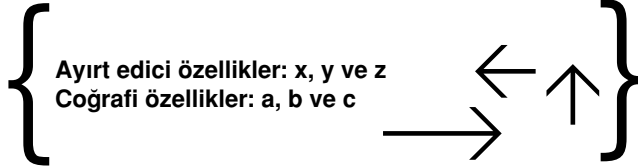
Nasıl Başvuru Yapılır?

(...temel zorunluluklar...)

- * Ürünün ayırt edici özellikleri
- * Üretim alanı
- * Denetim sistemi
- * Başvuru ücreti (102 TL)

DİKKAT !

“Ayırt edici özellik”; bir bölgede üretilen/yetiştirilen bir ürünü, bu bölgeden almış olduğu bir takım **“Coğrafi”** özellikler vasıtasıyla diğer bölgelerde üretilen/yetiştirilen ürünlerden farklılaştıran özelliktir.

“Ayırt edici özellik”; bir bölgenin sadece **“tercih”** nedeniyle geçim kaynağı olarak bir ürüne yönelmesi değildir!

Başvuru Süreci

- Başvuru kapsamının incelenmesi
- Başvuru bilgileri hakkında tarafsız uzman kuruluşlardan görüş istenmesi
- Kabul edilen başvuruların Resmi Gazetede ve yerel gazetede ilanı
- 6 aylık yayına itiraz süresi
- İtiraz edilmeyen ya da itirazı reddedilen başvuruların tescili

İtiraz Süreci

- Başvuru sahibinden yazılı olarak karşı görüş istenmesi ve ardından tarafsız uzman kuruluştan görüş alınması
- Başvurunun reddi veya
- İtirazın reddi ve tescil ya da
- Kapsamında değişiklik yapılmasına karar verilen başvuruların Resmi Gazete, 2 adet yüksek tirajlı günlük gazete ve 1 adet yerel gazetede ilanı (bu ikinci ilan itiraza açık değildir)

Denetim

- “Denetim”; tescil edilen Coğrafi İşareti üzerinde taşıyan ürünün, tescil ile kayıt altına alınan “ayırt edici özellikleri” taşıyıp taşımadığının tespiti için yapılır.
- “Denetim”; HACCP kontrolü yapmak, işyeri açma izni ya da üretim izni almak demek değildir!
- Denetim” konusunda Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının 5996 sayılı “Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda Ve Yem Kanunu (Aralık, 2010)
- 23(2) Bakanlık, tarım ve gıda ile ilgili Coğrafi İşaret veya geleneksel ürün adlarının kullanımının tescilde belirtilen özelliklere uygunluğunu denetler.”

Coğrafi İşaretlerin Yönetişi

- Kamu
 - Özel Sektör
 - Sivil Toplum Kuruluşları
- İŞBİRLİĞİ!!!**

Coğrafi İşaretlerin Değeri Nasıl Artırılır?

- **Bizzat üreticiler tarafından yapılacak işler**
 - Coğrafi İşaret ayırt edici özelliklerine uygun üretim sağlanması
 - Sivil toplum kuruluşlarına katılım (Örnek: OriGIn)
 - İnnovatif girişimler!
 - Yurtdışında koruma elde etme girişimi
- **Kamu tarafından sağlanacak hizmetler**
 - Yasal düzenlemeler ve bilgilendirme çalışmaları
 - Destekler v.b.

İnnovatif Girişimler

- Daha çok reklam ve pazarlama ile ilgili, stratejik hedefler gerektirir.
 - Niş pazarlar bulma–pazar boşluklarını keşfetme
 - Tüketici alışkanlıklarına/geleneklerine uygun hareket etme
 - Marketlerde özel reyonlar oluşturma (farkındalık yaratma)
 - Kültür turları düzenleme (turizm destekli)
 - Sosyal sorumluluk projeleri geliştirme

Kamu tarafından sağlanan/sağlanacak hizmetler

- Koruma şartlarını düzenleyen mevzuatın güçlendirilmesi (Yeni Paket Kanun Tasarısı Taslağı)
- Kamuoyunda farkındalık yaratma çalışmaları (seminer, fuar, sergi v.b etkinliklerin düzenlenmesi)
- Ulusal bir politika belirlenmesi (FSMHKK ve Kurulun bu yöndeki Şubat 2009 tarihli kararı)
- YOİKK eylem planı: Denetim sistemi

Kamu tarafından sağlanan/sağlanacak hizmetler

- Kırsal Kalkınma Planı (2010-2013, Yöresel ürünlerin tanıtılması ve üretimde devamlılığın sağlanması hedefi)
- Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) (AB ve uluslararası kuruluşlardan sağlanan kaynakların, kırsal kalkınma programlarının uygulanmasına yönelik faaliyetlerin gerçekleştirilmesi için kullanılması hedefi)
- Bölgesel Kalkınma Ajansları

Gelişmeler.....

- **Kanun Tasarısı Taslağı (Başbakanlıkta)**
 - Üretici tanımı
 - İlan sisteminde değışiklik
 - Sicil bilgilerinde değışiklik imkanı
 - Karara itiraz imkanı
 - Amblem kullanımı imkanı
 - Denetim sistemi
- **Avrupa Komisyonu'na Yapılan Başvurular**
 - Antep Baklavası
 - Aydın İnciri
 - Afyon Pastırması
 - Afyon Sucuğı

3. ULUSLARARASI ANTALYA SEMİNERİ

*Türkiye ve diğer Akdeniz ülkelerinde Coğrafi İşaretler ve yerel gıda
değer zincirlerinin yönetişimi
10-14 Ekim 2012*

ABD'DE COĞRAFİ İŞARETLER ve ALTERNATİF GELECEKLER

Jim Bingen

Michigan State University

Fast Food (Hazır-Gıda) Ülkesinden Selamlar.....!!

ABD'deki Alternatifler

- Markalar
- Amerikan Kökenli Ürünler
- "Yeni Ekonomi"

ABD Patent ve Marka Bürosu Ticaret Bakanlığı

- **Coğrafi İşaretler markaların bir alt-kümesidir**
 - Bir kaynağı tanımlarlar.
 - Kaliteyi garanti ederler.
 - Değerli "iş imkanlarını" temsil ederler.
 - Devletin bu konuda yeni regülasyonu yoktur ve ekstra kamu harcaması bulunmamaktadır.

Kolektif Markalar

- Malları ayırt edecek kriterleri sahipleri saptar; bireyler ve firmalar bu kriterleri yerine getirir.
- Marka bir birlik/ortaklık tarafından alınır ve sadece üyeleri tarafından kullanılabilir.
- Birlik/ortaklık:
 - Firma/bireyin kolektif bir grubun üyesi olduğunu belirtir.
 - Birlik organizasyonu markanın ismini elinde tutar.
 - Malları arasında fark gözetmez.
- Örnek USPTO: Bir tarım ürünleri satış kooperatifidir; kendi mallarını satmaz ama tüm üyelerinin mallarının satışını teşvik eder.

Sertifikasyon markaları

**Adil
Rekabet**

ve USDA Organic

- **Kolektif marka tipidir.**
 - Mallar belirli karakteristikleri veya kaliteyi veya standartları içerir.
 - Onayı veren yöntemleri saptar ve onay veren üretici değildir.
- **Bölge/kökene belirtebilir ama bir birlik tarafından sahiplenilemez.**
 - Bölgedeki herkes kullanabilir, sahibi tarafından koyulmuş standartlara uygun olması gerekir.
- **Yaptırım bir kamu ajansı ve birlik/grup tarafından değil rakip ve tüketiciler tarafından gerçekleştirilir.**

Amerikan Kökenli Ürünler (AKÜ)

- DTÖ tanımıyla tutarlı AKÜ üretim alanlarının belirlenmesi için bir yöntem yaratır:
 - "...kalitesi belli, ünü temelde ait olduğu coğrafyaya bağlı..." ürünler
- Coğrafi İşaretler karakteristiklerine adapte edilebilen ulusal düzeyde veri/bilgi toplanmasını sağlar
- Yeni bir sertifikasyon markaları sınıfı yaratır

Yeni Ekonomi

- ...“Amerikan politik-iktisat sistemini yeniden inşa etmek üzere biraraya gelme.” (Alperovitz 2012)
- Tipiklik – belirli yörelerde insanların faaliyetlerine ve ürünlere odaklanır
 - Ulusal veya bölgesel veya yerel Coğrafi İşaret laboratuvarları
 - RAFT Birlikteliği <http://www.raftalliance.org/>
 - Pazarlama Anlaşmaları
- Hükümet Coğrafi İşaretlerle ilgili tüketici ve üreticilerin menfaatlarını korur ve destekler
- Ağlar ve değer-tabanlı aktiviteler yoluyla gerçekleşen birliktelik ilkesini ortaya koyan ve destekleyen “Yeni gelişen mülkiyet modelleri” (Kelly, 2012)

2. Oturum Raporu

Vincent Dollé,

(CIHEAM-Institut Agronomique Méditerranéen de Montpellier - FRANCE)

Bu oturdaki sunumların tümü, ülkelerin birincil düzeyde tarım ve gıda ürünlerinin kökene bağlı ayrılmış kaliteye sahip İşaretlerle korunması konusunda yasal düzenlemenin gelişmişlik ölçüsüne göre dağılımını ortaya koydu. Fransa ve İtalya bu açıdan diğer ülkelere göre çok öne çıkıyor. Buna karşın, daha yolun başında olan Brezilya ve Türkiye'de kalite ve köken İşaretlerinin yasal düzenlenmesinde hızlı gelişmeler görülüyor. Diğer yandan bu grup ülkeler arasına katabileceğimiz ABD, diğer ülkelerden, oldukça yenilikçi öneriler getirerek, farklılaşıyor. Sunumlar ve bu beş vak'a çalışması etrafında bezenen sorular, tartışmayı iki eksene yönlendirdi: değer zincirlerinin yönetimi ve yerel, ulusal ve uluslararası pazarların denetimi sorunu.

Ayrılmış kalitenin tanımı ve Coğrafi İşaretler'in korunmasının ana ilkeleri konusunda, yasal çerçevelerini yeni oluşturan ülkeler tarafından Fransa izlenebilecek bir örnek olarak alınabilir. Herşeyden önce belirtmek gerekir ki, tarım ve gıda ürünlerinin kökene ve geleneğe bağlı ayrılmış kalitelerinin tanımında tek kıstas menşe ve/veya mahreç İşaretleri değildir. Bu İşaretlerin yanında yüksek kalitenin simgesi olarak kırmızı etiket (label rouge), ve çevreye saygılı ürünün simgesi olarak organik tarım işareti de (AB) vardır.

Coğrafi İşaretler'in titiz ve şeffaf bir şekilde izlenmesinin temel ilkeleri herşeyden önce üretici ve tüccar birliklerinin ortak ve gönüllü yaklaşımına bağlıdır. Üretim şartnamesinin zamanla değişebileceğini göz ardı etmeden gene de şartnameye keskin uyulması, ve bu konuda kontrol süreçlerine dikkat edilmesi gerekmektedir. Fransa, "Ulusal Köken ve Kalite Enstitüsü" (INAO) üreticilere, bu sistemi yerleştirmekte yardımcı olmakla yükümlüdür.

Yönetişim mekanizmasının öneminin bilincinde olan kamu güçleri, 2006 yılından bu yana yeni bir yönetim sistemini uygulamaya koymuşlardır. Bu sisteme göre Ekonomi ve Tarım Bakanlıkları sorumlulukları paylaşmaktadır. Tarım Bakanlığı INAO'nun velayetini ve finansmanını üstlenmektedir. Ekonomi Bakanlığı ise üretici ve tüketici arasındaki bağı sağlamakta ve üretim ve tüketim safhalarında ürünlerin kontrolünü ve rekabetin kurallara uygun yapılmasını sağlamaktadır. Bununla beraber, değer zinciri içerisindeki iyi uygulamaların kontrol mekanizmalarının doğru işlemesi ancak katılımcı ve toplu bir yaklaşımla olasıdır. Amacı tüketici güvenliliğini kazanmak olan bu yeni denetim sisteminde her ürün için ayrılmış kontrol koşulları oluşturularak, denetim uzman ve bağımsız üçüncü kurumlara aktarılmıştır. İNAO ise tüm sistemi denetlemektedir.

Dünyanın diğer Coğrafi İşaret şampiyonu ülkesi İtalya'dır. Bu ülke, uzun yılların verdiği deneyimle, sertifikasyon ve kontrol sistemini, katılımcı yönetim ve gönüllü ve toplu girişim temellerine oturtmuştur. Sadece üreticileri ve/veya üretici kooperatiflerini değil, aynı zamanda peynir işletmelerini, tüccarları ve dağıtımçıları da içeren Konsorsiyum, herşeyden önce bir üreticiler derneği değildir. Diğer yandan, katılımcı yapısına rağmen mesleklerarası bir sendika olduğu da söylenemez çünkü oylama sistemi ne eşitliğe ne de mutlak çoğunluğa dayanmamaktadır. Bununla beraber, değer zincirinin değişik halkalarında faaliyet gösteren birçok aktörün temsil edilmesi, sürecin etkin bir şekilde yönetilmesini ve dolayısıyla iç ve dış pazarlarda pazarlanan yöreye özgü ve geleneksel becerilere bağlı ürünlerin pazarlık güçlerinin artmasını sağlamaktadır.

Toplu eylem, kullanım yasalarını tanımlamaya ve arzı kontrol eden ve tedarik zincirini yöneten pazarlama stratejisini tasarlamaya yarar. Günümüzde Konsorsiyum, konumundaki değişiklikler sayesinde, adlandırılmış bölgenin ürünlerini doğrudan satabilme durumundadır. Böylece üç ana görevle donanmıştır : tedarik zincirlerinin düzenlenmesi (süt üreticileri ile ilişkiler), pazara müdahale ve aynı zamanda arzı kontrol ederek piyasayı düzenleme.

Fransa ve İtalya'yı konu alan sunumların, tarım-gıda sistemlerinde Coğrafi İşaretler'in yerleşmesi ve korumanın genişletilebilmesi için gerekli gördükleri başarı anahtarları şöyle özetlenebilir:

- gönüllü ve toplu bir girişim
- değer zincirinde faaliyet gösteren aktörler tarafından örgütlenen denetim
- iyi uygulamaların işlemesinden sorumlu kurumların gözetimi ve desteği
- kontrol mekanizmalarının işleyişinde şeffaflık ve titizlik.

Bu iki örnek olaya karşın devinimi güçlü ve Coğrafi İşaretlerin korunması için gerekli düzenlemeyi yerleştirmeye gönüllü iki ülkeyi görmekteyiz. 1990 yıllarından beri tarımı ve gıda sanayii hızla ve aralıksız gelişen Brezilya, dünyanın en büyük tarım ürünü ihracatçıları arasında: soya fasulyesi, şeker kamışı, tahıllar, sığır ve kanatlıların eti, kahve, tütün ve dondurulmuş konsantre portakal suyu. Bu çok önemli tarım ürünlerinin yanında Köken Adı Ulusal Sınai Mülkiyet Enstitüsü tarafından korunan ürünler de gelişmektedir. 1997 yılından beri, 35 kökene bağlı ürün sertifikası almış ve diğer 60 ürün için de başvuru yapılmış ve incelemeye alınmıştır. Kırsal kalkınmanın ve Amazon yerlileri gibi bazı özel sosyal grupların gelir düzeylerini yükseltmek açısından kaldıraç görevi görebilecekleri düşünülen Coğrafi İşaretler kamu güçleri tarafından da desteklenmektedir. Bununla beraber,

üreticilerin örgütlenememesi ve yasal süreçlerin Brezilya'nın gerçeklerine uydurulması, değer zincirinde görülen en büyük zorluklardır.

Türkiye de Coğrafi İşaretler'in korunması konusunda Brezilya ile aynı yerde durmaktadır. Türk Patent Enstitüsü ticari markaların, patentlerin, endüstriyel tasarımların yanı sıra Coğrafi İşaretlerle de ilgilenmektedir. 1995 yılında yürürlüğe giren Kanun Hükmünde bir Kararnameyi temel alarak menşe ve mahreç İşaretleri dosyalarının incelenmesi, tescil edilmesi ve denetimini gerçekleştirmektedir. Günümüzün hükümeti bu konuda özel bir yasayı hazırlamaktadır.

Coğrafi İşaretlerin yönetişimi, kamu kuruluşları, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliği aracılığı ile gerçekleşmektedir. Türkiye, Kuzey Akdeniz ülkeleri dışında, Akdeniz Havzası'nda, bu konuda yasal düzenleme getiren öncü ülke olmasına ve yasal çerçeve tescil başvurularının dikkat ve titizlikle incelenmesini sağlamasına rağmen, iyi uygulamaların kontrolü ve denetim mekanizmasının uygulanmasındaki şeffaflık konuları hâlâ yeterli düzeye ulaşamamıştır. Sistemdeki özdenetimin sürdürülebilir bir şekilde yerine oturabilmesi ve değer zincirindeki aktörler arasında adil, çok yönlü müzakerelerin yapılabilmesi için kökene ve ayrılmış kaliteye bağlı ürünlerin değer zincirlerinde faaliyet gösteren üretici, sanayici ve dağıtıcıların toplu ve gönüllü olarak bir ortak girişim gerçekleştirmeleri gerekmektedir.

Amerika Birleşik Devletleri oldukça farklı bir konumdadır ve ilginç seçenekler sunmaktadır. Ticari markalarının koruyucusu ve savunucu olmasına rağmen kalitesi kökenin bağlı olduğu yöreye göre ayrılmış tarım ve gıda ürünlerinin gelişmesi yönünde bir hareketlilik başlamıştır. Şimdiden « the taste of America » ya da « American Terroir » gibi adlandırmalar dünyaca ünlü markaların arasında kendilerine yer yapmaya başlamışlardır. Coğrafi İşaretlerle ilgili seçenekler şu grupta toplanabilir : toplu markalar ve ticari markaların bir alt grubunu oluşturan ve Cİ'leri de içeren sertifikalı markalar. Toplu markalar söz konusu olduğunda, markanın sahibi topluluktur ve bu topluluğa dahil herhangi bir üye markayı kullanma hakkına sahiptir. Ancak, topluluk üretim yapmaz ve bu bağlamda kendi ürünlerini bu marka adı altında pazarlamaz. İyi uygulamaların denetimini doğrudan doğruya rakip şirketler ve tüketiciler gerçekleştirir. « American Origin Products » ürünleri ise sertifikalı markalardan yararlanır. Diğer yandan, "Yeni Ekonomi", topluluk ilkelerini öne çıkartan yeni mülkiyet biçimlerinin ortaya çıkmasına neden değerlerin temelinde çalışan faaliyet ağlarının oluşturulmasına önyak olmaktadır.

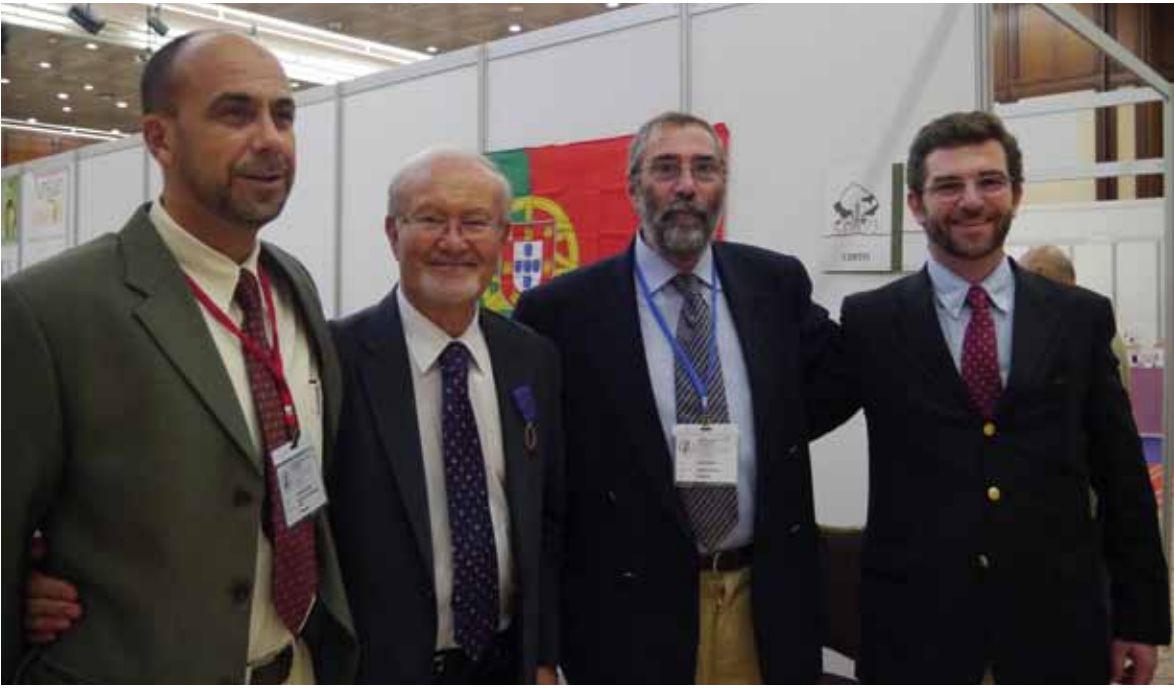
Kimbilir belki de Eski Dünya ülkeleri yenilikçi denetim biçimleri arayışlarında "fast food" ülkesinde doğan bu seçeneklerden esinlenecekler?..

AKDENİZ ÜLKELERİ YÖRESEL ÜRÜNLER SERGİSİ

11 Ekim 2012

Çalıştayların Açılış Konuşması

- **Bernard Bridier**, (CIRAD, Montpellier) Coğrafi İşaret Almış Ürünlerin Değer Zincirlerinin İyi Yönetişiminde Kurumların Rolü

PLAN

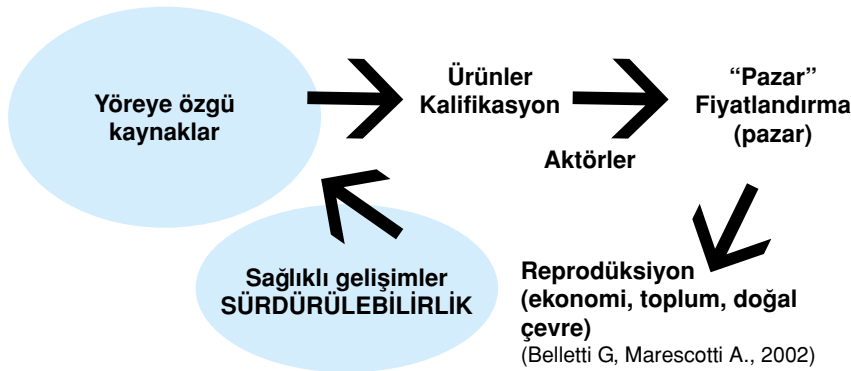
1. İyi yönetişimin amaçları
2. Coğrafi İşaretler yönetişiminin farklı düzeyleri
3. Yerel değer zincirlerinin yönetişimi
4. Yerel yönetişim

2008 Antalya Deklarasyonu

Bu ayrıklaştırma (Ci) stratejisi Akdeniz için:

- Yörelere kültürlerinde kök salmış ve tarladan-sofraya izlenmiş, kaliteli ürün ve hizmetlerin hem ulusal hem uluslararası pazarlarda üretiminin ve tüketiminin,
- Yaratılan değerlerin korunmasının, artırılmasının ve hakça paylaşımının,
- Kültürel zenginliklerin değerlendirilmesinin ve gelecek nesillere aktarımının,
- Doğal ve yerel beşeri kaynakların ve biyo-çeşitliliğin korunmasının,
- Katılımcı yönetim mekanizmalarının tanıtımını (promosyonunu) amaçlamaktadır.

Köken bağlantılı ürünlerin değerlendirilmesindeki onur çemberi

- Koruma sistemi olası araçlardan sadece BİR TANESİDİR.
- Kırsal animasyonun ve toplu eylemin önemi Cİlerin korunması bu sürecin son noktası değildir. Tam tersine...

Cİ'lerin başarı etmenleri

- Ürünün özgünlüğü
- Pazarın uygunluğu
- Ürünün ünü (güvenirlilik)
- İşletmeler arasında eş güdüm ve işbirliği
 - Topluluk açısından tutarlı hedefler
 - Titiz aynı zamanda esnek bir kontrol sistemi
- Başlangıçta kamu desteği

(Barjolle D., Sylvander B., 2002) Antalya 2012

Eş güdüm ve işbirliği

- **Ürün kalitesinin yönetimi**
 - Pazar amaçlarına ve ürün farklılaştırmasına göre tanımlanmış Üretim Şartnamesi
 - Üretim Şartnamesine ulaşım kolaylığı
- **Pazarlama**
 - Ham maddelerin kalitelerine göre ödenmesi
 - Toplu İşaretlerin tanıtımı (promosyonu)
 - Üretim hacimleri ve üretim gelişiminin yönetimi
 - Araştırma, eğitim

Kalitenin yönetişimi

- **Merkezî devlet yönetişimi**
 - Kalitenin kamu yöneticileri tarafından tanınması ve garanti altına alınması
 - Herkesin uyma zorunluluğu, yasal cezalar
- **Şirketler düzeyinde yerel yönetişim (tek özneli yönetişim)**
 - İsteğe bağlı başvuru
 - Aktörler arasında eşgüdüm söz konusu değil
 - Kamu güçlerinin müdahalesi yok
- **Resmi Kalite İşaretlerinin (Cİ) ara ya da hibrit yönetişimi**
 - İsteğe bağlı başvuru
 - (Yerel aktörler tarafından) Toplu olarak kararlaştırılmış kalite tanımı
 - Kalite tanımı ve sertifikasyonun kamu güçleri tarafından garanti edilmesi

Yönetişimde anlaşmazlıklar

- Cİ'ler altındaki ürün yelpazesinin genişletilmesi : tarım-gıda ürünleri, Guérande tuzu, Korsika broccio'su...
- Jenerik kalite ile özgün kalite arasında sıkışıp kalmışlık : çiğ süttten yapılmış peynir, özgün araçlar (örneğin gerle de Salers)...
- Marka ile Coğrafi isim arasında sıkışıp kalmışlık

Yönetişim düzeyleri / kalite işaretleri

Aktörler	Kalite İşaretleri
Şirketler	Marka (tip varyantı)
Cİ sahibi topluluk	Coğrafi isim (ürün tipi)
Devlet	Resmi kalite İşaretleri (menşee, mahreç)

Yerel yönetişim/toplumsal mal

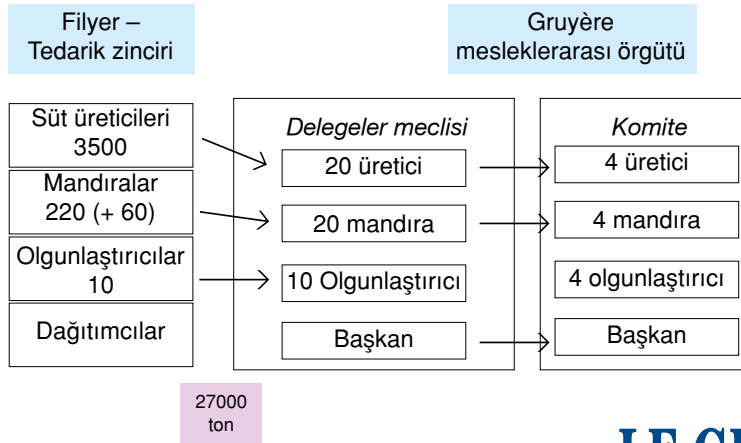
1. Açıkca tanımlanmış sınırlar
2. Sahiplenme kuralları, provizyon kuralları ve yerel koşullar arasında uygunluk
3. Toplu seçimler sonucu varılan anlaşmalar
4. Kontrol
5. Derecelendirilmiş cezalar
6. Anlaşmazlıkların çözümü için kabul edilmiş mekanizma
7. Örgüt haklarının kabulü

Ci kurumları

Yöresel bir ürünün Ci alması

- Kayıt defteri:
 - Ürün, üretim şekli ve **aktörler arası ilişkileri** tanımlayan standard, kural ve sınırların hazırlanması
 - **Gerekli "toplu anlaşma"**
 - Bir kontrol planı ve cezalara bağlanması
 - Devlet tarafından tanınması (kalite ve köksel işaretler)

Mesleklerarası örgüt : “dengeli” bir yönetim örneği

Filyer-tedarik zinciri açısından stratejik kararları mesleklerarası örgüt alıyor.

Güçler dengesi

- Dernek temsili özelliğe sahip: üreticilerin %50'si ve üretimin %60'ını kapsıyor.
- Genel kurulda kararlar 3 meclisin mutlak oylamasıyla alınıyor.
- Komitede alınan kararlar toplantıya katılanların çoğunluğu ile kabul ediliyor.
- Üye katılımları (aidatlar) eşit paylaşım (répartition paritaire) ve satılan miktarlara uygun olarak hesaplanıyor.

Yerel kalkınmaya doğru

- Değer zinciri yönetimi ve
- Yerel yönetim (yerel aktörler)'in **birleşmesi sonucu**
 - Kaynakların güçlendirilmesi
 - İnsan kaynakları, çevre..
 - Kültürel ve kimliğe bağlı kaynaklar
 - Faliyetlerin bileşimi
 - Turizm, gastronomi
 - Ürün sepetleri

Bibliographie

- Belletti, G., & Marescotti, A. (2002). OLPs and rural development, WP3 . Concerted Action DOLPHINS – Development of Origin Labelled Products: Humanity, Innovation and sustainability.
- Barjolle D., Sylvander B., 2002, Some Factors of Success for "Origin Labelled Products" in Agro Food Supply Chains in Europe: Market, Internal Resources and Institutions, *Économie et Société*, n° 25, 9*10/2002, pp. 1441*1461.
- Gonzalez-Diaz M., Raynaud E., 2007- La gouvernance de la qualité des produits: centralisation et/ou décentralisation? In Blogowski A., Lagrange L., Valceschini E. Actes du colloque international Au nom de la qualité p 297-303
- Ostrom E., 2000- Collective action and the evolution of social norms, *Journal of Economic Perspectives* 14 (3) p 137 - 158
- Statuts de l'interprofession Gruyère, OFAG

SÜT ÜRÜNLERİ ÇALIŞTAYI

Oturum başkanı: Fillippo Arfini

Raportör: Selma Tozanlı (CIHEAM/IAMM)

Fransa: Avrupa Birliği Yeni Düzenlemeleri Ortamında Comté Peyniri, Anne Richard

Yunanistan: Yunanistan'da Feta peyniri değer zinciri, Dimitris Gousios, Dimitris Kissas

İtalya: Parmigiano Reggino menşe işaretli peynirinin değer zincirinin yönetişimi açısından "Yönetim ve Koruma Kurumu"nun rolü, Leo Bertozzi

Portekiz: Menşe işaretli Évora ve Serpa peynirleri, Luis Torres Vas Freire

Türkiye: Ezine Peyniri, Yavuz Tekelioğlu , Aytaç Yıldız

Süt Ürünleri Çalıştay Raporu

Selma Tozanlı

3. ULUSLARARASI ANTALYA SEMİNERİ

*Türkiye ve diğer Akdeniz ülkelerinde Coğrafi İşaretler ve yerel gıda
değer zincirlerinin yönetimi
10-14 Ekim 2012, ANTALYA*

AVRUPA BİRLİĞİ YENİ DÜZENLEMELERİ ORTAMINDA COMTÉ PEYNİRİ

Anne Richard

CNAOL, Conseil National des Appellations d'Origines Laitières - FRANCE

Özet:

- Sürdürülebilir kalkınma modeli olarak menşeye işaretli peynir filyelleri
- Düzenleme: krizlere engel olabilmek için bir gerek
- Comté peyniri örneği
- Devlet müdahalesi: fırsatlar ve kısıtlar

Sürdürülebilir kalkınma modeli olarak menşeye işaretli peynir filyelleri

FRANSA'NIN MENŞE İŞARETLİ PEYNİRLERİ

43 menşeye işaretli peynir

Zor koşullu alanlarda yerleşmiş dinamik bir filyeller

- Menşeye/mahreç işaretli peynir üretimi
226 122 ton: +%1,4 2010 yılına göre artış oranı
+ %3,7 2011 yılına göre artış oranı
- Menşeye işaretli peynir üretim miktarının 3/4'ü dağlık alanlardan geliyor

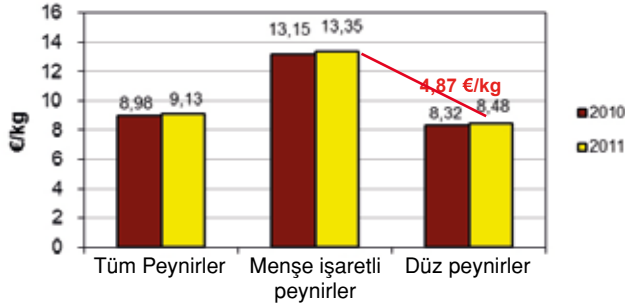
Sosyal yönden temel bir öğe: Menşeye işaretli filyellerdeki iş gücü diğer filyellerinkinden 3 kat daha fazla

- Filyellerdeki iş gücü:
Tarım işletmelerinin tümünde 45 000 işçi
Peynir yapımı ve yıllandırılması kollarında 13 000 işçi
- Menşeye işaretli «inek sütü» filyellerinde :
Her 100 000 litre işlenen süt için 2,8 işçi
Fransız süt filyelleri: Her 100 000 litre işlenen süt için 1 işçi
- * Taze ve eritilmiş peynirler dışında, süt şirketleri

Tüketici fiyatları

Büyük perakendecilerde 2011 fiyatları

Menşe işaretli peynirlerin tüketici fiyatları diğer peynirlerin fiyatlarından %57 oranında daha yüksek.

Biyo-çeşitliliği geliştirir

- **Filoristik biyo-çeşitlilik**
Mer'a ve otlakların önemli konumu
- **Hayvansal biyo-çeşitlilik**
30 adet süte bağlı menşe işaretinin kayıt defterlerinde hayvan ırkları ölçüt olarak belirtilmektedir.
- **Mikrobik biyo-çeşitlilik**
Menşe işaretli peynirlerin %72,7'i çiğ süttten yapılmaktadır.
Çiğ sütte mikrobiyolojik kökenler korunmaktadır.

Menşe işaretli peynir filyerleri sürdürülebilir kalkınmanın öğeleridir.

Bir menşe işareti etrafında dinamizm yaratmak ve geliştirmek krizlere engel olmak içindir.

Her krizin getirdikleri

- En küçük ve en özgün üretim ünitelerinin kapatılması
- Yöresel becerilerin yok olması
- En dayanıksız yörelerin çölleşmesi

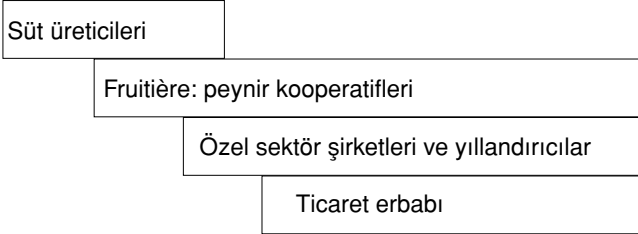
Bir menşe işaretinin toplu yönetim sistemi:

- Satışların düzenli artışı
- Yatırımların güvence altına alınması
- Genç kuşakların yerleştirilmesi
- Yaratılan artı değer, tüketici fiyatına hiç bir artış getirmeden iyi bir şekilde dağıtılması

COMTE peyniri örneği: 50 yıllık bir toplu yönetim sistemi 1990'dan bu yana miktar artışının yönetim sistemi

COMTE Yönetim Kurulu: CIGC

- Kayıt defterinin tanımı
- İç denetim
- Kalite zinciri kontrolü
- İletişim
- Rekabet kuralları çerçevesinde ekonomik yönetim

Comté kampanyası planındaki bazı anahtar öğeler

Bazı tarihi hatırlatmalar: 3 evre

1. Evre: 70'li ve 80'li yıllar – zor bir dönem

5 yıllık bir sürede üretim ve fiyat sinüsoidal bir eğri çiziyor. 1980, 1985, 1991 krizleri belleklerde kazılı kalıyor ve kıtlık dönemleri ve fiyat kurlarının artışlarını izleyerek gelişiyor.

2. Evre: 1992, 93, 94 güçlü toparlanış yılları

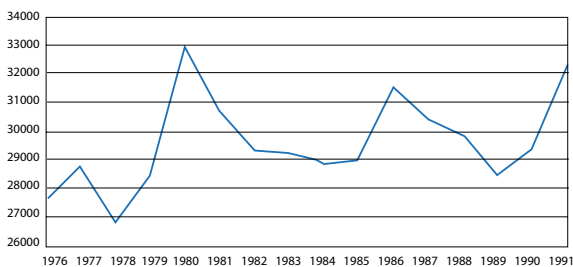
Comté peynirinin hem satış hacmi büyüyor hem de fiyatları artıyor. Bu eş büyüme, büyük süt işleme şirketlerinin de sektöre yatırım yapmasına beraber üretimin artırılmasında önemli bir adım oluyor.

3. Evre: kampanya planı sayesinde kontrol altına alınmış bir büyüme

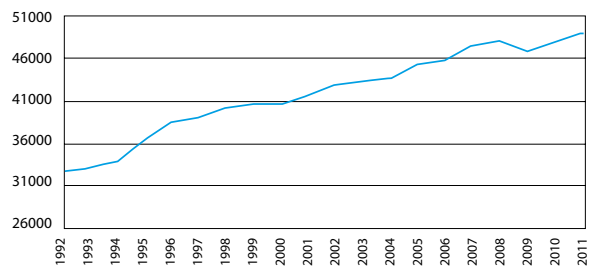
Comté peynirinin çekiciliği pazar kapasitelerinin çok üstüne çıktığından, 1995 yılında eldeki yüksek stokların yeni bir krize neden olmasından korkuldu. Dolayısıyla, 95/96 kampanyasından itibaren ve yeni bir kriz-kıtlık dönemine engel olmak için filyer yönetimi üretimi çerçevesiyecek bir düzenleme oluşturdu. Aynı düzenleme günümüze kadar gelmiştir.

Comté örneği: Hacimlerin pürüzsüzce artışı

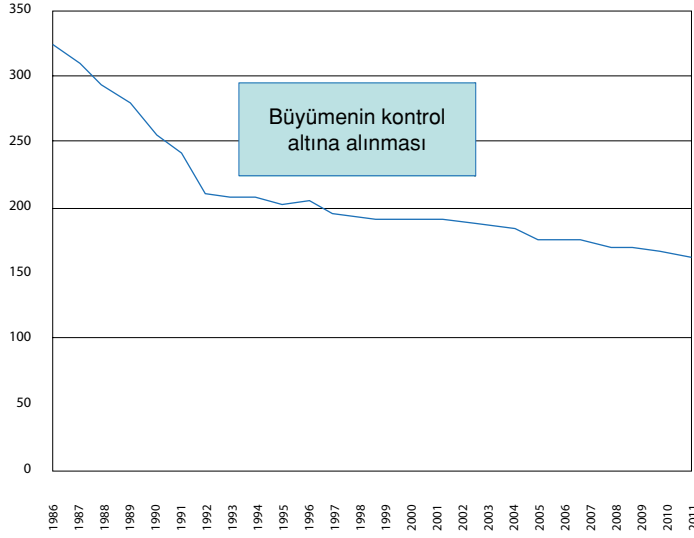
Comté satışlarında gelişmeler
(1976 - 1991 dönemi)

Comté satışlarında gelişmeler
(1992 - 2011 dönemi)

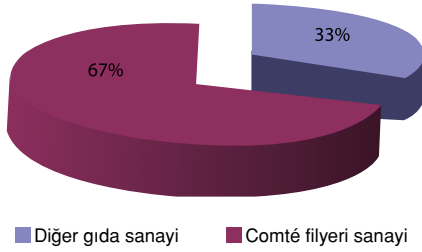
Krizlerin önlenmesi ile peynir yapım ünitelerinin kapanışı da azaldı

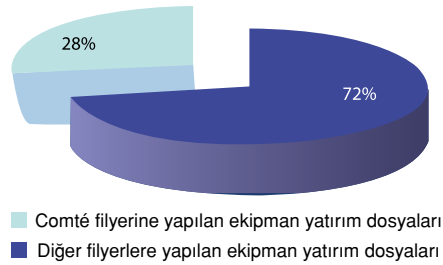
Comté örneği: Yatırım yapan şirketler

Krizlerin uzaklaşması şirketlere güvence veriyor ve yatırımlara dinamizm getiriyor.

Comté filyeri şirketleri toplam gıda sanayiindeki payları (%9)

FEADER (önlem:123A) yoluyla ekipman yatırımları için destek talepleri toplamında Comté filyerinin payı

Comté örneği: Yerleşen genç kuşaklar

250 m'den 1200 m'ye ulaşan rakım.

Comté peyniri için süt üreten 2750 tarım işletmesi. Comté peyniri sayesinde dağlık bölgelere yerleşen gençlerin sayısı artıyor.

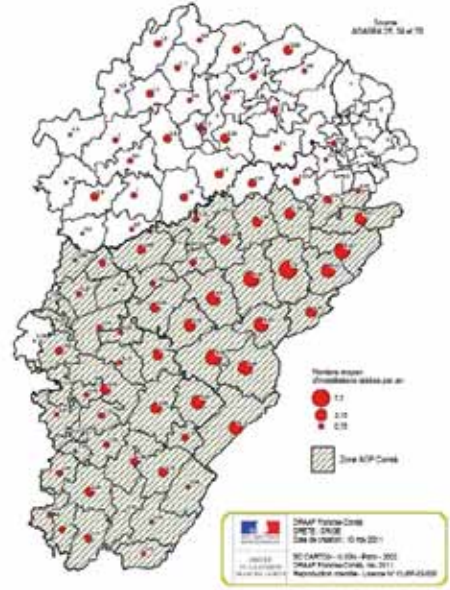
Comté peyniri sayesinde yüksek rakımlı dağlık bölgelerdeki genç çiftçilerin yoğunluğu diğer bölgelerinkinden daha fazla

Menşe İşaretli COMTE'de yeni verilen yetkiler:

2009: 9 üretici

2010: 27 üretici

2011: 43 üretici

Comté örneği: Filyer aktörleri arasında artı değer hakça dağıtımı

Pierre MEREL'in araştırmalarının, Comté peynirinin arzının kontrolünün etkileri üzerine ortaya çıkardığı başlıca sonuçları (ABD Kaliforniya Üniversitesinde ekonomist):

1. Bu düzenleme olmasaydı da tüketicinin ödediği fiyat aynı olacaktı (başka bir deyişle, sistemin yokluğunda da tüketici Comté peynirini daha ucuza alamayacaktı),
2. Bu yönetim şekli artı değer filyer aktörleri (süt üreticileri, peynir yapımcıları, yıllandırıcılar) arasında daha iyi bir şekilde dağılımını sağlıyor.

Hacim artışlarının yönetim sistemi

Hangi koşullarda?

- Yeni gelen üreticileri karşılayan açık bir sistem
- Pazar koşullarının değişimine göre dalgalanan fiyatlar

Hangi kar için?

Topluluk bütçesine hiç bir masraf yaratmadan zor koşullu alanlarda uyumlu bir gelişme ve dinamizmin korunması için.

Avrupa Birliği politikalarının evrimi

Yeni bir Avrupa yönetmeliği: Süt Paketi

Menşe İşaretlerinde
üretim hacimlerinin
toplu yönetimi

Peynir Menşe İşaretlerinde hacimlerin toplu yönetim ilkesi

Avrupa Birliği, Fransız Devleti ve Menşe İşaretli peynir arasındaki sözleşme:

Eğer her süt kampanyasında üretilen miktarların artışı ve hacimlerin hakça dağıtımı karşısında kalınıyorsa ve sektörün yeni aktörlere açılması gerekiyorsa, Menşe İşaretli peynir üretilen hacimleri arttırmaya ve üreticiler arasındaki dağıtımlarını yönetme hakkı kazanır.

İletişim

"Süt kökenli Menşe İşaretlerini, ürünlerle eşleşmiş değerlerin üzerine yatırım yaparak, tanıtmak"

Köken Adı Koruması logusunun önemini vurgulamak için 'etkileyici' bir görsel.

*Unissons-nous pour les fromages AOP: Köken Adı Korunmalı peynirler için birleşelim.

3. ULUSLARARASI ANTALYA SEMİNERİ

*Türkiye ve diğer Akdeniz ülkelerinde Coğrafi İşaretler ve yerel gıda
değer zincirlerinin yönetişimi
10-14 Ekim 2012, ANTALYA*

YUNANİSTAN'DA FETA PEYNİRİ DEĞER ZİNCİRİ

Konstantinos TSIBOUKAS

Université Agronomique d'Athènes

Yunanistan'da Köken adı korunan 21 peynir üretilmektedir.
Bu peynirlerin en önemlisi Feta peyniridir.

Feta küçükbaş hayvanların sütünden yapılan salamura bir peynirdir.

Feta, 1992'den 2002'e kadar süren bir idari-hukukî süreç sonucu, 2002 yılından beri ve (C.E.) no 1829/2002 Tüzüğü ile Avrupa Birliği'nde, Köken Adı Koruması'ndan yararlanmaktadır.

Zor bir hukukî süreç

1996 yılında CE 1107/96 Tüzüğünde "Yunan fetası" kaydı karşısında birçok ülke (Danimarka, Almanya, Fransa) Luxembourg Mahkemesinde dava açmış ve mahkeme 1999 yılında, fetanın "jenerik" bir ad olduğuna ve bu nedenle korumalı Köken Adından yararlanamayacağına karar vermişti.

Yunanistan'ın yeni bir atağı ile, "Feta" 2002 yılında yeniden Korumalı Köken Adını taşımaya hak kazandı. Ancak, bu karara Almanya ve Danimarka bir kez daha itiraz ettiler. Bu tepki 2005 yılında itiraz eden ülkelerin yenilgesiyle sonuçlandı.

A.B. ülkelerinde "feta" adını kullanan sanayi şirketleri 2007 yılı sonuna kadar verilen süre içinde tüm etiketlerinden "feta" sözcüğünü silmek zorunda bırakıldılar.

Üretim çerçevesi

Feta peyniri ya koyun sütünden ya da koyun ve keçi sütünün karışımından (keçi sütü oranının %30'dan az olması kaydıyla) yapılır.

Feta peyniri Yunanistan'da ve Lesbos ilinde üretilebilir.

Ulusal üretim

Yunan peynir yapımcıları tarafından yıllık feta peyniri üretimi 2011 yılında 95.000 ton civarında gerçekleşmiştir.

İhracat

2011 yılında 30.000 ton ihraç edilmiştir. (1991 yılında 8.500 ton; 2001 yılında 18.000 ton)

Neredeyse tamamı feta peyniri olan peynir ihracatı tüm Yunan ihracatının %1,5'ini oluşturmaktadır

İhracat yapılan ülkeler:

Almanya (ihraç edilen peynirlerin %37'i), Birleşik Krallık (%15) ve İtalya (%11),

Daha az miktarda ihracat yapılan ülkeler: İsveç, Avusturya, ABD, Kanada, İsviçre, Fransa ve Belçika

Yunanistan'ın koyun-keçi süt üreticiliği üzerine başlıca veriler

	YIL	KOYUN	KEÇİ
Süt miktarı (1000 ton)	2011	745	384
Sağılan hayvanlar (1000)	2011	6.852	3.405.9
Sağılan hayvan başına süt verimi (kg/ yıl)	2011	109	113
Hayvan besleyen tarım işletmeleri sayısı	2009	114.579	116.154
Güç bölgeler ve dağlık alanlardaki hayvanların yüzde dağılımı (%)	2011	% 85	
Feta üretim bölgesinde hayvan besleyen tarım işletmelerinin yüzde dağılımı (%)	2009	%77	%69

Kaynak: Kırsal Kalkınma ve Besi Bakanlığı ve ELSTAT

Küçükbaş süt hayvancılığı sistemleri

Hatziminaoglou (Hatziminaoglou & al., 1992) küçükbaş geviş getirenlerin **4 üretim sistemi** olduğunu belirtmektedir. Yoğun (entansif) çiftlik yetiştiriciliği, yarı-yoğun sistem, yerleşik-yaygın ve yaylacılık. Uç noktadaki iki sistem son 40 yıldır kuvvetle gerilemektedir.

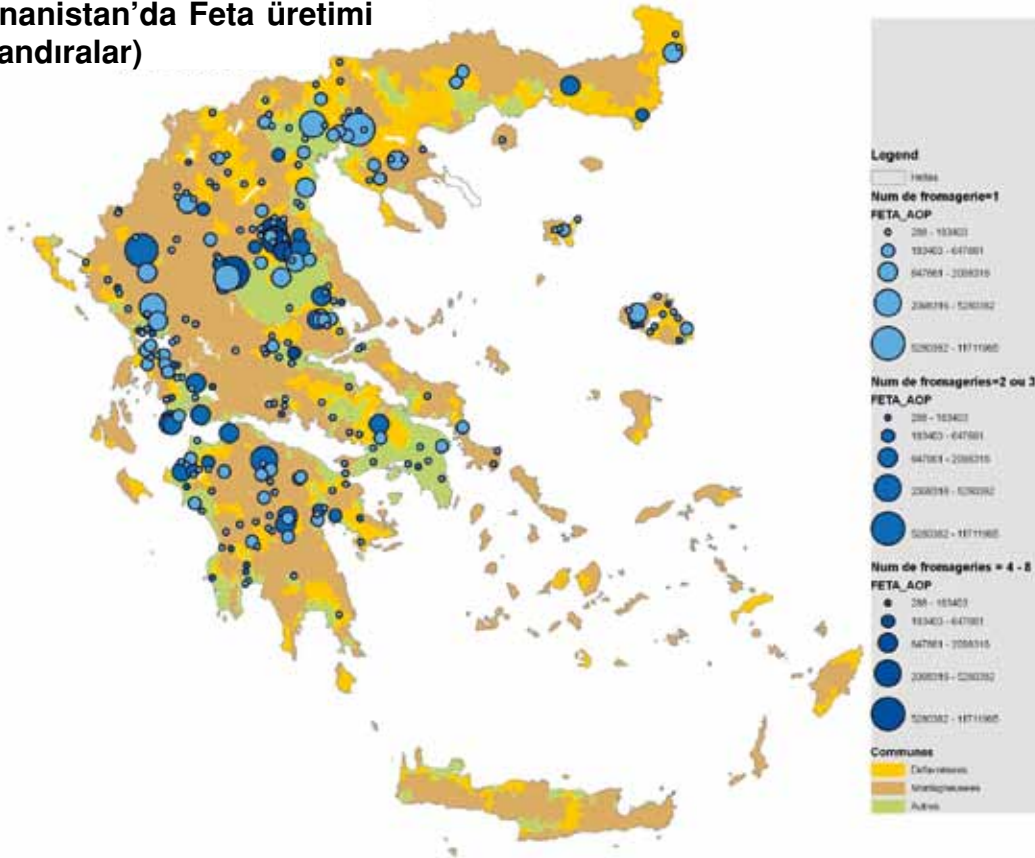
Yerleşik yaygın (ekstansif) yetiştirme sistemleri:

- İşletme alanları küçük, ortalama 1,7'si sulanan 4 hektar (RICA-FADN verilerine göre, K. Tsiboukas, F Vallerand, 2002).
- Buldukları yerlere göre değişen oranlarda ortak otlakların kullanımı (Yunan mer'a ve otlaklarının toplamının %70 kadarı), sürülerin otlamalarının çoban kontrolünde olması gereği, rasyonları tamamlamak için hayvan yemi satın alma zorunluğu.
- Sürüleri yerel ırklar oluşturuyor; çiftlik altyapıları genellikle basit ve süt sağımı elle yapılıyor.
- Süt verimi zayıf kalıyor (koyun başına 98 Kg ve keçi başına 116 Kg); 1981 yılından beri ilerleme çok yavaş (koyun başına süt verimi %15 ilerleme göstermiş, keçi başına süt verimi sabit kalmış).

Yarı-yoğun (entansif) sistemler

- Son 15 yıldır, bu zamana kadar kuvvetle desteklenen endüstriyel tarım ürünlerinin (özellikle pamuk) kapladığı ovalarda, alanların ve tesislerin değerlendirilmesiyle gelişme gösteriyor (bazı ovalarda %40% civarında sulama).
- Bu işletmeler daha geniş alanlarda ve tarlalarında yemlik ot üretmek için seçilmiş yerel ırklar beslerler (Karagouniko, Chios, Frisarta). Hedefleri hayvan başına yılda 200 kilo'nun üstünde süt verimine ulaşmaktır. Çoğunlukla kurulmuş altyapı tesisleri ve mekanik sağım için araç-gereçleri vardır (özellikle koyun yetiştiriciliğinde).

Yunanistan'da Feta üretimi (Mandıralar)

Peynir yapımcıları

Küçükbaş hayvanların sütü üç alt-sektörde kullanılmaktadır:

- Mandıralar (KOBİler) – 588 civarında kırsal ve aile işletmeleri (296 işletme feta peyniri üretiyor). 10 yıl önce 750 birim, 30 yıl önce ise 1200 birim faaliyetliydi.
- 8 endüstriyel peynir yapımcısı toplam feta peynir üretiminin %42'ni karşılıyor.
- Sütlerini kendileri peynire dönüştüren ve değerlendiren koyun-keçi yetiştiricileri (bu alt-sektör toplam keçi sütü üretiminin %65'ni, toplam koyun sütü üretiminin ise %28'ni kaplamaktadır).

Aile şirketleri

- Üretim kapasitesi günde 2 ton işlenen süt miktarına ulaşmaktadır ki, bu da 15 sürülük bir yetiştirici ağını içerir. İşletmeler yılın 6 ayı çalışır.
- 2-3 kişilik aile işgücü. Süt toplama işlevinde masraflar düşük oluyor.
- Pazarlama stratejisi aile yapımı peynir imgesi (peynirciler genellikle hayvan yetiştirici ailelerden geliyor) ve ürün çeşitlerinin zenginliği (Feta, Kefalotyri, Myzithra, yoğurt) üzerine kuruluyor.
- Hayvan yetiştiricileri ve peynir KOBİ'leri arasındaki ilişkiler kişisel bağlar üzerine kurulu.

Kırsal şirketler,

Süt toplama genellikle 50 kilometrelik ve il sınırları içinde kalan alanlardan yapılır (ikinci derecede bölgesel ve hatta bölgelerarası toplama)

Ortalama işleme kapasitesi günde 10 ton süttür. Bu da 80 sürüden oluşan bir ağa tekabül eder. İşgücü gündelikçi işçilerden oluşur (kampanya başına 6-10 kişi); aile bireyleri de zaman zaman yardım ederler.

Genellikle nakit avans verirler ancak aynı ödeme de yapabilirler (özellikle ıssız bölgelerde hayvan yemi şeklinde). Nakit para sorunlarını aşmak, faaliyetlerinden doğan kâr marjını ellerinde tutabilmek için genellikle satış mağazaları açarlar (bu mağazalarda peynirlerinin bir kısmını doğrudan kendileri pazarlarlar, hatta hayvan yemi ve girdi de satabilirler)..

Pazarlama stratejileri yerel bir marka yaratmaya dayanır. Ürün çeşitlendirmesi çok zayıftır (peynircilerin çoğunluğu feta peyniri yapımında uzmanlaşmışlardır).

Büyük sanayi

• "Sosyal" bir şirket - Dodoni. Yunanistan'ın en büyük feta yapımcısı (12.000 ton/yıl). Günümüze kadar sosyal bir konuma sahipti (anamalının %68'i Ziraat Bankası ve 28 Epire kooperatifin ellerinde).

Şirket 14.000 hayvan yetiştiricisini kapsayan bir üretici ağına sahip ve tüm ülkede koyun-keçi çiğ süt piyasasının "fiyat yapıcısı" konumunda.

Kendisine teslim edilen süütün ne niceliğine ne de niteliğine bakmadan ve seçici olmadan satın alma politikası var.

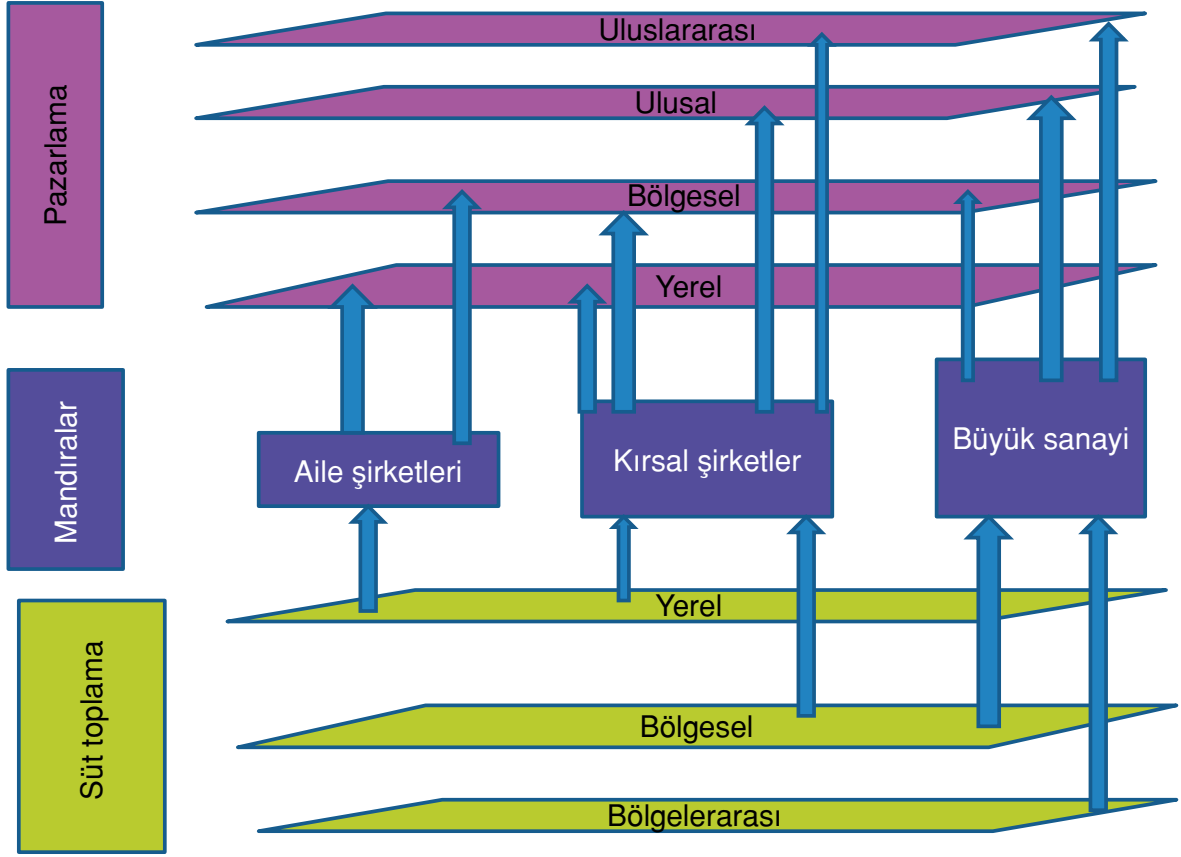
Kampanya başında küçükbaş hayvanların sütü için tek bir fiyat biçer ve tüm yetiştiricilere nakit avans dağıtır. (2012 Ekim ayı başında Dodoni şirketi satıldı).

• **Özel Anonim Şirketler.** Bu işletmeler ya süt işleme endüstrisinin (inek sütü işleyen) ya da büyük gıda endüstrisinin (bitkisel yağlar) yan kollarıdır. Topladıkları sütü seçerler, genellikle genç ve büyük ölçekli ve yüksek verimli sürü sahibi yetiştiricilerle iş yaparlar. Kalitesi yüksek süte daha fazla fiyat biçerek ve nakit avans dağıtarak istedikleri özelliklere sahip sürüleri kendilerine bağlamaya çalışırlar.

Çiftlik mandıraları

Küçükbaş hayvanların geri kalan sütü ve özellikle keçi sütü yetiştirici-peynirciler tarafından işlenir. Böylece yıllık süt üretiminin üçte biri doğrudan doğruya üreticiler tarafından, doğrudan satış ağları ya da hemşehrlik bağları üzerine kurulmuş çok kısa satış kanalları aracılığı ile değerlendirilir (içme sütü, tereyağ, yoğurt, peynir).

Endüstriyel tip Feta ve süt akımları

Pazar tipi

Yunan feta filyeri rekabet yoğun olarak tanımlanabilir: en büyük dört işletme (CR4) toplam üretim miktarının %30'unu karşılamaktadır. Bunun bir nedeni, küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinin çok geniş bir alanda ve özellikle dağlık ve güç bölgelerde dağınık bir şekilde yapılmasıdır.

Bununla beraber son 20 yıldır çok zayıfta olsa bir yoğunlaşma gözlenmektedir.

Çünkü:

- Küçük ve orta boy peynir işletmeleri Avrupa Birliği'nin standartlarına uymak zorunda kaldılar. Yatırım destekleme kredileri çoğunlukla orta ölçekli peynir işletmelerine verildi. Bu da aile tipi küçük işletmeleri ya aralarında toplanarak ölçeklerini büyütme, ya da faaliyetlerini durdurmaya yöneltti. Bu süreç, orta boy peynir işletmelerinin (kırsal şirketler) sayılarının artmasına ve aralarında üretim hacmi açısından yeterli kapasiteye sahip olanlarının da hem ulusal düzeyde (büyük organize perakendecilere doğrudan satış) hem de uluslararası düzeyde pazarlama faaliyetlerine yönelmelerine yol açtı.
- Feta peynirinin Köken Adı korumasından yararlanmasyla doğan ek bir ekonomik kâr marjı beklentisi Yunanistan'ın büyük gıda şirketlerini (inek sütü ve bitkisel yağ üretimi) bu sektöre yöneltti. Bu şirketler, ulusal ve uluslararası ticari ağlarından yararlanarak satışları arttırdılar.
- Feta peynirinin menşe işareti (PDO) alması bu peynirin ihracatının hızlı yükselişinin en önemli açıklaması olup son 10 yılda ihracat %50 oranında artmıştır.

Filyerin denetimi

Feta peynirinin denetimini iki kuruluş üstlenmiş durumda :

- L'AGROCERT (Tarımsal Ürünlerin Sertifikasyon Kurumu). Menşe işaretli Feta Peyniri yapan Şirketlerin (peynir işletmelerinin) kayıtlarını hazırlar ve günceller. İşletmeler üretim şartnamesi tutmak ve doldurmak zorundadırlar. AGROCERT kontrolleri de gerçekleştirir.
- L'ELOGAK (Yunan Et ve Süt Kurumu) sütün kalitesini (elde ettiği sonuçlar AGROCERT tarafından kullanılır) ve peynir işletmelerinin satın aldıkları çiğ süt miktarı ile ürettikleri peynir miktarı arasındaki dengeyi kontrol eder.

Kırsal Kalkınma ve Gıdalar Bakanlığı'nın gözetimi altında olan bu iki kurum, 2011 Ekim ayında idari olarak bir araya geldiler ve Tarım Bilimleri Araştırma ve Tarımsal Öğretim kurumlarıyla da birleştirildiler (ELGO-DIMITRA) .

Filyerin sorunları

Küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinin ve özellikle yarı-ekstansif sistemin baş sorunu süt üretiminin, ülkenin doğal kaynaklarının (ortak otlakların) temelinde, entansif bir hale getirilmesine verilen destektir (üretim masraflarının aşağı çekilmesi ve yetiştirici gelirlerinin artışı). Ancak yeni Ortak Tarım Politikası Reformunun 2014 yılında uygulamaya girmesi ile yetiştiricilere, birleşik ödemelerin otlanılabilir alan temelinde dağıtılması uygulanacaktır.

Sürülerin büyütülmesi ve ekstansif süt üretimi süreciyle fırsatçı bir şekilde hibeleri yakalama davranışını önlemek için , ulusal ve bölgesel güçlerin ulusal otlakları, sürülerin süt verimliliği tabanında dağıtımları uygun olabilir.

Diğer yandan, ovalardaki yarı-entansif süt üreticiliği sisteminin sürdürülebilmesi peynir işletmelerinin yetiştiricilere nakit avans verebilmelerine yetecek malî güçlerinin oluşuna bağlıdır (bu da Yunanistan'daki bankacılık krizi nedeniyle gerçekleştirilmesi zor bir durumdur). Ayrıca yapay otlakların kullanımının canlandırılması da teknik bir kadronun varlığını gerektirir (kamu hizmetlerinin yokluğu).

Peynir işletmeleri göz önüne alındığında, Ziraat Bankasının, bugüne kadar sosyal bir konumu olan ve Yunanistan'ın en büyük peynir şirketi Dodoni'deki hisselerini Rus fonuna satması (21 milyon avro karşılığı) Epire süt havzasındaki üretimi ve hatta tüm filyerin yönetimini derinden değiştirecek bir olgudur.

Yunanistan'daki ekonomik krizin ülkedeki Feta tüketiminin azalmasına ve dolayısıyla peynir işletmelerinin ihracata yönelmelerine yol açması beklenmektedir;

Bu süreçte nakit paranın olmayışı filyerde, daha çok kırsal şirketleri olumsuz etkileyecek ve büyük endüstriyel şirketlerin yararına hızlı bir yoğunlaşmaya neden olabilecektir.

Yarı-entansif yetiştiriciler sendikasının (SEK) günümüzdeki girişimleri, 10 yıldır yokluğu duyulan, mesleklerarası bir kuruluşun oluşturulması doğrultusundadır. Bu kuruluş Yunan Feta'sının A.B: pazarı dışındaki pazarlara ihracatını artırılmasını desteklemek üzere kurulmaktadır.

Filyerin evriminde böyle bir yönetişimin düzenlenmesi önemli bir rol oynayabilir, yeter ki Yunanistan'ın geleneksel yetiştiriciler sendikaları ve peynir yapımcılarının birliği (küçük ve orta boy peynir işletmeleri sendikası) filyerin ulusal ve bölgesel kalkınma politikalarının yapılanmasını hızlandırsınlar. Aksi takdirde büyük endüstriyel peynir şirketleri orta dönemde filyerin yönetiminde egemen olacaklardır.

İlginize teşekkür ederim

3. ULUSLARARASI ANTALYA SEMİNERİ

*Türkiye ve diğer Akdeniz ülkelerinde Coğrafi İşaretler ve yerel gıda
değer zincirlerinin yönetişimi
10-14 Ekim 2012, ANTALYA*

PARMIGIANO REGGIANO MENŞE İŞARETLİ PEYNİR DEĞER ZİNCİRİNİN YÖNETİŞİMİ AÇISINDAN "YÖNETİM VE KORUMA KURUMU" NUN ROLÜ

Leo Bertozzi

Consorzio Del Formaggio Parmigiano-Reggiano, Reggio Emilia

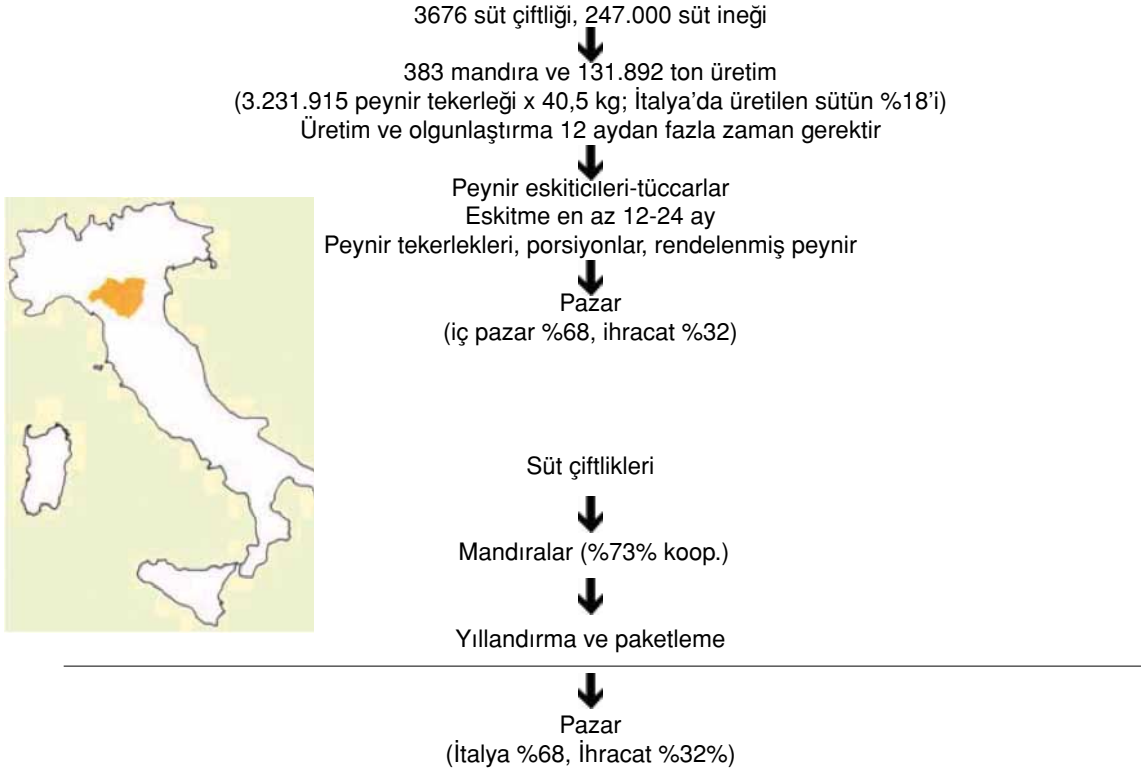

Cografi alan

Parmigiano-Reggiano peyniri Parma ve Reggio Emilia bölgelerinde üretilmektedir. Kökeni Orta Çağa kadar uzanmaktadır. Üretimde yüksek miktarda süt kullanılan ve uzun dönem saklanabilen bir peynirdir. Günümüzde bölgede üretilen sütün %96'sı bu peynirin yapımında kullanılmaktadır.

Parmigiano-Reggiano filyeri

Parmigiano-Reggiano peyniri 9 asırdan bu yana üretiliyor: yöre, teknik süreç, bileşenler, olgunlaştırma

Ürünün değerlendirilmesinde ortak marka:

Kökene işaretleme...
damgalanıyor.

Menşe işareti 12 aydan sonra

Kazein plakası

Peynir işletmesinin kodu

Ay; yıl

Peynir tekerleğinin tabanındaki damga

Hayvanların beslenmesi

Hayvanların beslenmesi ile ilgili kurallar kayıt defterinde (Üretim şartnamesi) belirtilmiştir. Tüm silajlar yasaktır; konsantre yemlerin bileşimi kurullarla belirlenmiştir.

Süt

Her gün sağıldıktan en çok 2 saat sonra kullanılması gereken çiğ inek sütü (süt sağma işlemi en fazla 4 saat sürmelidir). Süt kaymağının doğal yükseltisi sonucu kısmen yağsızlaşmış akşam sütü. Sütün ısıtılması için sadece bakır kazanlar kullanılır: Bir kazandan iki peynir tekerleği çıkar. Hiç bir katkı maddesi ne de sağaltım eklenemez.

Sadece 4 ham madde: Çiğ süt, buzağı şirdeni, doğal lacto-fèrman, tuz

Zaman arsız bir proje: Menşe işareti gereği 12 ay olgunlaştırma; özgün tada ulaşmak için (tipiklik) 24, 36 ay ve hatta daha da uzun bir zaman

Hergün elle hazırlanmakta...
...ve yılda 365 gün tekrarlanmakta!

Pişmiş, bastırılmamış hamur

Kaymağı alınan akşam sütü → Ertesi sabah peynir mayası konuyor → Teleme karıştırılıyor

55°C kaynatılıyor (44.5 R)

Teleme çıkartılıyor ve kesiliyor
Kaplaniyor ve tuzluyarak salamura yapılıyor

Sütün işlenmesinde baş oyuncu: Peynir ustası

İşlemin büyük bir kısmı elle yapılmakta:

Süt 37°C ısıtılır, doğal sero-fermanın konulmasından

sonra buzağı şirdeni ile mayalanır. 10-12 dakika

sonra süt kesilir; kesilme sonrası süt 15 dakika 55°C.

kadar ısıda kaynatılır (aşağı yukarı 44,5°R)

Menşe işaretine uygunluğun denetimi

Konsorsiyumun uzmanları teker teker her peynir tekerleğini inceler.

Sonraki işlem, bağımsız ve akredite Örgüt tarafından sertifikasyon olacaktır.

İzlenebilirlik

Köken damgaları:

- Tekerleğin tabanına Parmigiano-Reggiano damgası
- Peynir işletmesinin kodu
- Üretim ayı ve yılı
- Kazein plakası

Seçkin markalar:

- Oval marka: menşe işareti
- Extra kalite markaları
- İhracat: 18 aylık

Parmigiano-Reggiano ortak bir çalışmanın ürünüdür, geleneğin devamıdır. Ancak pazar koşullarıyla karşı karşıyadır.

Konsorsiyumun faaliyetleri:

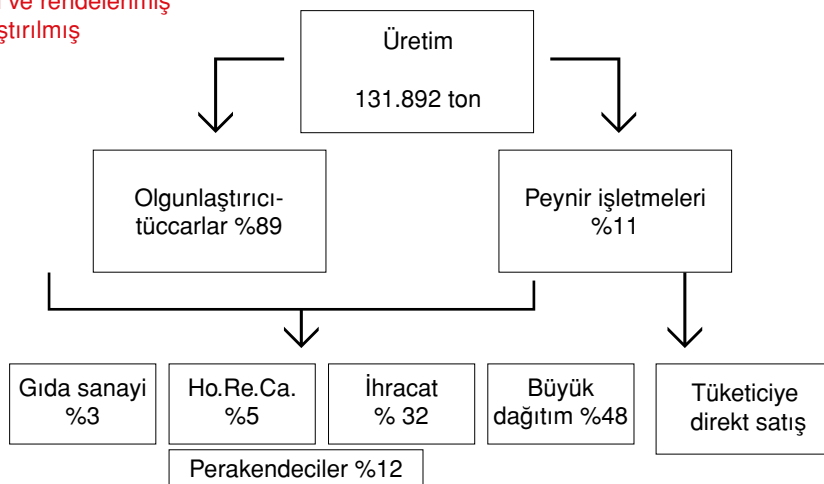
- Kurallar → Üretim şartnamesi
- Koruma → Ortak marka
- Dolandırıcılıkları engelleme → Yasal işlemler
- İletişim ve tanıtım
- Kalite → Araştırma
- Pazar → Geliştirilmesi gereken faaliyetler

Pazar

Menşe işaretli ve rendelenmiş
12 ay olgunlaştırılmış
peynir üretimi

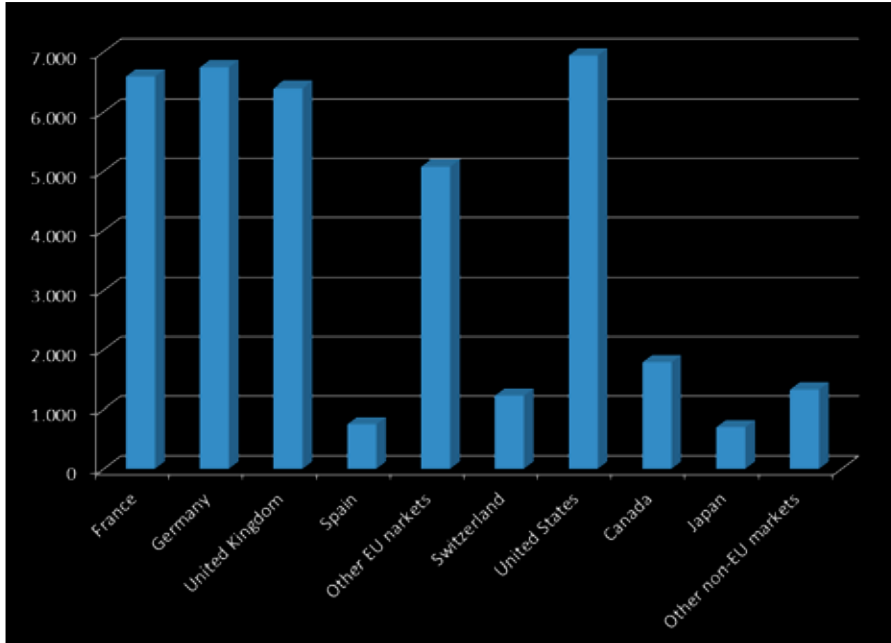
Paketleme

İhracat

Üretimin %32'i

Başlıca dış pazarlar:
AB (Fransa, Almanya, İngiltere), İsviçre, Rusya,
Kuzey Amerika,
Asya

Koruma ve dolandırıcılığı engelleme

Menşe Adı Koruması ile ilgili Yasal düzenlemede gelişmeler

• Stresa Konvansiyonu, 1 Haziran 1951

Onaylayan ülkeler: Avusturya, Danimarka, Fransa, İtalya, Hollanda, Norveç, İsveç, İsviçre
Menşe İşaretleri (ek1): Roquefort, Gorgonzola, Parmigiano-Reggiano, Pecorino Romano

İtalya'da koruma

- 10 Nisan 1954 tarihli ve 125no.lu yasa *menşe işaretli ve özgün tadlı peynirleri koruma*
- 4 Temmuz 1970 tarihli yasa *Jambonların korunması (Parma, s. Daniele)*

İki taraflı anlaşmalar : Fransa, Avusturya, Almanya, İspanya

1992: AB koruma kapsamı

Tüzük (CEE) no. 2081/92;

Tüzük CE) no.1107/96 AB'de korunan ürünlerin ilk listesi

Yasa no. 526/99 →İtalya'da yürürlükte olan sistem

- Tüzük. (EC) no. 510/06
- Kalite Paketi ... ex officio koruma

Parmigiano Reggiano Menşe Adı'nın korunması

Uluslararası bir koruma

- 1 Haziran 1951 tarihli Menşe İşaretli Peynirleri içeren Uluslararası Stresa Konvansiyonu
- 31 Ekim 1958 tarihli Menşe işaretlerinin tescil edilmelerini ve korumalarını öngören Lizbon Konvansiyonu
- Parmigiano Reggiano peyniri 23 Aralık 1969 tarihinde tescil edilmiştir
- Cİ koruması ile ilgili AB-üçüncü ülke ikili anlaşmaları (İsviçre, Güney Kore, Gürcistan)
- Üçüncü ülkelerde Parmigiano Reggiano Cİ olarak tescili (örneğin : Arnavutluk, Belarus, Mongolistan, Norveç, v.b.)
- Parmigiano Reggiano'nun sertifikasyon markası olarak tescili (örneğin: ABD, Kanada)

Parmigiano Reggiano MENŞE ADININ YÖNETİMİ

1. Marka sahibi: CONSORZIO DI TUTELA

Üretimin en az ¾'nü temsil eden gönüllü üreticiler Birliği (Konsorsiyum)

2. Denetleme sistemi: OCQ PR

Akredite olmuş bağımsız bir kuruluş üretim şartnamesine uygun üretim yapıldığını tasdik ediyor.

Sistemin maliyeti: peynir tekerleği başına 6 € (550 litre süt) üreticiler karşılıyor.

Le "Consorzio del Formaggio Parmigiano Reggiano" (Parmigiano Reggiano Peyniri Konsorsiyumu)

- 1934 yılında Parmigiano Reggiano ortak markasını korumak ve tanıtmak için kurulmuş
 - Parmigiano Reggiano Köken Adının korunması, kolanması ve tanıtılması ile yükümlü gönüllü bir kuruluş
- Tüm mandıralar Konsorsiyum'un üyesi

Konsorsiyum'un yapısı

Genel meclis (tüm üyeler)

Yönetim kurulu (28 + 4 üye)

İcra kurulu (10 üye). Başkan ve iki başkan yardımcısını içerir

Yönetim süresi: 4 yıl

İtalya'da koruma: Yasa n° 526 21.12.1999 tarihli – Avrupa topluluğu yasası Madde 14

Ulusal yetkili kurum: Tarım Bakanlığı

- Kontrol: Bağımsız özel kuruluş (veya kamu yetkili kuruluşu) – zorunlu
- Yönetim: Consorzio di tutela – isteğe bağlı

Menşe Adı, Mahreç İşareti ve Geleneksel Özellikli Ürün Adı (STG) "Vasi Konsorsiyumları"

- Medeni kanununun 2602 no.lu maddesi tarafından tanımlanan gönüllü kuruluşlar
- Görevleri: vasilik, tanıtım, değerlendirme, tüketiciyi bilgilendirme, işaretle ilgili gerekli dikkati göstermek
- Faaliyetleri: Üretim şartnamesindeki değişikliklerle ilgili teklifleri sunmak, ürün kalitesini iyileştirici (güvenlik ve nitelikleri ile ilgili) programları tanımlamak, denetim konusunda Bakanlıkla işbirliği yapmak (dolandırıcılığın önlenmesi), vasilik, tüm tacizliklere, haksız rekabete, ve sahteciliğe karşı menşe adını koruma: Bu korumayı üretim, işleme ve ticaret evrelerinin her birinde uygulamak. Konsorsiyum tarafından bu görevleri yerine getirmek üzere işe alınmış kişiler kamu güvenliğini koruyucu görevli olarak tanımlanır.

Masraflar üreticiler tarafından ödenir.

Yetki süresi: 3 yıl

Ulusal yetki organı: Tarım Bakanlığı

- Özel kontrol kuruluşları -madde 10 ymk (CEE)2081/92; standart EN 45011 26 Haziran 1989

Özel kontrol kuruluşunun seçimi:

- Yönetmelik CEE)2081/92 madde 5'e uygun olarak tescil isteğinde bulunan kişiler
- (Konsorsiyum)
- Özerk bölgeler/iller

Korunan bir üretim ancak bir kuruluş tarafından kontrol edilebilir

Bu kuruluş Ulusal Kontrol Sistemi (Accredia) tarafından akredite edilmiş olmalıdır

Masraflar üreticiler tarafından ödenir

Yetki süresi : 3 yıl

Parmigiano Reggiano peyniri standartlarının evrimi

- 30/10/1955: kayıt defteri (Üretim şartnamesi)
- 15/10/1973: tekerleğin siyah karışımla korunmasının yasaklanması
- 15/7/1983: Daha önce 1 Nisan - 11 Kasım arasında olan üretimin tüm yıla uzatılması
- 9/2/1990: Olgunlaştırmanın en az 12 ay olma zorunluluğu
- 4/11/1991: Menşe adının rendelenmiş peyniri de kapsar şekilde genişletilmesi
- 21/6/1996: Menşe Adı'nın AB tarafından kabulü (Tüzük 1106/76)
- 14/12/2003: Genel Meclis tarafından üretim şartnamesinin değiştirilmesi isteği
- 16/4/2009: Tek belgenin yayınlanması JOUE C/87
- 8/8/2011: AB tüzüğü'nün no.7942'e göre üretim şartnamesinde değişiklik (paketlemenin üretim alanında yapılması zorunluluğu)
- 24/5/2012: Kayıt defterinde geçici değişiklik kararnamesi (Yer sarsıntısı sonucu)

DM n° 5442 /2007

Tüzük (CE) n° 510/2006 uygun olarak ulusal düzeyde korunan menşe adı ve mahreç işaretlerinin tescil süreci

Tarım Bakanlığı ve üretim alanındaki bölgesel yönetim, kuruluşlarına başvuru

•
Başvurunun değerlendirilmeye alınması
İlgili paydaşlara danışma

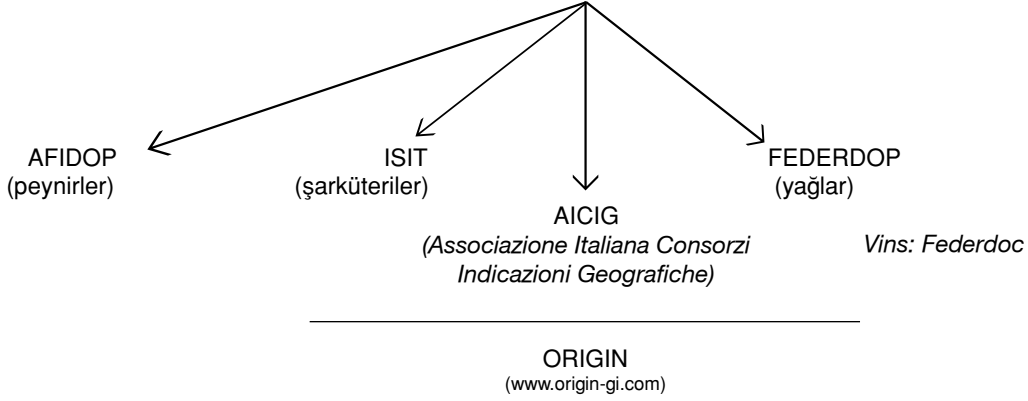
•
Bakanlığın Resmi Gazetede, önerilen üretim şartnamesini yayınlaması
(olası karşı görüşleri tanımak için)

•
Başvurunun AB'ye gönderilmesi
(Komisyon tarafından inceleme, AB Resmi Gazetesinde yayınlanma,...itiraz)

•
TESCİL

Konsorsiyumlar ve ortaklıkları

Parmigiano Reggiano

Ekstra Sert Peynir

HAYVAN YEMLERİ

- Silaj uygulanmaz,yemin en az %50si çiftlikte üretilmeli, kalanının %75'i de Menşe adı alanında üretilmeli
- Kayıtlara uygun konsantre yemler

Silaj uygulanıyor

Jenerik konsantre yemler

SÜT ÜRETİMİ

- Her sağım 4 saat sürüyor

SÜTÜN PEYNİRHANEYE TAŞINMASI

- Günde 2 kez, sağımdan en fazla 2 saat sonra
- Çiftlikteki muhafaza ısı en az 18°C

Haftada 3 kez
8°C'den düşük

SÜTÜN İŞLENMESİ

- Günlük üretim
- Hiç bir katkı maddesi kullanılmamakta sadece çiğ süt
- Bakır kazanlar
- Buzağı şirdeni
- Doğal sero-fermant
- En az olgunlaştırma süresi: 12 ay
- Paketlemenin üretim alanında yapılması zorunluluğu

Pastörize süt, katkı maddeleri

Çelik, polivalan kazanlar

Jenetik maya

Doğal olmayan fermentlar

Mümkün olduğu kadar kısa bir süre, enzim katkısıyla

Standartlara saygı

Nasıl rekabetçi olunur ?

Fiyat

Özgünlük

Pazar

Değer arttırma faaliyetleri

- Tanıtım → reklamdaki iletişime geçiş (yeni medya)
- Arzın yönetimi → üretim planı
- Pazar → ticari şirket

- Konsorsiyum ve ulusal yasal sistemin evrimi

Menşe İşaretli (PDO) Parmigiano Reggiano Pazarda

- Parmigiano Reggiano peynirinin paketlenmesi (porsiyonlar halinde)
- Menşe işaretli Parmigiano Reggiano üretim şartnamesindeki değişikliği onaylayan Tüzük (UE) 794/11

- (yürürlüğe giriş tarihi 29.08. 2011);
- Parmigiano Reggiano'nun kesme ve ön-paketleme işlemlerinin sınırları belirlenmiş coğrafi alanda yapılması zorunluluğu;
 - Üretim şartnamesindeki değişikliğin AB Resmi Gazetesinde yayım tarihi olan 16 Nisan 2009 tarihinden 5 yıl öncesine kadar Parmigiano Reggiano'nun paketlemesini coğrafi alanın dışında yapan şirketlere tanınan bir yıllık geçiş süresi,
 - Konsorsiyum toplu markanın ön-paketlenmiş porsiyon ya da rendelenmiş peynirler için de kullanılmasını onaylıyor.

Piyasadaki Parmigiano Reggiano

Marka ve Menşe Adı birlikteliğine örnek

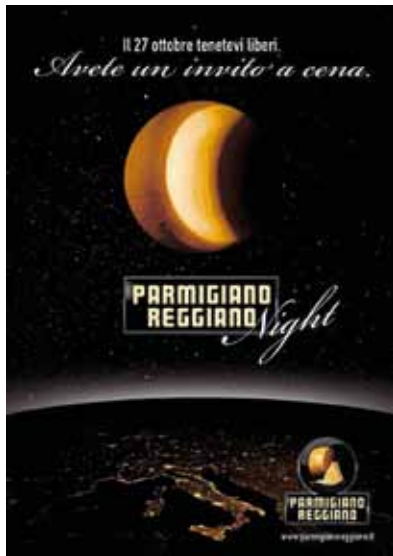
Bireysel (özel) marka
Toplu marka

AB Logosu

Reklamdan iletişime (yeni medya)

Reklamdan iletişime (yeni medya)

U.S. Press Launch
Eataly, May 3, 2012

Italy Press Launch
CIBUS, May 9, 2012

20 ve 29 Mayıs depremlerinin Parmigiano Reggiano kuruluşlarında yarattığı hasarlar
13 Olgunlaştırma salonunda 37 peynir işletmesine ait 598.700 peynir tekerleği çökük altında kaldı:
298.700 peynir tekerleği kurtarıldı.
200.000 adeti porsiyon/rendelenmiş peynir haline getirildi.
90.000 adedi eritmeye gönderildi.
10.000 adedi sanayi atığı.

Kayıplar:
Peynir kaybı 60 milyon €
Ekipman kaybı 40 milyon €

Kolektif bir markaya
Kolektif bir kuruluş

3. ULUSLARARASI ANTALYA SEMİNERİ

*Türkiye ve diğer Akdeniz lkelerinde Coğrafi İşaretler ve yerel gıda
değer zincirlerinin yönetişimi
10-14 Ekim 2012, ANTALYA*

MENŞE İŞARETLİ EVORA VE SERPA PEYNİRLERİ

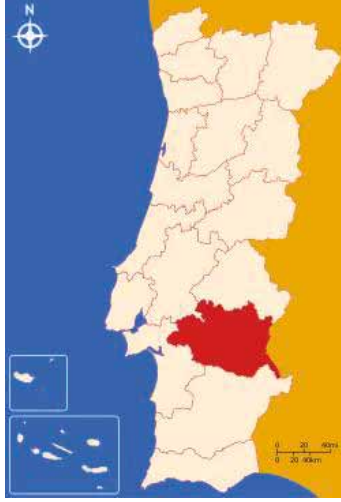
Luis Torres Vaz Freire

CERTIS; Controlo e certificaço, Lda

Coğrafi konum

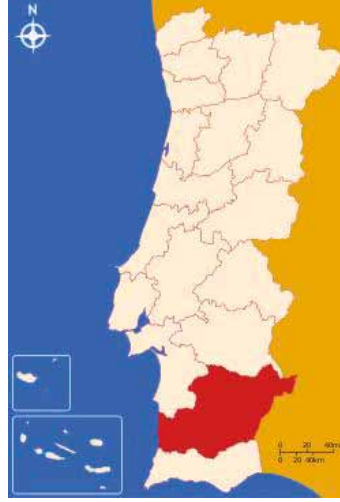
Menşe İşaretli Evora peyniri

Le **Queijo de Évora DOP**, Portekiz'in Alentejo bölgesinde bulunan Evora kentinden köklenmektedir.

Menşe İşaretli Serpa peyniri

Le **Queijo Serpa DOP**'un başlıca üretimi Lizbon'a 200 km kadarlık bir uzaklıkta olan Bas Alentejo'nun eski ili Beja ilçesinde yapılmaktadır.

Erişme

Her iki peynir de AB standartlarına uygun olarak birer menşe işaretine (PDO) sahip olup koyun sütünden üretilirler.

Geleneksel üretim kalıpları başından beri aynıdır. **Çiğ koyun sütü**nün, üretim bölgesinden elde edilen **yabani enginar**'ın (*Cynara cardunculus*, L.) haşlanması ve süte katılması sonrası pıhtılaşması ve telemenin yavaş yavaş süzülmesi sonucu oluşur.

Peynirlerin özellikleri

Peynir ağırlıkları: Sert kabuklu peynir: 60 ve 90gr. arası; "lunchbox" - merendeira: 120- 200 gr., yarı-sert: "lunchbox" - merendeira 200-300gr.

Peynirin şekilleri: keskin kenarları olmayan yanal çıkıntılı silindirik şeklinde.

Sert kabuklu, küçük çaplı: çapı 6-8 cm, kalınlığı 2-4 cm.

Sert kabuklu Merendeira: çapı 12-14 cm, kalınlığı 2-4 cm

Yarı-sert merendeira: çapı 13-15 cm, kalınlığı 1,5-3 cm.

Aroması ve tadı: hafif baharatlı ve ekşimsi

Karışım tutarlılığı: Sert kabuklu ve yarı-sert.

Peynir ağırlıkları: "Lunch Box"-Merendeira: 200-250gr.; Cunca: 800-900gr., normal boyutlar: 1000-1500 gr.; Dev boyut: 2000-2500 gr.

Peynirin şekilleri: Hafif kavisli silindirik şeklinde üst yüzünde etiketli. 4 ticari format:

Cuisine çapı 10-12 cm , kalınlığı 3-4 cm;

Cuncas, çapı 15-18 cm, kalınlığı 4- 5 cm;

Normal, çapı 18-20 cm, kalınlığı 6.4 cm;

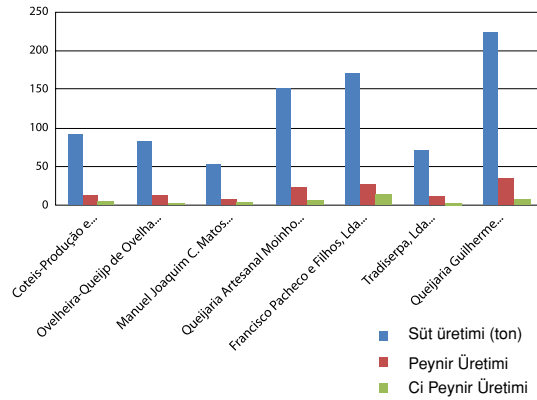
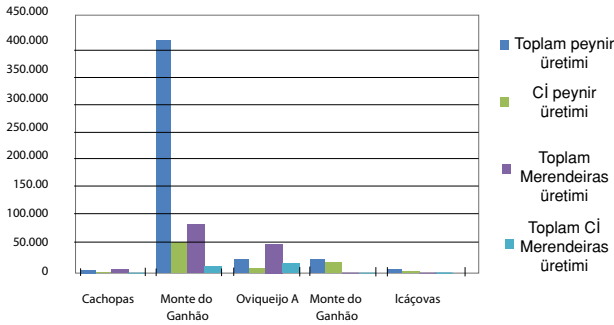
Giant, çapı 25-30 cm, kalınlığı 6-8 cm.

Aroması ve tadı: Keskin aromalı ve baharat tadlı.

Karışım tutarlılığı: Yarı-yumuşak tereyağı kıvamında

Üretim

...bazı rakamlar...

Mandıralar	İşlenen toplam süt	Toplam peynir		Toplam merendeira peyniri		Sertifikalı toplam ürün
		Üretilen	Sertifikalı	Üretilen	Sertifikalı	
Cachopas	11.465	5.869	0	6.713	620	620
Monte do Ganhão	386.995	428.646	57.585	88.826	13.810	71.395
Oviçueijo	82.291	26.985	8.779	54.184	17.718	26.497
Carlos Charro	13.900	28.496	19.998	0	0	19.998
Alcáçovas	4.039	7.740	2.386	0	0	2.386
Total	498.690	497.736	88.748	149.723	32.148	120.896

	Süt (ton)	Üretilen peynir (ton)	Sertifikalı peynir (ton)
Coteis - Produção e Comercialização Agro-Alimentar, Lda.	91,284	14,723	5,617
Ovelheira - Queijo de Ovelha da Abelheira, Lda.	82,281	13,271	4,306
Manuel Joaquim C. Matos - Unipessoal, Lda.	52,242	8,426	4,412
Queijaria Artesanal Moinho de Almocreva, Lda.	150,765	24,317	6,801
Francisco Pacheco e Filhos, Lda.	168,991	27,257	14,088
Tradiserpa, Lda.	70,941	11,442	3,327
Queijaria Guilherme Unipessoal, Lda.	221,719	35,761	9,033

Yerel aktörlerle yapılan mülakatlar sonucu ortaya çıkan başlıca sorunlar

İç sorunlar:

- Büyük perakendecilerin yarattığı düşük fiyatlar
- Toplu pazarlık gücü sağlayacak sağlam bir grubun yokluğu
- Tüketicilerin bilgilendirilmemesi

Sektörün bellibaşlı sorunları:

İhracat

- Bazı pazarların öne sürdüğü istekler ihracata önemli engeller getiriyor
- Bazı önemli talepleri bireysel olarak karşılayacak yeterli hacmin olmayışı
- Portekiz kamu hizmetlerinin esneklik anlayışının olmayışı
- Tüketicilerin menşee ve mahreç işaretlerini genel olarak bilmeyişleri.

3. ULUSLARARASI ANTALYA SEMİNERİ

*Türkiye ve diğer Akdeniz ülkelerinde Coğrafi İşaretler ve yerel gıda
değer zincirlerinin yönetişimi
10-14 Ekim 2012, ANTALYA*

TÜRKİYE VE DİĞER AKDENİZ ÜLKELERİNDE COĞRAFI İŞARETLER VE YEREL GIDA DEĞER ZİNCİRLERİNİN YÖNETİŞİMİ

Ezine Peyniri

Yavuz TEKELİOĞLU, Aytaç YILDIZ

ÜRÜN: EZİNE PEYNİRİ

COĞRAFI İŞARET TÜRÜ:Menşe işareti

COĞRAFI İŞARET: Ezine Peyniri

MENŞE ADI ALIŞ TARİHİ:05/08/2006

BAŞVURU SAHİBİ: Ezine Peynirini ve Mandıracılarını Koruma.Gelistirme ve Tanıtma Derneği

ÜRETİM TÜRÜ: Beyaz peynir

SÜT TİPİ: Koyun sütü %45-%55

Keçi sütü en az %40

İnek sütü en çok %15

TANIM

TPE'nin Ezine peyniri Coğrafi İşaret tescil belgesinde yapılan tanıma göre; "Ezine peyniri kaz dağlarının kuzey ve batı kesimlerinde yer alan Ezine, Bayramiç ve Ayvacık ilçelerinin doğal bitki örtüsü ve su kaynaklarıyla beslenen koyun keçi ve ineklerden elde edilen sütlerden üretilen menşe adı tanımına uygun tam yağlı muhtelif büyüklükte teneke tipi beyaz peynirdir."

ÜRETİM KOŞULU

KÖKEN ADI YÖRESİ SÜTÜ:

- **KOYUN:** "Tahirova", "sakız", "dağlıç" ve "sakız+dağlıç" ırkı
- **KEÇİ:** "Kara keçi"
- **İNEK:** "Holstein" kültür ırkı

DOĞAL BESLEME:

- **KAZDAĞLARI:** Ekolojik bölge, endemik ve zengin bitki örtüsü, bol oksijen ve yağış, zengin orman ve yer altı suları, yüzlerce kokulu bitki

ÜRETİM METODU

- Gelen sütün bakteriyolojik ve kimyasal kontrolü
- Pastörizasyon: 65 derecede 30 dakika
- Soğutma: Sıcaklığın 32-34 dereceye düşürülmesi
- Mayalama: Buzağı şirdeni ile
- Pıhtılaştırma: Sütün 1,5-2 saat sonra pıhtı halini alması
- Teleme: Pıhtının sudan ayrılması için küçük parçalar halinde kırılması
- Süzme: Peyniraltı suyunun pıhtıdan uzaklaştırılması
- Baskı: Pıhtının sertleştirilmesi
- Kesim: Peynirin bıçakla 8x8 cm ebadında kesilerek parçalara ayrılması
- Tuzlama: Peynir kalıplarının deniz tuzu ile hazırlanan salamurada 12-18 saat bekletilmesi
- Dinlendirme: Salamuradan çıkan peynir kalıplarının 48 saat bekletilmesi
- Ambalajlama: Peynir kalıplarının tenekelere dizilmesi, dolun salamura ilave edilerek kapatılıp lehimlenmesi
- Olgunlaştırma: Peynir tenekelerinin soğuk hava depolarında 2-4 derecede en az 8 ay bekletilmesi

TİPİK ÖZELLİKLERİ

GÖRÜNÜŞ VE YAPI: Beyaza yakın dönük açık sarı renkli, orta sertlikte, az sayıda ve küçük çaplı gözenekli

TAT VE AROMA: Kendine özgü tat ve aroma "tatlımsı", "tuzlu" ve "ekşi" tatlar,

KURU MADDEDE YAĞ ORANI: %45

TAM YAĞLI

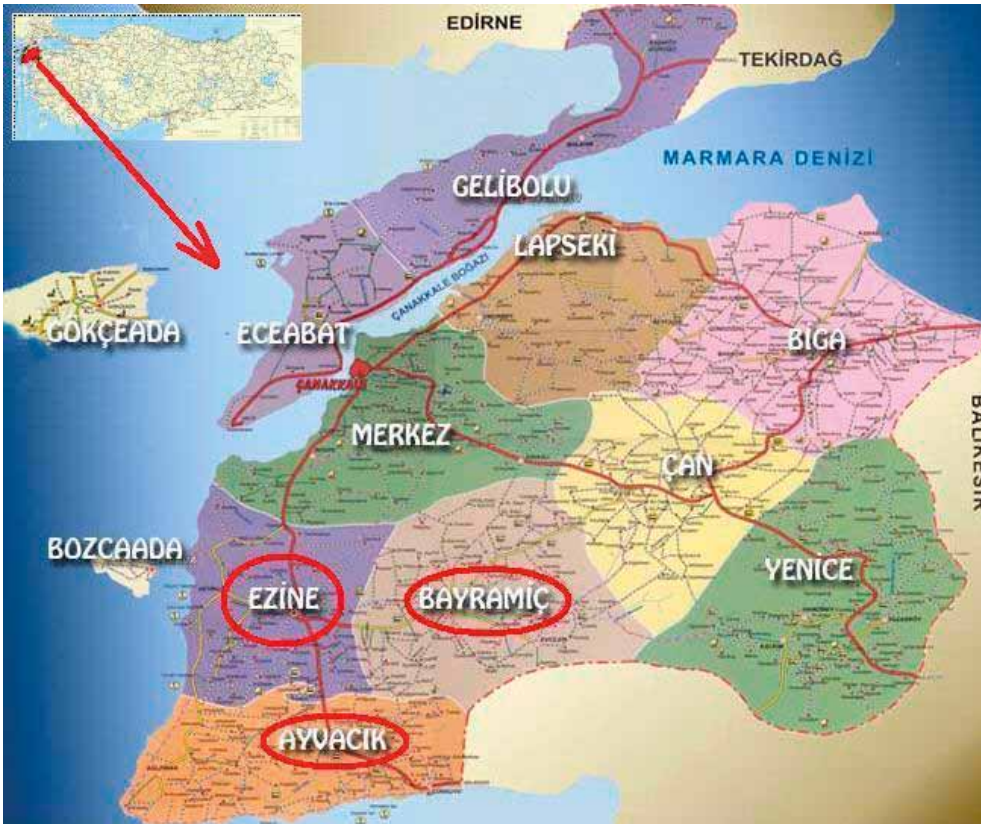
TENEKE TİPİ: Beyaz peynir

ÜRETİM YÖRESİ

- **ÇANAKKALE İLİ:** Ezine, Bayramiç ve Ayvacık ilçelerinin tamamı
- **ÇAN İLÇESİ:** Şerbetli, Etili, Alatlıburun, Küçükü, Alibeyköy ve Söğütalan
- **MERKEZ İLÇEYE** bağlı Karacaören, Kurşunlu, Şerbetli ve Kirazlı köyleri

COĞRAFİ SINIRLARI

KÖKEN ADI BÖLGESİNDE NÜFUS, TARIMSAL YAPI VE MANDIRALARIN DAĞILIMI (2008)

KÖKEN ADI BÖLGESİ	KOYUN	KEÇİ	İNEK	TOPLAM
AYVACIK	43 194	13 404	1 657	58 255
BAYRAMIÇ	26 992	17 498	4 374	48 864
EZİNE	39 868	12 684	3 373	55 925
TOTAL	110 054	43 586	9 404	163 044

Kaynak: Çanakkale İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü

SAĞILAN HAYVAN SAYISI (2011)

KÖKEN ADI BÖLGESİ	KOYUN	KEÇİ	İNEK	TOPLAM
AYVACIK	3 240	2 681	14 078	19 999
BAYRAMIÇ	2 024	3 500	23 624	29 148
EZİNE	2 990	2 537	20 363	25 890
TOTAL	8 254	8 718	58 065	75 037

Kaynak: Çanakkale İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü

SÜT GELİRİ-2011 (TL)

KÖKEN ADI BÖLGESİ	KOYUN	KEÇİ	İNEK	TOPLAM
AYVACIK	5 183 280	3 351 000	9 854 460	18 388 740
BAYRAMIÇ	3 239 040	4 374 500	16 537 080	24 150 620
EZİNE	4 784 160	3 171 000	14 254 380	22 209 540
TOTAL	13 206 480	10 896 500	40 645 920	64 748 900

Kaynak: Çanakkale İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü

MENŞE İŞARETLİ EZİNE PEYNİRİ FİLYERİ (ÖZET) 2011

- Toplam süt üretimi (lt) : 75 037 000
- Sağılan hayvan sayısı : 163 044
- Süt üreticileri sayısı : 5 487 (2008)
- Süt geliri : 35
- Mandıra sayısı : 64 748 900 (28,1 millions €)
- Pazarlama kanalları : Çoğunlukla büyük ve orta ölçekli süper marketler
- Koruma Kurumu : Ezine Peynirini ve Mandıracılarını Koruma, Geliştirme ve Tanıtma Derneği

EZİNE PEYNİRİNİ VE MANDIRACILARINI KORUMA , GELİŞTİRME VE TANITMA DERNEĞİ

Temel faaliyetleri:

- Köken adını ulusal ve uluslararası düzeyde koruma ve geliştirme,
- Üretilen peynirlerin üretim şartnamesine göre üretilip üretilmediğini denetlemek,
- Peynir üreticileri ile süt üreticileri arasındaki ilişkileri koordine etmek
- Araştırma ve geliştirme

SÜT FİYATLARININ BELİRLENMESİ

- **Biga Ticaret Borsası:** 3 ayda bir ihale yöntemi ile
- **Taraflar:** Sanayiciler, Köy-Koop Merkez Birliği, İlçe Süt Kooperatif Başkanları, Süt Üreticileri Birliği
- **Büyük Firma Etkinliği:** Yüksek pazarlık gücü, sonuçsuz ihaleler.

DENETİM

Ezine Peynirini ve Mandıracılarını Koruma Derneği Koordinatörlüğünde;

- Çanakkale Ticaret Borsası,
- Çanakkale Ticaret ve Sanayi Odası,
- Çanakkale Tarım İl Müdürlüğü,
- 18 Mart Üniversitesi Gıda Mühendisliği Bölümü uzmanlarından oluşacak en az üç kişilik bir komisyon tarafından; imalat, depolama, kalite kontrol denetimleri yapılır.

SORUNLAR

SÜT TEDARİKİNDE SORUNLAR

- İrrasyonel Dağıtım Kanalları
- Hijyen Sorunları

ÜRETİM SORUNLARI

- Düşük Süt Fiyatları
- Yüksek Girdi Fiyatları

ÖRGÜTSÜZLÜK

SONUÇ

- Menşee adı korunan ölkemizin eşsiz ve tekil öz varlıklarından birisi olan "Ezine Peyniri" günümüzde önemli sorunlar yaşamaktadır.
- Bu sorunların aşılması başta sanayiciler olmak üzere süt üreticileri, kamu güçleri, sivil toplum örgütleri ve bilinçli tüketicilerin etkin mobilizasyonu ile mümkün olabilecektir. Diğer taraftan Ezine Peyniri süt ve süt tozu gibi desteklenen ürünler kapsamına alınmalı ve haksız rekabete karşı mücadele güçlendirilmelidir. Aksi halde Coğrafi İşaretli bu eşsiz yöresel ürünümüz kaybolma tehlikesi ile karşı karşıya gelecektir.

Süt Ürünleri Çalıştayı Raporu

Selma Tozanlı

(CIHEAM-Institut Agronomique Méditerranéen de Montpellier / FRANCE)

Peynir çalıştayındaki sunumların ortak noktası, fiyelerin iyi işleyişinde ve çiğ sütün gerekli kalitesinin sağlanmasında hayvan yetiştiricisi ile peynir yapımcısı arasındaki ilişkilerin iyi temeller üzerine oturtulması oldu.

Çalıştayları açış konuşmasında **Bernard Bridier**, fiyelerin iyi yönetimde Coğrafi İşaretlerin rolünü vurguladı ve kökene bağlı ürünlerin değerlendirilmesinde erdemli döngünün önemini belirtti. Kalitenin yeterli şekilde yönetilebilmesi için aktörler arası iyi bir işbirliği ve eşgüdüm gerekmektedir. Bu yönetim, üretim şartnamesine titiz bir uyum, ve pazarlamada, sütün fiyatını kalite düzeyine uygun bir biçimde uyarlayan iyi pazarlama uygulamaları, Coğrafi İşaretin tanıtımı ile ürün hacminin ve bu hacmin gelişmesini kontrol altına alma gibi yaptırımları içermektedir. Bununla beraber, standartlaşmaya ayak uyduramayan ve eski yöntemlerle çalışmaya devam eden geleneksel üreticileri de unutmamak gerekir.

Coğrafi İşaretlerin yönetişi, kamu güçleri tarafından uygulanan merkezi yönetimle özel şirketlerin uyguladığı dağılmış yönetim arasında bir yerdedir. Yerel aktörlerin tümünün, gönüllü bir girişimle ve toplu olarak gerçekleştirdikleri kalite tanımını temel alır. Bu sistemin iyi işleme için, yerel aktörlerin girişimi ile kaynakların uygunlaştırılması kurallarının açık bir tanımını yapmak ve tarım ve sanayi kuralları arasındaki dengeye dikkat etmek gerekir.

İşviçre gravyeri, değer zincirini oluşturan hayvan yetiştiricileri, peynir yapımcıları ve yıllandırıcıları ve dağıtımcılar arasındaki bu hassas dengeyi ortaya koyan güzel bir örnektir. Bu örnekte denge bir genel meclis ve üç seçmen topluluğunun temsil edildiği yönetim kurulunun işleyişine dayanmaktadır.

Katılımlar eşit dağılım ilkesine ve satılan hacimlerin oranına uymaktadır. Değer zincirinin yönetişi bu yolla, yerel aktörler aracılığı ile gerçekleşen yerel yönetimle bağlanır ve yöresel ürünlerin tanıtılması ve kırsal turizm aracılığı ile yerel kalkınmanın gerçekleşmesini destekler.

Peynir değer zincirleri ile ilgili olarak yapılan sunumlarda, Akdeniz Havzası'nın değişik ülkelerinden verilen örnekler Coğrafi İşaretleri tescil edilmiş peynirlerin değerlendirilmesi ve korunmasında değer zinciri yönetiminin önemini vurguladı. Üreticilerin toplu örgütlenmesinin değer zincirinin sağlıklı ve sürdürülebilir kalkınmasında ana öge olduğu gözlemleniyor. Sahtecilik olaylarını azaltmak açısından denetim sisteminin de önemli bir rolü var. Gönüllü ve toplu bir girişim ve yerel aktörlerin sahteciliğe karşı örgütledikleri ve işlettikleri iyi çalışan bir izleme sistemi, hayvan yetiştiricilerinin ve mandıra sahiplerinin gelir düzeylerini yükseltebilir ve Coğrafi İşaretler daha geniş pazarlara açılmanın özendirici aracı ve yerel kalkınmanın da kaldırıcı olabilir.

Köken Adı Korunmalı (PDO) Comté peyniri (Fransa) nasıl süt üreticilerinin, mandıraların, peynir yapımcılarının ve yıllandırıcılarının bir araya gelip örgütlenerek katma değer yarattıklarının güzel bir örneğidir.

Toplu üretici örgütleri aracılığıyla dağlık bölgelerde üretilen peynirlerin dörtte üçü sosyal dengenin temelini oluşturuyor çünkü geleneksel küçük ve orta boy peynir mandıralarının yarattıkları işgücü sanayileşmiş peynir birimlerine göre üç kez daha fazladır. Diğer yandan önemli fiyat farkları da gözlenmektedir. Örneğin, Comté peynirinin üretildiği yörede kırsal işgücü desteklenmektedir ve satış fiyatları da tescil olmamış peynirin fiyatına göre %57 daha yüksektir. Tüketici, bu ürünlerin verdiği mesajlar çok farklı ve değerli olduğundan bu fiyat farkını ödemektedir. Ayrıca, yöresel ürünler biyo-çeşitliliği de korumaya yararlar. Menşé İşaret'li Comté peynirinin başarı öğelerinden birisi yönetiminde dört ayrı meslek grubunun yönetim kurulunda yer almasıdır. Her meslek grubu bir oya sahiptir. Kararlar için mutlak çoğunluk gerekir. Bu örgütlenme biçimi fiyatları arttırmakta ve yaratılan değer in fiyer aktörleri arasında dağılmasını iyileştirmektedir. Buna karşın, yerel yapı ile A.B.'nin yasal boyunduruğunu uyumlu kılmanın zorluğu en büyük kısıtlardan biridir.

Köken Adı Korunan (PDO) Parmigiano Reggiano peynirinin başarısı da yerel değer zincirinin örgütlenmesi ve yönetiminde yatmaktadır. Konsorsiyum 1934 yılında kuruldu. Yöresel peynirin herhangi bir sahtecilik ve düzmecilikle karşı karşıya kalmaması için ticari bir marka tescil ettirdi. Konsorsiyum da bu ticari marka ile özdeştir. Peynir AB'den Korunmalı Köken Adlandırmasını, 11 yıllık bir beklemeden sonra 2003 yılında aldı. A.B. Komisyonu üretim şartnamesinin değiştirilmesini istedi, diğer yandan ön-paketlemenin üretim alanında yapılması zorunlu kılındı. Bu peynir, bölgenin toplam süt üretiminin %96'sını kullanarak, bölge hayvan yetiştiricisine büyük katkıda bulunuyor. Parmigiano Reggiano peynirinin sınırlandırılmış coğrafi alanı iki yöreden oluşuyor : Parma ve Reggio Emilia. Yerel alışkanlıklar önemli ve yerel aktörleri toplu bir sistemi onaylamaya yöneltiyor. Çiğ sütün fiyatı doğrudan doğruya peynirin fiyatına bağlı ve süt üreticileri ile peynir yapımcıları arasındaki uzlaşmayla saptanıyor.

Kontrol hem ticari hem de köken markaları ile yapılıyor. Kalite, haksız rekabete engel olmak ve sahteciliğin önünü

kesmek için araştırma gerektiriyor. Peynir ticari markası ve Coğrafi İşareti sayesinde daha iyi korunduğundan ihracatta olumlu etkileniyor. İşaretin yararı herşeyden çok ihraç edilen ürünün yasal olarak daha iyi korunması. Zincirin yönetişimi, oluşan yönetim kurulunda paydaşlar (28 üretici, 2 ticaret odası temsilcisi, 2 bölge temsilcisi) arasındaki dengeye dayanıyor.

Portekiz'de durum farklı: süt üreticileri ve peynir yapımcıları arasında bir birlik olmadığından ve bu nedenle de bir pazarlık gücü yaratılmadığından Coğrafi İşaretler Evora ve Serpa peynirlerinin fiyatlarını eziyor. Alentejo-Evora koyun sütünden yapılan bir peynir. Bu peyniri ayırmıştıran özelliği 30'dan 45 güne kadar uzayan olgunlaşma süresi. Yarı-sert kabuklu, baharatlı, tatlı ve ekşimsi bir peynir.

Serpa peynirinin de tadı baharatlı. Ufak hacimler için de bir sertifika alma olasılığı var ve duyu analizlere dayanıyor.

İki durumda da kuvvetli bir birliğin olmayışından kaynaklanan bir pazarlama gücü eksikliği nin var olduğu belirgin. Bu nedenle de tüketici gerektiği gibi bilgilendirilemiyor. Kamu güçlerinin hiç bir biçimde desteklememeleri nedeniyle ihracatta da önemli sorunların yaşandığını belirtmek gerekir. Toplu bir girişim olmadan ve kamu güçlerine karşı bir baskı grubu oluşturulmadan, bu peynirlerin iç veya dış pazarlarda önemli atılımlar yapması beklenmemeli.

Yunanistan'ın **Köken Adı Korunmalı (PDO) Feta** peyniri, tüm mesleklerin temsil edildiği güzel bir örgütlenme.. Feta peyniri değer zincirinde büyük şirketler küçük ve hatta cüce işletmelerle beraber faaliyet gösteriyorlar. Piyasayı büyük şirketler yönetiyor. 4 büyük işletme ve özellikle çiğ sütün « fiyat yapıcısı » Dodoni piyasanın %30'una hakim.

Sertifikasyonlar düzenli olarak iki kurum tarafından kontrol ediliyor: AGROSERT ve ELOGAK, ancak bu kontroller sahteciliğe engel olamıyorlar. Küçük üreticiler dağlık ve fakir alanlarda konuşlanmışlar. 296'sı sadece feta üreten 585 küçük ve orta boyutta peynir yapımcısı var.

Hayvan yetiştiricisi-peynir yapımcısı işletmeler toplam keçi sütü üretiminin %65'ini, toplam süt üretiminin ise % 28'ini sağlıyorlar. Bununla beraber günümüzdeki kamu desteği daha çok üretimin yoğunlaşmasına yönelmiş durumda. Bu yöneliş aslında AB yeni Ortak Tarım Politikası reformuna (2014) karşı bir gidiş, çünkü reform birleşik ödemelerin sadece otlaklık alanları olan üreticilere dağıtılmasını öngörüyor.

Yunanistan'daki ekonomik kriz büyük şirketlerin yararına ve KOBİ'leri sarsacak ve zayıflatacak bir yoğunlaşmaya yol açabilir. Belki bu tehdit karşısında hayvan yetiştiricileri sendikasının yakın zamandaki girişimleri mesleklerarası bir kuruluşun oluşturulması yönünde gelişir. Böyle bir gelişim Yunan feta peynirinin AB pazarı dışına ihracatının artmasına olanak sağlayabilir.

Köken Adı Korunmalı, (PDO) Ezine peyniri (Türkiye): Portekiz ve Yunan vak'aları arasına yerleştirebileceğimiz bir örnektir. Büyük şirketler ve KOBİler bir arada faaliyet göstermektedir. Keçi sütünün dışındaki çiğ sütlerin fiyatı Süt Ulusal Konsey'i tarafından saptanır, ancak denetim yeteri kadar yerine oturmamıştır ve sahtecilik oldukça yaygındır. Bu sorun doğrudan doğruya çiğ sütün kalitesine yansımakta ve düzeyini düşürmektedir. Diğer bir sorun da ürünün standartizasyonu ile ilgilidir: sanayileşme ve standartların uygulanması özgün Ezine peynirinin duyu özelliklerini değiştirmiştir.

Çevre ve ekonomi çok önemli konulardır. Coğrafi alan 130-140 köyü içine alan Ezine, Bayramiç ve Ayvacık ilçelerinin sınırlarıyla çizilmiştir. 163 000 koyun, keçi ve inekten oluşan bir sürü varlığından söz edilebilir. Bu sürünün yıllık toplam süt üretimi 75 000 tondur. 35 mandıranın 2012 yılı toplam cirosu ise 64,7 milyon TL (28,1 milyon avro) civarındadır.

2001 yılında gönüllü, toplu ve devinimli bir girişim olarak kurulmuş olan « Ezine Peynirini, ve Mandıracılarını Koruma ve Geliştirme ve Tanıtma Derneği » iç denetimi başarıyla gerçekleştirmektedir. Günümüzde 34 üyesi vardır.

Değer zincirinde tarımdan pazarlama ve dağıtım doğru iyi bir değer akımının gerçekleşebilmesi için paydaşlar arasında uzlaşmanın gerçekleşmesi gerekir. Çiğ sütün kalite düzeyindeki düşüş doğrudan doğruya peynirinin tadında değişikliğe neden olur. Bu uzlaşmanın sağlanabilmesi için Uluslararası Süt Araştırma Enstitüsü'nün kurulması kuvvetle istenmektedir

